

BEGROTING 2008

DE NEDERLANDSCHE BANK NV

**Goedgekeurd door de
Raad van Commissarissen**

**AMSTERDAM
23 november 2007**

INHOUDSOPGAVE

HIGHLIGHTS 2008	4
1 TER INLEIDING.....	9
2 OVERZICHT DOELSTELLINGEN, RISICO'S, INSPANNINGEN EN KOSTEN	11
2.1 Maatschappelijke effecten en doelstellingen	11
2.2 Beheersing van risico's.....	16
2.3 Activiteiten en personele capaciteit.....	17
2.4 Begrote kosten.....	20
2.4.1 Kosten per hoofdtaak.....	20
2.4.2 Meerjarige kostenontwikkeling.....	21
2.4.3 Totaaloverzicht DNB-begroting 2008	22
3 FINANCIËLE STABILITEIT: EUR 7,5 MILJOEN.....	28
3.1 Doelstellingen en inspanningen	28
3.2 Begrote kosten.....	30
4 MONETAIRE STABILITEIT EN ECONOMISCH ADVIES: EUR 42,6 MILJOEN	32
4.1 Doelstellingen en inspanningen	32
4.2 Begrote kosten.....	36
5 BETALINGSVERKEER: EUR 93,4 MILJOEN	38
5.1 Doelstellingen en inspanningen	39
5.2 Begrote kosten.....	43
6 TOEZICHT: EUR 98,27 MILJOEN.....	45
6.1 Doelstellingen en inspanningen	45
6.2 Beheersing van risico's.....	58
6.3 Begrote kosten en financiering.....	58
7 STATISTIEKEN: EUR 19,5 MILJOEN.....	64
7.1 Doelstellingen en inspanningen	64
7.2 Begrote kosten.....	66
8 EXPORTKREDIET- EN INVESTERINGSVERZEKERING: EUR 1,3 MILJOEN	68
8.1 Doelstellingen en inspanningen	68
8.2 Begrote kosten.....	69
9 ONDERSTEUNING: EUR 113,8 MILJOEN	71
9.1 Doelstellingen en inspanningen	71
9.2 Begrote kosten.....	74
BIJLAGE 1 TOEZICHT PER DOELGROEP 2008.....	76
1 Banken: EUR 39,61 miljoen.....	76
2 Pensioenfondsen: EUR 22,23 miljoen.....	77
3 Verzekeraars: EUR 26,60 miljoen	80
4 Geldtransactiekantoren: EUR 2,29 miljoen	82
5 Beleggingsinstellingen en -ondernemingen: EUR 0,90 resp. EUR 2,97 miljoen.....	83
6 Trustkantoren: EUR 3,05 miljoen.....	84
7 Wid/Wet Mot/Sanctiewet: EUR 0,62 miljoen	85
BIJLAGE 2 PROFIEL VAN HET TOEZICHT DOOR DNB	87
1 Markttoetreding.....	88
2 Regulier toezicht	88
2.1 Toezicht op banken.....	89
2.2 Toezicht op pensioenfondsen.....	90
2.3 Toezicht op verzekeringsmaatschappijen	90
2.4 Toezicht op beleggingsondernemingen en -instellingen	91
2.5 Toezicht op geldtransactie- en trustkantoren	91
2.6 Integriteittoezicht.....	91
2.7 Interventies en formele maatregelen bij onder toezicht staande instellingen	92

3	Handhaving.....	92
4	Beleidsontwikkeling.....	92
BIJLAGE 3	HEFFINGSSYSTEMATIEK TOEZICHT	95
1	Heffingssystematiek	95
2	Leges voor individuele handelingen	96
3	Boetes en dwangsommen	96
4	Wijze van heffen en verrekenen	96
BIJLAGE 4	ONTWIKKELING TOEZICHTKOSTEN	97

HIGHLIGHTS 2008

Snel, sneller, snelst. In steeds hoger tempo verandert de financiële wereld waarin de Nederlandsche Bank (DNB) opereert. Recente belangrijke ontwikkelingen zijn de turbulentie op de internationale kapitaalmarkten, de opmars van private equity en hedge funds, fusies en overnames in de financiële sector en de voortgaande groei van Azië. Binnen de Europese wetgeving voor de financiële sector is verdere harmonisatie de trend. Vernieuwingen van nationale en Europese wet- en regelgeving zijn aan de orde van de dag. Tegelijkertijd neemt de druk op de beschikbare middelen van onze organisatie verder toe. Bovenop de lopende besparingen komt het verzoek van de minister van Financiën om de toezichtkosten in de jaren 2008-2011 met acht procent te verlagen. Dit kan leiden tot een heroverweging van onze prioriteiten in het toezichtwerk. Bovenstaande ontwikkelingen zijn van grote invloed op de koers die DNB als centrale bank en prudentieel toezichthouder wil varen.

Financiële stabiliteit: vat krijgen op niet altijd even grijpbare ontwikkelingen

De sterke groei van nieuwe complexe financiële instrumenten, de turbulentie op de internationale kredietmarkten, toenemend activisme van aandeelhouders; met deze en andere recente ontwikkelingen krijgt onze financieel-economische omgeving steeds meer dynamiek en complexiteit. Daarbinnen heeft onze organisatie, als hoedster van financiële stabiliteit, de ambitie om vroegtijdig vat te krijgen op dergelijke, niet altijd even grijpbare, ontwikkelingen. Extreme omstandigheden, *tail events*, met als gevolg ernstige ontwikkelingen in de financiële sector of in het betalingsverkeer, krijgen komend jaar extra aandacht in onze analyses van de financiële stabiliteit.

DNB zal ook komend jaar haar oordeel over de financiële stabiliteit in Nederland en het weerstandsvermogen van de financiële sector naar voren brengen in de halfjaarlijkse publicatie Overzicht Financiële Stabiliteit (OFS). Het streven is de FS-analyse verder te versterken en scenarioanalyse en stress-testing toe te passen in het OFS. Met het oog op het potentiële belang van private equity en hedge funds voor de financiële stabiliteit wil DNB hiervoor de benodigde instrumenten en beleid definiëren.

Een bredere maatschappelijke bewustwording van financiële stabiliteitsrisico's en eventueel gewenste gedragsaanpassingen rekent DNB tot haar maatschappelijke taakgebied. Mogelijkheden daartoe ziet de organisatie onder andere in de publicatie van het OFS en kwartaalberichten, in het aanscherpen van haar beleid en in de dialoog met onder toezicht staande instellingen. Zo heeft DNB in 2007 richtinggevende principes ontwikkeld voor institutionele beleggingen in hedge funds, private equity en gestructureerde kredietproducten.

Het in één huis hebben van centrale banktaken (monetair beleid, financiële markten, betalingsverkeer, statistische rapportages) en toezichttaken levert synergievoordelen op. Juist in een snel veranderende financieel-economische omgeving wint de kruisbestuiving tussen de verschillende taken van de organisatie aan belang. Streven is om de kruisbestuiving en synergievoordelen in 2008 nog beter te benutten. Ook wil DNB de kracht van deze synergie duidelijker naar buiten brengen.

Monetaire stabiliteit en economisch advies: *prijstabiliteit blijft het streven*

Samen met andere Europese centrale banken streeft DNB onveranderd naar prijsstabiliteit in het eurogebied. Ook komend jaar zal DNB zich inzetten voor een goede voorbereiding en uitvoering van het monetaire beleid van de ECB. Als onafhankelijk economisch adviseur zal DNB adviezen blijven uitbrengen aan de SER en overheidsorganen als de REKI en de CEC.

Vanaf 2008 gaat DNB een nieuw, zelf ontwikkeld structuurmodel gebruiken voor de halfjaarlijkse macro-economische voorspellingen over de Nederlandse economie.

DNB wil zich de komende jaren verder profileren als kennisinstituut. Speerpunten van het onderzoek voor 2008 zijn onder meer: monetair beleid onder onzekerheid; dynamiek van arbeids- en productmarkten in het eurogebied; alternatieve pensioenstelsels; en de invloed van globalisering op de economische structuur en productiviteit.

Trend in de dienstverlening van DNB aan centrale banken buiten het Eurosysteem is al enige tijd een verdere invulling van haar rol als intermediair in de geld- en valutamarkten. De vraag naar deze vorm van dienstverlening komt voort uit de wens van centrale banken om met minimaal tegenpartijrisico en zonder grote zichtbaarheid op deze markten te opereren. Voor 2008 wordt verdere groei en diversificatie van zowel het klantenbestand als het productaanbod van DNB voorzien.

Toezicht: *scherp oog voor risico's*

Fusies en overnames in de financiële sector, veranderende wet- en regelgeving en nieuwe financiële producten stellen DNB als prudentieel toezichthouder voor grote uitdagingen. Een grote alertheid blijft geboden. Streven is om vroegtijdig en adequaat in te springen op nieuwe ontwikkelingen.

Een solide en integere financiële sector is onveranderd de inzet van het toezicht van de Nederlandsche Bank. Als toezichthouder gaan we in 2008 verder op de ingeslagen weg naar een meer risicogebaseerd en principle-based toezicht. Governance en integriteit zijn essentiële pijlers voor het risicogebaseerde toezicht. Beide onderwerpen krijgen dan ook nadrukkelijk aandacht, zowel beleidsmatig als in het uitvoerende toezicht. De verschuiving van rule-based naar principle-based toezicht sluit aan bij de internationale ontwikkelingen. Voor onder toezicht staande ondernemingen en toezichtmedewerkers betekent dit een andere manier van werken. Het is niet langer aan de toezichthouder om aan te tonen dat de onderneming niet aan de regels voldoet. Het is nu steeds meer aan de onderneming zelf om aan te tonen dat zij aan een principe voldoet.

In het licht van recente ontwikkelingen in de bankensector en de doelen die ons als toezichthouder voor ogen staan, gaat in 2008 veel aandacht uit naar de goede uitvoering van geëffectueerde en/of voorgenomen fusies en overnames, de begeleiding en beoordeling van de overgang op Bazel II en het gebruik van 'stress-testen' bij het risicobeheer door banken. Structurele ontwikkelingen in de financiële markten, de juridisering van de samenleving en andere ontwikkelingen noodzaken tot een uitbreiding van de toezichtcapaciteit voor banken.

Een nieuwe toezichttaak krijgt DNB in 2008 als ook de herverzekeraars onder haar toezicht komen te staan. Dit vloeit voort uit de invoering van de nieuwe EU-Herverzekeringsrichtlijn. Verder staat voor de verzekeringssector 2008 in het teken van de verdere ontwikkeling van de Solvency II-verzekeringsrichtlijn.

Het indexatielabel, de continuïteitsanalyse en de eerste rapportages op basis van het FTK zijn in 2008 belangrijke vernieuwingen voor de pensioensector. De financiële positie van de pensioenfondsen is niet langer zorgwekkend. Het toezicht richt zich komend jaar op het verbeteren van de fundamenten.

Het toezicht van vandaag werkt aan een beter toezicht voor morgen. DNB wil meer openheid geven over haar werk en beleid. Streven is om informatie sneller beschikbaar te stellen aan de onder toezicht staande ondernemingen en andere belanghebbenden. Via een nieuw informatieloket op de website, *Open Boek*, gaat DNB actuele informatie bieden over toezichtwet- en regelgeving en de toezichtpraktijk.

Betalingsverkeer: *betrouwbare betaalmiddelen en -systemen*

DNB zet zich in voor het in stand houden, versterken en ontwikkelen van veilige, efficiënte en betrouwbare betaal- en effectenafwikkelingsystemen, met daarbij aandacht voor belangen van Nederlandse marktpartijen en de efficiency van Europese infrastructuren. Daarbij zorgt DNB voor een adequate mitigering van het systeemrisico dat voortvloeit uit deze systemen. Door een faciliterende en katalyserende rol richting stakeholders draagt DNB bij aan een goed functionerende Nederlandse betaalmarkt, met in 2008 in het bijzonder aandacht voor het waarborgen van continuïteit, efficiency, veiligheid en toegankelijkheid in de overgang naar SEPA. DNB streeft naar een onverminderd groot vertrouwen in en een toename van de kennis van het eurobiljet. De bewaking van de kwaliteit van de bankbiljetten krijgt in 2008 hoge prioriteit, aangezien enerzijds de heruitgifte van bankbiljetten onlangs grotendeels is overgenomen door commerciële banken en anderzijds niet-traditionele partijen zich op deze markt melden.

Statistiek: *versterkte samenwerking met nationale en internationale partners*

Efficiëntie en kwaliteit van gegevensverzameling en statistiekproductie zijn gebaat bij optimale samenwerking. DNB en het Centraal Bureau voor de Statistiek optimaliseren hun samenwerking door een verdere aanscherping van de onderlinge taakverdeling. In het ESCB is een traject gestart om tot nauwere samenwerking tussen centrale banken te komen. In dat kader promoot DNB onder haar Europese partners het gebruik van de praktische internettool e-Line DNB, om op een efficiënte wijze gegevens bij rapporteurs op te vragen.

Ekv: *onze tweede ZBO-taak vervalt*

De tweede ZBO-taak van DNB, advisering over exportkrediet- en investeringsverzekeringsfaciliteiten (Ekv), komt in de loop van 2008 te vervallen. Het ministerie van Financiën besloot in 2007 tot een sterke

stroomlijning van de organisatie rondom Ekv. In de nieuwe opzet zal DNB geen rol meer vervullen. DNB draagt haar riskmanagementtaken over aan Financiën en gedeeltelijk aan Atradius.

Totale begrote kosten

De totaal begrote kosten bedragen in 2008 EUR 262,6 miljoen. In vergelijking met 2007 (EUR 265,2 miljoen) zijn de kosten met EUR 2,6 miljoen gedaald. Op hoofdlijnen wordt deze daling verklaard door:

- Een daling van de pensioenlasten, inclusief stijging eigen bijdrage werknemers (EUR -3,4 miljoen);
- Besparingen, voornamelijk binnen de ondersteunende activiteiten (EUR -5,1 miljoen);
- Reorganisatie bankbiljettendistributiebedrijf, formatiereductie (EUR -3,2 miljoen);
- Beëindiging Ekv-taak medio 2008 (EUR -1,3 miljoen);
- Intensiveringen bestaande toezichttaken en nieuwe taak toezicht herverzekeraars (EUR 2,6 miljoen);
- Versterking dealingroom/vermogensbeheer, invoering complianceactiviteiten en introductie van een nieuw 'shared services centre' (CCBM-2) in het betalingsverkeer (EUR 2,1 miljoen);
- Inflatie van 2,4 procent (EUR 5,7 miljoen).

Begrote ZBO-kosten 2008

Als zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) houdt DNB prudentieel toezicht op financiële instellingen en adviseert over exportkrediet- en investeringsverzekering (Ekv).

De begrote toezichtkosten bedragen in 2008 EUR 98,3 miljoen¹. In vergelijking met 2007 (EUR 96,8 miljoen) zijn de toezichtkosten met EUR 1,5 miljoen gestegen. Op hoofdlijnen wordt deze stijging verklaard door:

- Besparingen, voornamelijk binnen de ondersteunende activiteiten (EUR -4,0 miljoen);
- Intensiveringen voor bestaande toezichttaken, nieuwe toezichttaak herverzekeraars en intensivering compliance-activiteiten (EUR 3,2 miljoen),
- Inflatie van 2,4 procent (EUR 2,3 miljoen).

De begrote kosten voor de tweede ZBO-taak, de advisering over exportkrediet- en investeringsverzekeringsfaciliteiten (Ekv), dalen met EUR 1,3 miljoen van EUR 2,6 miljoen in 2007 naar EUR 1,3 miljoen in 2008. De begrote kosten hebben betrekking op de resterende werkzaamheden tot het moment van overdracht medio 2008.

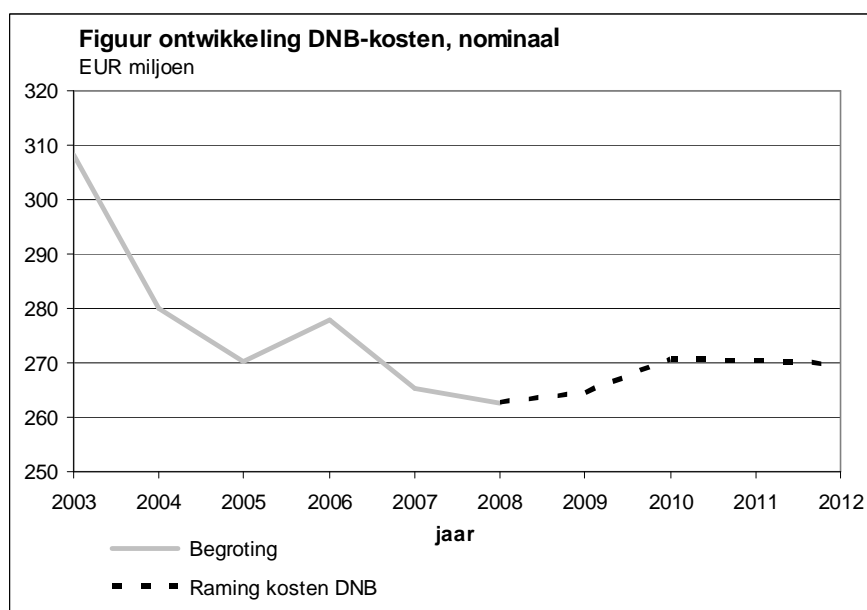
¹ Exclusief de budgettaire consequenties van MiFID en UCITS, zie paragraaf 6.3.

Ontwikkeling kosten DNB 2003-2012

De laatste vijf jaar werkt DNB intensief aan een voortdurende verbetering van de verhouding tussen de kosten voor de primaire taken en de kosten van de ondersteuning. Inzet is ook een grotere beheersbaarheid van kosten en bedrijfsvoering en een structurele verlaging van ondersteunende kosten (onder andere door procesoptimalisatie). Het totale kostenniveau van DNB is in de afgelopen 5 jaar gedaald van EUR 308 miljoen in 2003 naar EUR 263 miljoen in 2008, een daling van EUR 45 miljoen.

De besparingen bedragen sinds 2003 EUR 71 miljoen. Tegenover deze besparingen staan intensiveringen (ongeveer EUR 15 miljoen) en autonome effecten en inflatie (ongeveer EUR 23 miljoen). Op het niveau van de bedrijfskosten, exclusief productiekosten bankbiljetten, is in vijf jaar daarmee een daling gerealiseerd van EUR 33 miljoen. Daarnaast zijn de productiekosten bankbiljetten in 2008 EUR 12 miljoen lager ten opzichte van 2003.

De komende jaren staat DNB voor een extra financiële uitdaging. Nadere detaillering is opgenomen in paragraaf 2.4.2 (DNB-niveau) en paragraaf 6.3 (toezichtniveau).

1 TER INLEIDING

Hierbij presenteert de Nederlandsche Bank haar begroting voor 2008. DNB biedt in haar begroting een overzicht van de doelstellingen, de daarvoor te verrichten inspanningen en de benodigde middelen. Ook worden de risico's en beheersmaatregelen belicht.

De begroting: van prognose tot publicatie

Het begrotingsproces gaat van start met de bespreking van de te verwachten (externe en interne) ontwikkelingen, doelstellingen en risico's voor de komende vijf jaar. Dit resulteert in een DNB-brede prognose voor de middellange termijn en een kaderstelling voor het komende jaar (2008). Vervolgens maken de verschillende bedrijfsonderdelen hun plannen voor 2008. Deze plannen vormen de basis voor de DNB-begroting. De Raad van Commissarissen (RvC) dient vervolgens de DNB-begroting goed te keuren. Ter voorbereiding van de besluitvorming voert een Financiële Commissie (FC), geformeerd uit de RvC, een bedrijfseconomische en beleidsmatige toetsing uit. Als de RvC de DNB-begroting heeft goedgekeurd, wordt het toezichtdeel van de begroting ter instemming voorgelegd aan de ministers van Financiën en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Daartoe voeren de ministers een marginale toetsing uit, die voortbouwt op de goedkeuring door de RvC. Als beide ministers hun instemming hebben gegeven, meldt DNB dit in de Staatscourant en publiceert vervolgens haar nieuwe begroting op de eigen website (dnb.nl).

Leeswijzer

Deze begroting opent met een samenvatting van de belangrijkste ontwikkelingen, de highlights, voor 2008. Hoofdstuk 2 geeft een DNB-breed overzicht waarbij achtereenvolgens worden behandeld: de doelstellingen, de beheersing van risico's, de te verrichten inspanning (activiteiten en personele capaciteit), de begrote kosten voor 2008 en een meerjarige kostenontwikkeling. In de hoofdstukken 3 tot en met 8 komen de verschillende hoofdtaken van DNB aan de orde: financiële stabiliteit, monetaire stabiliteit en economisch advies, betalingsverkeer, toezicht, statistieken en exportkrediet- en investeringsverzekeringsfaciliteiten (Ekv). Ten slotte behandelt hoofdstuk 9 de ondersteunende activiteiten. In de bijlagen zijn met betrekking tot de hoofdtaak toezicht nadere details opgenomen.

Deze begroting is naar huidige inzichten opgesteld. Dit betekent dat tijdens de uitvoering van de activiteiten hiervan kan worden afgeweken indien omstandigheden daartoe aanleiding geven. Deze afwijkingen van de begroting zullen expliciet worden verantwoord.

Door afrondingsverschillen zijn in de tabellen sommige totalen niet precies de som van de daarboven opgenomen bedragen.

Aangepaste kostentoerekeningsmethodiek

DNB heeft haar interne kostentoerekeningsmethodiek aangepast. Deze aanpassing heeft twee voordelen: een meer transparante wijze van toerekening en een sterk verbeterde bestuurbaarheid. Vanwege deze aanpassing wijkt de presentatie van kosten en fte's in tabellen op onderdelen af van de begroting 2007. Een nadere toelichting staat in hoofdstuk 2 (paragraaf 2.4, begrote kosten) en hoofdstuk 9 (kosten ondersteuning).

2 OVERZICHT DOELSTELLINGEN, RISICO'S, INSPANNINGEN EN KOSTEN

Financiële en monetaire stabiliteit, een evenwichtig financieel-economisch beleid, een veilig en efficiënt betalingsverkeer, solide en integere financiële ondernemingen en een goede uitvoering van overige toevertrouwde taken. Dat zijn de belangrijkste externe doelen van de Nederlandsche Bank. Daarbij onderkent de organisatie enkele externe risico's, zoals een afname van het maatschappelijke vertrouwen in betalingsverkeer of druk op aanpassing van het pensioenstelsel en -toezicht op Europees niveau. Om deze risico's te beperken zijn beheersmaatregelen ontwikkeld.

De kosten zijn de afgelopen jaren duidelijk gedaald. De reguliere bedrijfskosten voor 2008 zijn EUR 32 miljoen lager dan vijf jaar geleden. De personele capaciteit is de laatste vijf jaar met 419 fte's afgenomen tot 1.586 fte's in 2008.

2.1 Maatschappelijke effecten en doelstellingen

De Nederlandsche Bank waakt over de financiële stabiliteit in Nederland en draagt daarmee bij aan een gezonde economie en de welvaart van ons land. De financiële stabiliteitstaak is de grote gemene deler van ons werk als toezichthouder en centrale bank. Pijlers voor financiële stabiliteit zijn solide en integere financiële ondernemingen, monetaire stabiliteit, een evenwichtig financieel-economisch beleid en een veilig en efficiënt betalingsverkeer. Dit zijn de maatschappelijke effecten die de Nederlandsche Bank in haar taakuitvoering voor ogen staan.

Tabel 2.1.1 Maatschappelijke effecten

Maatschappelijke effecten	Indicator / streefwaarde
1. Financiële stabiliteit	Het financiële systeem is in staat financiële middelen efficiënt te alloceren en schokken goed op te vangen
2. Monetaire stabiliteit	Een prijsstijging van minder dan twee procent in het eurogebied op middellange termijn
3. Evenwichtig financieel-economisch beleid	Positieve beoordeling door stakeholders van DNB-inbreng op basis van kwalitatieve indicatoren
4. Betrouwbaar en efficiënt betalingsverkeer	Het girale systeem TOP/TARGET is minimaal 99,85 procent van de tijd beschikbaar De betaal- en effectenafwikkelingsystemen voldoen aan (inter)nationale normen
5. Solide en integere financiële instellingen	1. Minstens 70 procent van het publiek heeft 'veel' of 'tamelijk veel' vertrouwen in de financiële instellingen 2. Alle banken, verzekeraars en pensioenfondsen voldoen aan de minimum solvabiliteitsvereisten

De beoogde maatschappelijke effecten zijn vertaald naar tastbare en meetbare doelstellingen. Vijf doelstellingen zijn direct aan de maatschappelijke effecten gerelateerd: (1) financiële stabiliteit, (2) monetaire stabiliteit, (3) evenwichtig financieel-economisch beleid, (4) betrouwbaar en efficiënt betalingsverkeer en (5) solide en integere financiële instellingen door toezicht. Ander doel is de goede

uitvoering van de overige aan onze organisatie toevertrouwde taken: (6a) verzorgen van goede statistieken en (6b) leveren van goed exportkrediet- en investeringsverzekeringsadvies (Ekv). Het realiseren van deze *externe* doelstellingen vraagt om een stevige fundering. Interne doelstellingen voor het fundament van ons 'strategisch huis' zijn: (7) tijdige en gefundeerde inzichten, (8) effectieve beïnvloedingsmogelijkheden, (9) talentvolle en betrokken medewerkers en een slagvaardige cultuur en (10) een effectieve, efficiënte en integere organisatie.

Ten aanzien van de operationele doelstellingen, zal DNB in 2008 de volgende accenten aanbrengen.

1. Financiële stabiliteit

Versterking van de FS-analyses staat hoog in het vaandel. DNB heeft de ambitie om vroegtijdig vat te krijgen op nieuwe ontwikkelingen in de financieel-economische omgeving. Zeer extreme verstoringen in de financiële sector of in het betalingsverkeer krijgen komend jaar extra aandacht in onze analyses van de financiële stabiliteit. Met het oog op het potentiële belang van private equity en hedge funds voor de financiële stabiliteit wil DNB hiervoor de benodigde instrumenten en beleid definiëren.

Andere belangrijke accenten voor 2008 zijn: een betere benutting van de synergievoordelen die de combinatie centrale bank/toezichthouder oplevert en deze voordelen duidelijker naar buiten brengen; overdracht van DNB-expertise aan andere landen.

2. Monetaire stabiliteit

DNB zet zich in het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) in voor monetaire stabiliteit in het eurogebied. Samen met andere Europese centrale banken streeft DNB onveranderd naar prijsstabiliteit, waarbij de HICP-consumentenprijsindex over de middellange termijn stijgt met minder dan (maar wel dicht bij) 2 procent. Komend jaar werkt de organisatie verder aan een solide en innovatieve uitvoering van het monetaire beleid, het verwerven en delen van kennis op beleidsrelevante onderwerpen en het organiseren van en participeren in bijeenkomsten en deelname aan onderzoeksnetwerken. In 2008 gaat DNB een nieuw structuurmodel in gebruik nemen voor haar macro-economische voorspellingen over de Nederlandse economie.

3. Evenwichtig financieel-economisch beleid

Met haar adviserende werk wil DNB bijdragen aan een evenwichtig financieel-economisch beleid. De ambitie is om hoge kwaliteit te bieden: adviezen waarmee de organisatie een hoge waardering bij de verschillende stakeholders kan oogsten. Doel voor 2008 is het signaleren van nieuwe trends in de financiële markten en daar snel over te rapporteren aan de verschillende afnemers.

4. Betrouwbaar en efficiënt betalingsverkeer

Met het oog op een onverminderd groot vertrouwen in de eurobankbiljetten, blijft DNB zich in 2008 inzetten bij publiek en professionele partijen voor een goede werking van het betalingsverkeer. Ook wil DNB bijdragen aan het mitigeren van het systeemrisico dat voortvloeit uit betaal- en effectenafwikkelingsystemen.

5. Solide en integere financiële instellingen

Een solide en integere financiële sector is onveranderd de inzet van het toezicht van de Nederlandsche Bank. De toezichthouder kiest voor risicogebaseerd, principle-based en transparant toezicht dat goed te verantwoorden is. DNB wil haar toezichtcapaciteit flexibel inzetten, vroegtijdig risico's signaleren en – waar nodig – snel en effectief interveniëren. Ook wil de toezichthouder goed voorbereid zijn op externe ontwikkelingen. Toezichthouders moeten zich kunnen vergewissen van de integriteit en het integer handelen van de betrokken bestuurders.

6. Goede uitvoering van overige toevertrouwde taken

Twee overige taken die aan DNB zijn toevertrouwd zijn het verzorgen van statistieken en advisering over exportkrediet- en investeringsverzekering (Ekv). DNB wil haar statistiektaak goed en zorgvuldig invullen. Streven is een optimale afstemming tussen de rapportagekaders voor statistische doeleinden en die voor toezichtdoeleinden, tegen minimale lasten. De Ekv-taak komt in de loop van 2008 te vervallen.

7. Tijdige en gefundeerde inzichten

Tijdige en gefundeerde inzichten zijn cruciaal om onze doelen te bereiken. DNB levert haar inzichten aan zowel interne als externe belanghebbenden. De organisatie wil zich als kennisinstituut sterker profileren. Focusgebieden hierbij zijn pensioenen, verzekeren, toezicht en betalingsverkeer.

8. Effectieve beïnvloedingsmogelijkheden

Door actief bij te dragen aan (inter)nationale wet- en regelgeving geeft DNB een verdere invulling aan haar verantwoordelijkheid voor de financiële soliditeit van de financiële sector. De bewaking van de kwaliteit van de bankbiljettencirculatie krijgt in 2008 hoge prioriteit, aangezien de heruitgifte van bankbiljetten onlangs grotendeels is overgenomen door commerciële banken en niet-traditionele partijen zich op deze markt melden.

9. Talentvolle en betrokken medewerkers en een slagvaardige cultuur

Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt wordt het voor DNB steeds moeilijker om talent aan te trekken en te behouden. Voor 2008 krijgt de personeelswerving dan ook prioriteit. Intern valt de nadruk op mobiliteit, diversiteit en talentmanagement. DNB wil haar positie in de top-20 in het Intermediar Beste Werkgeversonderzoek verbeteren of minimaal behouden. De slagvaardigheid van de organisatie wordt blijvend aangescherpt door toepassing van vijf kernwaarden binnen de gehele organisatie en de

dagelijkse praktijk: samenwerking, openheid, eigen verantwoordelijkheid en veranderingsgezindheid, waar de kernwaarde integriteit nu formeel aan wordt toegevoegd.

10. Effectieve, efficiënte en integere organisatie

Een goede bedrijfsvoering met soepel lopende werkprocessen draagt bij aan een goede taakuitvoering. Kosten en kwaliteit worden afgewogen, rekening houdend met de randvoorwaarden van integriteit. In 2008 valt wederom de nadruk op kostenbeheersing en vereenvoudiging van werkprocessen in de ondersteuning ('operational excellence'), mede als gevolg van de Rijksbrede besparingsdoelstelling van acht procent in 2008-2011 voor het toezicht. Bijzondere aandacht krijgt komend jaar de uitvoering van beleidspunten voor integriteit, compliance, business continuity en 'in control' (code Tabaksblat).

De scorecard biedt een overzicht van de belangrijkste (operationele) doelstellingen. Deze doelstellingen zijn nader toegelicht in de hoofdstukken 3 t/m 9, met een vermelding per doelstelling van de indicatoren en streefwaarden.

Tabel 2.1.1 Belangrijkste DNB-brede doelstellingen

Doelstelling	(Sub-)doelstelling 2008	Hfst.
1. Financiële stabiliteit	1a. Op systematische wijze leveren van integrale, trefzekere visie op financiële stabiliteit(srisico's)	3
	1b. Benutten en zichtbaar maken van synergievoordelen centrale bank/toezichthouder	3
	1c. Overdracht DNB-expertise aan andere landen	3
2. Monetaire stabiliteit	2a. Verder ontwikkelen en onderhouden van betrouwbaar econometrisch instrumentarium, modellen en indicatoren (zie ook onder 7)	4
	2b. Vergroting effectiviteit o.a. door grotere participatie in netwerken (zie ook onder doelstelling 7)	4
	2c. Solide en innovatieve uitvoering van het monetaire beleid	4
3. Evenwichtig financieel-economisch beleid	3. Verwerven, delen en toepassen van kennis op het gebied van beleidsrelevante thema's (zie ook onder 8)	4
4. Betrouwbaar en efficiënt betalingsverkeer	4a. Bijdragen aan het mitigeren van systeemrisico dat voortvloeit uit betaal- en effectenafwikkelingsystemen; Bevorderen goede werking van het betalingsverkeer, in het bijzonder betaalproducten	5
	4b. Coherent 'business continuity'-kader DNB en Nederlandse kerninfrastructuur	5
	4c. Veilige, efficiënte en betrouwbare systemen voor betalings- en effectenverkeer (in Nederland en in Europa in de context van Europese ontwikkelingen)	5
	4d. Sterke positie bij dienstverlening aan derden (onder andere RMS)	5
	4e. DNB is excellente service provider	5
	4f. Vertrouwen in het bankbiljet bij het publiek en professionele partijen	5
	4g. Bevorderen van efficiëntie van de chartale circulatie	5
	4h. Invoering Single European Payments Area (SEPA)	5
5. Solide en integere financiële instellingen	5a. Goede uitvoering van het toezicht: meer risicogebaseerd en principle-based. Governance en integriteit als essentiële pijlers	6
	5b. Volgen van externe (inter)nationale ontwikkelingen	6
	5c. Steeds beter toezicht: externe beoordeling, openheid en informatie delen	6

Doelstelling	(Sub-)doelstelling 2008	Hfst.
6. Goede uitvoering van overige toevertrouwde taken	6a. DNB is het centrum voor financiële statistische informatie over de financiële sector in Nederland	7
	6b. Actueel, slank en afgestemd houden van rapportagekader(s) voor rapporterende instellingen	7
	6c. Besturing en implementatie van bestaande en nieuwe informatiewensen op grond van internationale ontwikkelingen	7
	6d. Goede voorbereiding van het rapportagekader op externe ontwikkelingen en realisatie en gebruik van bijpassende informatie-systeemarchitectuur	7
	6e. Stimuleren gebruik van rapportagetool e-Line en Sirius door derden	7
	6f. Intensiveren van samenwerking met CBS	7
	6g. Verantwoorde overdracht van Ekv-kennis en taken	8
7. Tijdige en gefundeerde inzichten	7a. Voortgang op specifieke focusgebieden om rol van kennisinstituut te verstevigen en opvolging geven aan (tussentijdse) evaluatiepunten	3-6
	7b. Invulling geven aan onderzoeksprogramma, verdere verbetering van de modelbouw en het modelgebruik	4
	7c. Invulling geven aan 'governance' van wetenschappelijk onderzoek binnen DNB	4
8. Effectieve beïnvloedingsmogelijkheden	8a. Kwaliteit bankbiljetten gewaarborgd bij toenemende recirculatie door banken en niet-traditionele partijen die zich op deze markt melden	5
	8b. Benodigde instrumenten en beleid gedefinieerd voor 'private equity' en 'hedge fondsen'	3-6
9. Talentvolle en betrokken medewerkers en een slagvaardige cultuur	9. DNB in top-20 van vergelijkbare werkgevers in Nederland: positie (imago, bekendheid) op arbeidsmarkt, bevorderen mobiliteit	9
10. Effectieve, efficiënte en integere organisatie	10a. Efficiënte uitvoering van ondersteunende activiteiten: aandacht voor kostenbeheersing en verder verhogen kostenbewustzijn	9
	10b. Integere organisatie en een versterkt risicomanagement	9
	10c. Professionaliseren van ondersteuning: reorganisatie facilitaire organisatie en verder verbeteren van de inkoopfunctie	9
	10d. Verminderen van complexiteit ICT-infrastructuur: terugdringen aantal applicaties en bevorderen 'werken onder architectuur'	9

2.2 Beheersing van risico's

DNB onderkent externe risico's die het behalen van de in de scorecard genoemde doelen in de weg kunnen staan. In tabel 2.2 zijn de belangrijkste externe risico's weergegeven.

Tabel 2.2 Belangrijkste risico's en beheersmaatregelen

Risico's 2008	Beheersmaatregelen 2008
1. Het optreden van een financiële crisis of calamiteit	1a. Werkzaamheden van DNB zijn gericht op het minimaliseren van de kans op een dergelijke crisis. 1b. DNB heeft 'business continuity'-plannen opgesteld met als doel impact van eventuele crises te minimaliseren 1c. Crisismanagementorganisatie operationeel hebben, testen uitvoeren
2. Onvoldoende zicht/grip op nieuwe regelgeving, ontwikkelingen in omgeving van financiële instellingen of DNB, of specifiekere politieke oriëntatie en besluitvorming ten aanzien van toezicht	2a. Intensieve samenwerking binnen DNB met andere (beleids)divisies, andere toezichthouders en handhavingpartners (intensiveren netwerk) 2b. Uitvoeren continue risicoanalyse 2c. Periodiek overleg met ministeries, sector-vertegenwoordigers, collega-toezichthouders en belangenorganisaties
3. Onvoldoende (kwalitatieve) personeelscapaciteit als gevolg van krapte arbeidsmarkt	3a. Actief HRM-beleid 3b. Efficiënt formatiebeheer, stages, personeelsontwikkeling, actief exit/entry-beleid 3c. Adequaar beloningsbeleid en talentmanagement 3d. Verdere vergroting efficiëntie van de ondersteuning
4. Veranderde internationale verhoudingen (EU, ESCB), verminderde participatie Nederland/DNB in internationale beleidsfora, mogelijke verzwakking van internationale positie waardoor bereiken van doelstellingen wordt bemoeilijkt	4a. Goede, proactieve inbreng blijven leveren in internationale gremia met de focus op voor Nederland belangrijke onderwerpen 4b. Kritisch blijven op effectiviteit / doeltreffendheid eigen inbreng en reflecteren op eigen rol
5. Optreden van verlies door stijgende kapitaalmarktrente en dalende aandeelkoersen	5. Voeren van strategisch beleggingsbeleid met een beperking van de 'value at risk' en uitvoeren van stress-scenario's
6. Vertrouwen in betalingsverkeer neemt af (kans op nieuwe typen falsificaten)	6a. In samenwerking met marktpartijen gerichte communicatiecampagne mbt echtheidskenmerken van eurobankbiljetten en over de geringe omvang van falsificaten tov het totale aantal biljetten in circulatie 6b. Analyse falsificaten ten behoeve van opsporing en voortdurende alertheid als onderdeel van het operationele proces (detectie)
7. Door outsourcing van deel van geautomatiseerde gegevensverwerking (TARGET2, ECMS, ESES) ontstaat afhankelijkheid van derde partij. Grip op beschikbaarheid en kwaliteit systemen kan hierdoor afnemen	7. Afsluiten van SLA's met NBB en in TARGET2-verband, waarbij toetsing plaatsvindt van de opzet en werking van systemen bij NBB door DNB en/of een derde (SAS70)
8. Druk op aanpassing pensioenstelsel en pensioentoezicht vanuit Europa	8. Actieve participatie in Europees overleg van pensioentoezichthouders

Doelmatigheid

DNB streeft naar een doelgerichte en efficiënte inzet van middelen. Om dit te bereiken heeft zij een ‘planning en control (P&C)’-cyclus ingericht die aansluit bij de Van Beleidsbegroting Tot Beleidsverantwoording (VBTB-)systematiek. In de P&C-cyclus wordt een concrete verbinding gelegd tussen de doelstellingen van de organisatie, de geïdentificeerde risico’s, de activiteiten waarmee de doelstellingen worden nagestreefd en de daarbij gemaakte kosten.

De belangrijkste doelmatigheidsindicator is een goede werking van het hiervoor beschreven systeem van instrumenten. Daarnaast stuurt DNB op enkele inhoudelijke indicatoren. De relatieve omvang van ondersteuning en directe activiteiten en de ontwikkeling van het budget en fte’s van DNB geven een indicatie van de doelmatige inzet van middelen. Dit wordt gemeten aan de hand van de volgende indicatoren:

- relatieve omvang ondersteuning: budget / fte’s ondersteuning als percentage van het totale budget / fte’s DNB;
- relatieve omvang directe activiteiten toezicht: directe uren als percentage van totaal aantal uren;
- cumulatieve afname kosten en fte’s sinds 2003 (basisjaar fusie DNB-PVK).

Op grond van de Wet op het financieel toezicht en de Pensioenwet zal de accountant, in aanvulling op zijn verklaring voor de verantwoording, een verslag van bevindingen toevoegen met betrekking tot de doelmatigheid van het beheer en de organisatie van DNB.

2.3 Activiteiten en personele capaciteit

De totale formatie van de organisatie is begroot op 1.586 fte’s voor 2008. In de laatste vijf jaar is de formatie afgenomen met 419 fte’s.

Tabel 2.3.1 geeft de formatieverdeling per hoofdtaak: financiële stabiliteit, monetaire stabiliteit en economisch advies, betalingsverkeer, toezicht, statistieken en advisering over exportkrediet- en investeringsverzekering. In deze verdeling is onderscheid gemaakt tussen kernactiviteiten (primaire activiteiten) en ondersteunende activiteiten.

Tabel 2.3.1 Personele inzet per hoofdtak in 2008

Fte	Financiële stabiliteit	Monetaire stabiliteit en economisch advies	Betalingsverkeer	Statistieken	Toezicht	Ekv	Totaal
Primaire activiteiten							
Kennisopbouw	5,7	28,8	7,4	-	8,3	-	50,2
Extern beleid en regelgeving	17,5	40,2	33,0	0,2	38,4	4,1	133,4
Intern beleid	6,8	8,2	2,0	-	33,5	-	50,5
Uitvoering	-	75,2	229,1	-	305,9	1,9	612,1
Statistiek	-	-	9,0	67,1	32,1	-	108,2
Juridische activiteiten	0,5	4,0	5,0	0,5	22,5	0,1	32,5
Externe communicatie	3,0	12,9	4,1	11,0	8,7	0,1	39,8
Totaal primaire activiteiten	33,4	169,2	289,6	78,9	449,4	6,2	1.026,6
Ondersteunende activiteiten							
Besturing	3,4	34,6	23,5	8,4	39,8	0,6	110,3
Juridische ondersteuning	0,4	3,0	3,9	0,7	14,9	0,1	23,0
ICT-ondersteuning	2,4	23,6	35,9	34,1	42,3	1,1	139,4
P&O-ondersteuning	1,6	6,9	10,8	3,3	21,3	0,3	44,2
Communicatieondersteuning	1,2	4,0	5,9	2,0	11,6	0,1	24,8
Informatievoorziening	5,1	13,2	18,1	6,3	69,8	0,7	113,1
Facilitaire diensten	2,0	10,2	28,2	5,1	23,7	0,4	69,5
Beveiliging en transport	0,2	0,8	31,7	0,4	2,0	0,0	35,0
Totaal ondersteunende activiteiten	16,4	96,3	157,9	60,2	225,4	3,3	559,4
Totaal	49,7	265,4	447,5	139,1	674,8	9,5	1.586,0

De hoofdtaken en de bijbehorende specifieke activiteiten (ook de ondersteunende activiteiten ten behoeve van de hoofdtaken) worden nader beschreven in de hoofdstukken 3 t/m 9.

Formatieontwikkeling DNB

De ontwikkeling van de formatie van 2003 tot en met 2008 is als volgt:

Tabel 2.3.2 Ontwikkeling formatie

Fte	2003 ¹	2004	2005	2006	2007	2008
DNB	1.731	1.672	1.775	1.716	1.652	1.586
PVK	274	274				
Totaal	2.005	1.946	1.775	1.716	1.652	1.586

¹ De formatie voor PVK 2003 is inclusief de groeifpraak (35 fte) voor Budget 2004.
De getoonde formatie 2003 is als uitgangspunt gehanteerd voor de reorganisatie (K2-traject)

De meerjarige formatieontwikkeling laat een sterk neergaande lijn zien. De personele inzet is de laatste vijf jaar afgenomen met 419 fte's tot 1.586 fte's in 2008 (tabel 2.3.2). Deze formatiereductie vloeit voornamelijk voort uit twee grote reorganisaties:

- de organisatiebrede reorganisatie (K2) van 2003/2004, waarvan de personele effecten vooral in 2004 en 2005 hun beslag kregen;

- de reorganisatie van de bankbiljettendistributie, waarvan de personele effecten vooral in 2006 tot 2008 naar voren komen.

De totale formatiereductie in het komende jaar bedraagt 66 fte's. Deze reductie komt vooral voor rekening van de reorganisatie van de bankbiljettendistributie (68 fte's). Andere belangrijke factoren zijn de beëindiging van de activiteiten voor Ekv medio 2008 (6,0 fte's) en de daling bij de ondersteuning (19,5 fte's).

Daartegenover staan onder andere de volgende formatie-uitbreidingen:

- Er is nieuwe formatie gekomen voor het uitvoeren van de nieuwe toezichttaak, het toezicht op de herverzekeraars (3,0 fte's). De formatie wordt versterkt voor het banktoezicht (6,0 fte's) en het toezicht op de pensioenfondsen (3,0 fte's).
- Het automatiseringsproject CCBM-2 voor een nieuw 'shared services centre' in het betalingsverkeer (10 fte's);
- De versterking van het vermogensbeheer en de dealingroom met 5,5 fte's voor de beoogde prestatieverbetering.

Een gedetailleerd overzicht van de ontwikkeling van de formatie 2003 t/m 2008 staat in tabel 2.3.3.

Tabel 2.3.3 Toelichting ontwikkeling formatie

Fte	Fte	tov 2003 procent
Formatie 2003	2.005,0	
- Voorschot op K2-reductie	-52,0	
- Voorschot op reorganisatie bb-distr.	-7,0	
Formatie 2004	1.946,0	-3%
- K2-reductie	-162,0	
- Reorganisatie bankbiljettendistributie	-20,0	
- Intensiveringen	11,0	
Formatie 2005	1.775,0	-11%
- K2-reductie	-31,1	
- Reorganisatie bankbiljettendistributie	-52,5	
- Invoering zorgwet	10,0	
- Overige uitbreidingen toezicht	8,0	
- Uitbreiding en reducties andere taken	6,4	
Formatie 2006	1.715,8	-14%
- Reorganisatie bankbiljettendistributie	-52,1	
- Voldoen aan kader Toezicht	-8,7	
- Uitbreiding juridische capaciteit	5,0	
- Reductie lct	-7,2	
- Uitbreiding en reducties andere taken	-0,8	
Formatie 2007	1.652,0	-18%
- Reorganisatie bankbiljettendistributie	-68,0	
- Beëindiging Ekv-taak	-6,0	
- Versterking vermogensbeheer en dealingroom	5,5	
- Project CCBM-2	10,0	
- Toezichttaken	12,0	
- Reducties ondersteuning	-19,5	
Formatie 2008	1.586,0	-21%

2.4 Begrote kosten

In deze paragraaf volgt een overzicht van de totale DNB-begroting. De kosten per hoofdtaak 2008 wordt weergegeven in paragraaf 2.4.1, vervolgens in paragraaf 2.4.2 een toelichting op de meerjarige kostenontwikkeling. Ten slotte zijn de belangrijkste verschillen tussen de begroting 2007 en 2008 opgenomen in paragraaf 2.4.3.

2.4.1 Kosten per hoofdtaak

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totale kosten voor de verschillende hoofdtaken van DNB, opgebouwd uit twee niveaus: 1) kosten van primaire activiteiten en 2) toerekening van ondersteunende activiteiten. De kosten per hoofdtaak in tabel 2.4.1 zijn gebaseerd op een bottom-up berekening van de begrote activiteiten, de daarbij behorende kosten en de toerekening van deze kosten.

Voor een toelichting op de kosten per hoofdtaak verwijzen wij naar hoofdstuk 3 tot en met 8. De activiteiten met betrekking tot de uitvoering van het reservebeheer en de monetaire operaties zijn vanaf 2008 in plaats van onder de hoofdtaak 'betalingsverkeer' onder de hoofdtaak 'monetaire stabiliteit en economisch advies' verantwoord.

Tabel 2.4.1 Kosten per hoofdtaak

EUR miljoen

	Financiële stabiliteit	Monetaire stabiliteit en economisch advies	Betalingsverkeer	Statistieken	Toezicht	Ekv	Totaal
Primaire activiteiten							
Kennisopbouw	0,6	3,7	1,0	-	1,1	-	6,4
Extern beleid en regelgeving	2,5	5,2	4,3	0,0	4,9	0,4	17,3
Intern beleid	0,8	1,1	24,9	-	4,3	-	31,0
Uitvoering	-	9,9	24,5	-	37,1	0,2	71,6
Statistiek	-	-	1,2	6,6	3,4	-	11,2
Juridische activiteiten	0,1	0,5	0,7	0,1	4,6	0,0	6,0
Externe communicatie	0,4	1,7	0,7	1,2	1,3	0,0	5,2
Totaal primaire activiteiten	4,3	22,1	57,3	7,9	56,6	0,6	148,8
Ondersteunende activiteiten							
Besturing	0,6	6,0	4,4	1,6	7,5	0,1	20,2
Juridische ondersteuning	0,1	0,4	0,6	0,1	2,0	0,0	3,1
ICT-ondersteuning	0,5	6,4	9,8	6,3	8,2	0,2	31,6
P&O-ondersteuning	0,4	2,0	2,9	0,9	5,6	0,1	12,0
Communicatieondersteuning	0,2	0,7	1,1	0,4	2,1	0,0	4,6
Informatievoorziening	0,7	1,8	2,6	0,9	9,2	0,1	15,3
Facilitaire diensten	0,6	3,0	11,2	1,4	6,7	0,1	23,0
Beveiliging en transport	0,0	0,1	3,6	0,0	0,2	0,0	4,0
Totaal ondersteunende activiteiten	3,2	20,5	36,2	11,6	41,7	0,7	113,8
Totaal begroting 2008	7,5	42,6	93,4	19,5	98,3	1,3	262,6
Begroting 2007	7,4	27,4	113,2	17,8	96,8	2,6	265,2
Vershil	0,1	15,2	-19,8	1,7	1,5	-1,3	-2,6
Realisatie 2006	6,5	25,9	115,1	19,1	90,4	2,5	259,5

2.4.2 Meerjarige kostenontwikkeling

DNB streeft naar een continue verbetering van de verhouding van primaire en ondersteunende kosten, een grotere beheersbaarheid van kosten en bedrijfsvoering en een structurele verlaging van kosten van ondersteunende activiteiten (onder andere door procesoptimalisatie).

DNB is met betrekking tot de toezichttaak door de minister van Financiën gevraagd in een periode van vier jaar de totale toezichtkosten voor overheid en sector met acht procent te verlagen (basis is begroting 2007). Gelet op de verwachte kostenontwikkelingen in 2010 en verder, waaronder structureel hogere afschrijvingskosten door ICT- en huisvestingsinvesteringen, heeft DNB aangestuurd op een meer dan evenredige invulling van de taakstelling in 2008. DNB onderzoekt of de taakstelling na 2008 ingevuld kan worden door verdere kostenbesparingen of dat het stellen van prioriteiten met betrekking tot de in de toekomst uit te voeren toezichtactiviteiten noodzakelijk is.

De kosten voor de centrale-banktaken vertonen de komende jaren een licht dalende trend. Er zijn echter specifieke ontwikkelingen die (tijdelijk) hogere kosten tot gevolg hebben. Het gaat hierbij om de voorraadvorming voor de introductie van een nieuw eurobiljet en de opstartkosten van het project CCBM-2 (zie hoofdstuk 5 over betalingsverkeer).

Binnen de organisatie wordt gewerkt aan diverse verbeterings- en besparingstrajecten waaronder reorganisatie van de facilitaire organisatie, professionalisering van de inkoopfunctie, afstoten van gebouwen (kantoor Apeldoorn, automatiseringspand ACS, en de agentschappen in Hoogeveen en Eindhoven), optimalisatie van de archiveringsprocessen, herinrichting van de werkwijze van ICT-ondersteuning (waaronder ‘werken onder architectuur’) en verbetering van de kostentoe rekeningsmethodiek. In 2009 verwacht DNB een eenmalige bate van circa EUR 8 miljoen als gevolg van het verwachte positieve verschil tussen de verkoop- en boekwaarde van panden.

Tegenover deze besparingstrajecten staat echter ook een aantal kostenstijgingen. De afschrijvinglasten zullen na 2008 toenemen door de activering van softwareontwikkelingskosten en door de start van afschrijving van de renovatie van het hoofdkantoor te Amsterdam in 2010.

De verwachting is dat de totale kosten met minder dan de prijscompensatie zullen stijgen (zie onderstaand figuur). Uitgangspunt hierbij is dat daadwerkelijke invulling kan worden gegeven aan de taakstelling van acht procent van de toezichtkosten en de ingezette verbeterings- en besparingstrajecten krachtig worden voorgezet.

In tabel 2.4.2 is de bovenstaande kostenontwikkeling weergegeven.

Tabel 2.4.2 Raming bedrijfskosten DNB

EUR miljoen

Onderdeel	Raming (verwachte realisatie)			
	2009	2010	2011	2012
Raming jaar-1	263	264	271	270
a. centrale banktaken	-2	3	1	1
b. ondersteuning	-1	-3		
c. huisvesting	-7	8		-1
d. cao en inflatie	4	4	4	4
e. divers	-2			
f. afschrijving hard- en software	3	1		-2
g. productiekosten bankbiljetten	6	-2	2	-2
h. reductie tbv het uitgavenplafond		-4	-8	
Raming jaar	264	271	270	270

2.4.3 Totaaloverzicht DNB-begroting 2008

In onderstaande tabel zijn op hoofdlijnen de verschillen tussen de huidige begroting 2008 en begroting 2007 weergegeven. Er is sprake van een daling van de reguliere bedrijfskosten (EUR -3,5 miljoen). Een gedetailleerde toelichting op alle posten volgt hieronder.

Tabel 2.4.3.1 Ontwikkeling kosten, opbrengsten en investeringen

EUR miljoen

	Begroting 2008	Begroting 2007	Verschil	Realisatie 2006
Reguliere bedrijfskosten				
Personeelskosten ¹⁾	160,8	162,5	-1,6	162,7
Andere beheerskosten	57,0	58,0	-1,1	56,6
Afschrijving op vaste activa	24,0	25,0	-1,0	28,8
Overige bedrijfsopbrengsten	-1,9	-2,1	0,2	-1,1
Totaal reguliere bedrijfskosten	239,9	243,4	-3,5	247,0
Overige bedrijfskosten				
Productiekosten bankbiljetten	22,7	21,8	0,9	17,4
Totaal kosten	262,6	265,2	-2,6	264,4
Opbrengsten				
Heffingen sector en overheid	98,3	96,8	1,5	94,4
Provisies	6,0	4,9	1,1	8,8
Totaal opbrengsten	104,3	101,7	2,6	103,2
Totaal investeringen	68,0	24,5	43,5	23,6

¹⁾ De toegerekende beleggingsopbrengsten zijn onder de personeelskosten opgenomen als onderdeel van de pensioenlasten.

Personeelskosten

De personeelskosten in de begroting 2008 dalen met EUR 1,6 miljoen ten opzichte van begroting 2007 (zie onderstaande tabel).

Tabel 2.4.3.2 Personeelskosten

EUR miljoen	Begroting 2008	Begroting 2007	Verschil	Realisatie 2006
Lonen en overige salarische kosten	113,0	111,7	1,2	106,6
Sociale lasten	10,6	10,3	0,2	11,7
Kosten eigen personeel	16,8	17,1	-0,3	17,1
Pensioenlast	20,5	23,3	-2,8	27,4
Totaal personeelskosten¹⁾	160,8	162,5	-1,6	162,7

¹⁾ De toegerekende beleggingsopbrengsten zijn onder de personeelskosten opgenomen als onderdeel van de pensioenlasten en sociale lasten.

Deze daling van EUR 1,6 miljoen wordt per saldo veroorzaakt door:

- Een netto formatiereductie van 66,0 fte's (EUR -2,1 miljoen);
- Cao-gerelateerde kostenstijging (EUR +3,3 miljoen);
- Een daling van de pensioenlasten (EUR -2,8 miljoen).

Voor de begroting 2008 is uitgegaan van een loonkostenstijging van 2,4 procent. De huidige cao loopt tot 1 januari 2008 en nieuwe arbeidsvoorwaarden zijn op het moment van het opstellen van de begroting niet bekend. Deze onzekerheid wordt als risico in de begroting gezien.

De pensioenlasten in 2008 worden geraamd op EUR 20,5 miljoen, dit is een daling van EUR 2,8 miljoen ten opzichte van begroting 2007. De totale pensioenlast voor werkgever en werknemers daalt met EUR 1,9 miljoen, en daarnaast neemt de eigen bijdrage werknemers toe met EUR 0,9 miljoen naar EUR 2,5 miljoen. De eigen bijdrage (drie procent in 2008) zal in de aankomende jaren verder oplopen met één procentpunt per jaar tot maximaal vijf procent. De pensioenlasten in de begroting 2008 zijn gebaseerd op een actuariële berekening van de externe actuaris voor 2007. Op de bruto pensioenlast zijn de toegerekende beleggingsopbrengsten in mindering gebracht.

Andere beheerskosten

De andere beheerskosten in de begroting 2008 zijn EUR 1,1 miljoen lager dan in begroting 2007 (zie tabel 2.4.3.3).

Tabel 2.4.3.3 Andere beheerskosten

EUR miljoen	Begroting 2008	Begroting 2007	Verschil	Realisatie 2006
Inhuurkrachten en uitbesteed werk	9,5	12,7	-3,3	13,7
Reis- en verblijfkosten	5,1	5,1	-0,0	4,6
Huisvestingskosten	8,9	9,8	-0,9	8,0
Inventariskosten	3,8	3,3	0,5	4,2
Softwarekosten	9,2	8,8	0,4	7,4
Kantoorkosten	10,1	8,4	1,7	7,7
Algemene kosten	10,4	9,8	0,5	10,9
Totaal andere beheerskosten	57,0	58,0	-1,1	56,6

Deze daling van EUR 1,1 miljoen wordt per saldo veroorzaakt door:

- a. Inflatiecorrectie van 2,4 procent (EUR +1,3 miljoen);
- b. Activering en vermindering projectkosten (EUR -3,5 miljoen);
- c. Operationele systemen betalingsverkeersystemen (EUR +2,8 miljoen);
- d. Besparingen huisvesting en overig (EUR -1,7 miljoen).

De kosten voor inhuurkrachten en uitbesteed werk (gecorrigeerd voor EUR 0,2 miljoen inflatie) verminderen met EUR 3,5 miljoen. In 2007 is nog EUR 1,9 miljoen begroot voor kosten zelfontwikkelde software, die onder de aangepaste activeringsregels niet als kosten, maar als investering worden gerealiseerd. Dit leidt tot een tijdelijk lager kostenniveau. Daarnaast dalen per saldo de projectkosten met EUR 1,6 miljoen, vanwege een lager aantal lopende projecten.

Bij de vernieuwing van de systemen die worden gebruikt in het betalingsverkeer, zoekt DNB naar Europese samenwerking. Met de centrale banken van België, Luxemburg en Finland is gezamenlijk een systeem voor de verwerking van bankbiljetten en munten ontwikkeld (Cash SSP); momenteel vindt uitbreiding naar andere centrale banken plaats. De invoering van nieuwe systemen, zoals TARGET2 per 1 februari 2008, leidt tot hogere software- en kantoorkosten (EUR 2,8 miljoen). De bestaande systemen zullen buiten gebruik worden gesteld, wat zal leiden tot lagere beheers- en afschrijvingskosten. De hiermee samenhangende kostendaling zal met enige vertraging – waarschijnlijk in de loop van 2008 – plaatsvinden.

In de afronding van de reorganisatie van het bankbiljettendistributiebedrijf neemt DNB afscheid van de locaties Hoogeveen en Eindhoven. Het hoofdkantoor Amsterdam wordt momenteel gerenoveerd (zie ook de toelichting op de investeringen), en binnen enkele jaren zal locatie Apeldoorn worden gesloten. Door deze ontwikkelingen en diverse besparingen zijn de kosten van huisvesting, kantoormiddelen, telecommunicatie en overig in totaal EUR 1,7 miljoen lager in vergelijking met 2007.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten in de begroting 2008 zijn EUR 1,0 miljoen lager dan in de begroting 2007 (zie tabel 2.4.3.4).

Tabel 2.4.3.4 Afschrijvingen

EUR miljoen	Begroting 2008	Begroting 2007	Verschil	Realisatie 2006
Gebouwen en installaties	8,5	10,0	-1,5	13,8
Inventarissen	15,5	15,0	0,5	15,0
Totaal afschrijvingen	24,0	25,0	-1,0	28,8

Het uitgangspunt voor de berekening van de afschrijvingen is de begroting 2007. Hierop is een correctie uitgevoerd voor volledig afgeschreven activa van EUR -7,0 miljoen. Voor de afschrijvingen van in 2008 in gebruik genomen investeringen is EUR 6,0 miljoen opgenomen. Dit betreft voor EUR 4,9 miljoen nieuwe afschrijvingen op gekochte en zelfontwikkelde software en EUR 1,1 miljoen afschrijvingen op overige inventarissen.

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten in de begroting 2008 zijn EUR 0,2 miljoen lager dan in de begroting 2007 (zie tabel 2.4.3.5).

Tabel 2.4.3.5 Overige bedrijfsopbrengsten

EUR miljoen	Begroting 2008	Begroting 2007	Verschil	Realisatie 2006
Overige bedrijfsopbrengsten	-1,9	-2,1	0,2	-1,1
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	-1,9	-2,1	0,2	-1,1

De overige bedrijfsopbrengsten betreffen de interne doorbelastingen met betrekking tot de eigen trainingsfaciliteiten en vergoedingen voor salariskosten en overige uitgaven die met samenwerkingspartners verrekend dienen te worden. Deze verrekening met samenwerkingspartners is in 2008 EUR 0,2 miljoen lager begroot.

Productiekosten bankbiljetten

De productiekosten van bankbiljetten in de begroting 2008 zijn EUR 0,9 miljoen hoger dan in de begroting 2007 (zie tabel 2.4.3.6).

Tabel 2.4.3.6 Productiekosten bankbiljetten

EUR miljoen	Begroting 2008	Begroting 2007	Vershil	Realisatie 2006
Papierkosten	-	6,2	-6,2	3,0
Drukkosten	22,0	14,8	7,2	14,0
Ontwikkelingskosten	0,5	0,6	-0,1	0,2
Alsnog opgekomen bankbiljetten	0,2	0,3	-0,1	0,2
Totaal productiekosten bankbiljetten	22,7	21,8	0,9	17,4

DNB bereidt een Europese aanbesteding voor van de productie voor 2009. Met ingang van 2008 wordt het papier voor de bankbiljetten niet meer door DNB besteld. De drukkosten zijn daarom vanaf dit moment inclusief het watermerkpapier. De productiequota voor bankbiljetten worden in ESCB-verband bepaald en op basis van het aandeel in de ECB (de zogenaamde ‘kapitaalsleutel’) verdeeld over de nationale centrale banken.

Heffingen en provisies

De heffingen en provisies in de begroting 2008 zijn EUR 2,6 miljoen hoger dan in de begroting 2007 (zie tabel 2.4.3.7).

Tabel 2.4.3.7 Heffingen en provisies

EUR miljoen	Begroting 2008	Begroting 2007	Vershil	Realisatie 2006
Heffingen sector en overheid	98,3	96,8	1,5	94,4
Provisies	6,0	4,9	1,1	8,8
Totaal heffingen en provisies	104,3	101,7	2,6	103,2

De heffingen bestaan uit de overheidsbijdrage en de bijdrage van de sectoren, conform de begroting van de hoofdtaak ‘toezicht’. De ontwikkeling van de toezichtkosten en de daaraan gerelateerde heffingen worden toegelicht in hoofdstuk 6 en bijlage 3.

De opbrengsten uit provisies nemen in 2008 toe in het bijzonder door toename van de Reserve Management Services aan derden (EUR +1,0 miljoen).

Investerings

De investeringen in de begroting 2008 zijn EUR 43,5 miljoen hoger dan in de begroting 2007 (zie onderstaande tabel).

Tabel 2.4.3.8 Investerings

EUR miljoen	Begroting 2008	Begroting 2007	Verschil	Realisatie 2006
Gebouwen en installaties	44,7	2,3	42,4	7,0
Inventarissen	23,3	22,2	1,1	16,6
Totaal investeringen	68,0	24,5	43,5	23,6

Voor investeringen in gebouwen en installaties is in 2008 EUR 44,7 miljoen begroot. Het hoofdkantoor in Amsterdam wordt in 2008 en 2009 volledig gerenoveerd voor een totaalbedrag van EUR 95 miljoen, waarbij aandacht is voor de huidige eisen aan veiligheid en werkomstandigheden. Vanaf 2010 zal de locatie Apeldoorn worden gesloten en zijn nagenoeg alle medewerkers in Amsterdam gehuisvest.

De toename in de investeringen in inventarissen (EUR +1,1 miljoen) wordt per saldo veroorzaakt door EUR 0,9 miljoen extra investeringen in sorteermachines (multi-oriëntatie sortering). De investeringen in software zijn nagenoeg gelijk.

3 FINANCIËLE STABILITEIT: EUR 7,5 MILJOEN

De Nederlandsche Bank waakt over de financiële stabiliteit in Nederland en draagt daarmee bij aan een gezonde economie en de welvaart van ons land. Een stabiel financieel stelsel bevordert een efficiënte allocatie van middelen. Ook kan een stabiel stelsel externe schokken opvangen zonder dat ze financiële markten, financiële ondernemingen of de economie ontwrichten. Pijlers voor financiële stabiliteit zijn solide en integere financiële ondernemingen, een stabiele euro, liquide financiële markten, een veilig en efficiënt betalingsverkeer en een evenwichtig financieel-economisch beleid. Deze pijlers vormen het vertrekpunt voor de beleidstaken van de Nederlandsche Bank. De financiële stabiliteitstaak is de grote gemene deler van haar werk als toezichthouder en centrale bank.

3.1 Doelstellingen en inspanningen

a) Een integrale, trefzekere visie op financiële stabiliteit(risico's)

Een oordeel over de belangrijkste risico's voor financiële stabiliteit in Nederland en het weerstandsvermogen van de financiële sector geeft DNB halfjaarlijks in de publicatie Overzicht Financiële Stabiliteit (OFS). In het OFS worden verbanden gelegd tussen ontwikkelingen in de macro-financiële omgeving en de financiële infrastructuur enerzijds en de situatie bij financiële ondernemingen anderzijds. DNB ontwikkelt haar visie op de financiële stabiliteit in Nederland op grond van een systematische en integrale analyse. Bijzondere aandacht in 2008 krijgen *tail events*, dat zijn extreme omstandigheden, die zeer ernstige verstoringen in de financiële sector of in het betalingsverkeer als gevolg hebben. Ook streeft DNB naar een verdere versterking van haar FS-analyse en specifiek de toepassing van scenarioanalyse en stress-testing in het OFS.

b) Benutten en zichtbaar maken synergievoordelen centrale bank/toezichthouder

Het in één huis hebben van centrale banktaken (monetair beleid, financiële markten, betalingsverkeer, statistische rapportages) en toezichttaken levert synergievoordelen op. Streven is om deze voordelen nog beter te benutten in 2008. Ook wil DNB de kracht van deze synergie duidelijker naar buiten brengen. Dat wil DNB doen in haar halfjaarlijkse OFS en via (inter)nationale beleidsgremia waarin Nederland strategische belangen heeft (BIS, ESCB, IMF et cetera).

DNB wil de kruisbestuiving tussen haar verschillende taken bevorderen door op basis van het OFS beleidsvoorstellen te ontwikkelen voor alle relevante beleidsterreinen. Deze kruisbestuiving wordt steeds belangrijker in een financieel-economische omgeving die continu in verandering is en steeds mondialer en complexer wordt, als gevolg van onder meer de voortschrijdende consolidatie in de financiële sector, de opkomst van nieuwe marktspelers zoals hedge funds en private equity partijen, toenemend activisme van aandeelhouders en de sterke groei van nieuwe, complexe financiële instrumenten. Op dergelijke, niet altijd even grijpbare, ontwikkelingen wil DNB vroegtijdig zicht krijgen en in staat zijn om de relevantie

ervan in te schatten. Met het oog op het potentiële belang van private equity en hedge funds voor de financiële stabiliteit wil DNB hiervoor de benodigde instrumenten en beleid definiëren.

Aan een bredere maatschappelijke bewustwording van financiële stabiliteitsrisico's en eventueel gewenste gedragsaanpassingen wil DNB verder bijdragen. Dat kan onder andere via de publicatie van het OFS, het aanscherpen van haar beleid en in de dialoog met onder toezicht staande ondernemingen. Zo heeft de organisatie in 2007 richtinggevende principes ontwikkeld voor institutionele beleggingen in hedge funds, private equity en gestructureerde kredietproducten. Dit is gedaan op basis van een gedegen OFS-analyse van de betrokkenheid van Nederlandse financiële ondernemingen bij de sterke groei van deze beleggingscategorieën en de hieraan gelieerde risico's.

c) Overdracht DNB-expertise aan andere landen

De organisatie wil haar specifieke expertise op alle relevante terreinen overdragen aan de centrale banken van zestien doelgroeplanden. Daartoe heeft DNB een speciaal programma van technische samenwerking. De doelgroep omvat de twaalf landen die behoren tot de Nederlandse kiesgroep bij het Internationaal Monetair Fonds en vier landen waar Nederland bijzondere (historische) banden mee heeft. Overigens kan op ad hoc basis ook technische samenwerking met centrale banken buiten deze doelgroep plaatsvinden. De samenwerking kan bilateraal of multilateraal van aard zijn. Ook in 2008 wil DNB de haar beschikbare capaciteit effectief aanwenden voor relevante verzoeken tot kennisoverdracht vanuit de doelgroeplanden.

De belangrijkste doelstellingen met betrekking tot 'financiële stabiliteit' voor 2008 staan in tabel 3.1.1.

Tabel 3.1.1 Belangrijkste doelstellingen Financiële stabiliteit

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
1. Op systematische wijze leveren van integrale, trefzekere visie op financiële stabiliteit(risico's)	1a. Integrale, kwalitatief goede analyse van financiële stabiliteit in een Overzicht Financiële Stabiliteit (OFS)	1a. 2x per jaar
	1b. Verdere ontwikkeling scenarioanalyse en stress-testen met bijzondere aandacht voor <i>tail events</i>	1b. Doorlopende activiteiten
2. Benutten en zichtbaar maken van synergievoordelen centrale bank/toezichthouder	2a. Relevante beleidsadviezen uitbrengen voor kerntaken van DNB	2a. Doorlopend, deels gebruik maken van OFS
	2b. Externe publicatie OFS	2b. 2x per jaar
3. Overdracht DNB-expertise aan andere landen	3. Uitvoering van gerichte samenwerkingsprojecten (bilateraal en multilateraal)	3. Effectief aanwenden beschikbare capaciteit tbv zestien doelgroeplanden

In 2008 is de omvang van de directe personele inzet voor financiële stabiliteit 33,3 fte's, ten behoeve van het monitoren en beoordelen van de financiële stabiliteit en het formuleren van de daaruit voortvloeiende beleidsaanbevelingen. Andere taak is de voorbereiding van de inbreng van DNB in internationale fora

zoals het IMF, de BIS en het ESCB. Intern streeft DNB naar een verbinding van de verschillende hoofdtaken met betrekking tot hun bijdrage aan financiële stabiliteit.

Tabel 3.1.2 Personele inzet financiële stabiliteit

Fte	Finan- ciële stabiliteit
Primaire activiteiten	
Kennisopbouw	5,7
Extern beleid en regelgeving	17,5
Intern beleid	6,8
Uitvoering	-
Statistiek	-
Juridische activiteiten	0,5
Externe communicatie	3,0
Totaal primaire activiteiten	33,4
Ondersteunende activiteiten	
Besturing	3,4
Juridische ondersteuning	0,4
ICT-ondersteuning	2,4
P&O-ondersteuning	1,6
Communicatieondersteuning	1,2
Informatievoorziening	5,1
Facilitaire diensten	2,0
Beveiliging en transport	0,2
Totaal ondersteunende activiteiten	16,4
Totaal	49,7

3.2 Begrote kosten

De totale begrote kosten voor de werkzaamheden rond financiële stabiliteit bedragen EUR 7,5 miljoen in 2008.

Tabel 3.2 Kosten financiële stabiliteit

EUR miljoen

	Finan- ciële stabiliteit
Primaire activiteiten	
Kennisopbouw	0,6
Extern beleid en regelgeving	2,5
Intern beleid	0,8
Uitvoering	-
Statistiek	-
Juridische activiteiten	0,1
Externe communicatie	0,4
Totaal primaire activiteiten	4,3
Ondersteunende activiteiten	
Besturing	0,6
Juridische ondersteuning	0,1
ICT-ondersteuning	0,5
P&O-ondersteuning	0,4
Communicatieondersteuning	0,2
Informatievoorziening	0,7
Facilitaire diensten	0,6
Beveiliging en transport	0,0
Totaal ondersteunende activiteiten	3,2
Totaal begroting 2008	7,5
Begroting 2007	7,4
Verschil	0,1
Realisatie 2006	6,5

4 MONETAIRE STABILITEIT EN ECONOMISCH ADVIES: EUR 42,6 MILJOEN

Op het terrein van monetaire stabiliteit en economisch advies onderneemt DNB verschillende activiteiten: voorbereiding en uitvoering van het monetaire beleid, economisch advies, onderzoek, het beheer van de officiële reserves en valutamarktoperaties. De monetaire taak en het reservebeheer zijn DNB wettelijk opgedragen (Bankwet 1998).

4.1 Doelstellingen en inspanningen

a) Monetaire beleidsvoorbereiding, economisch advies en onderzoek

Samen met andere Europese centrale banken streeft DNB naar prijsstabiliteit in het eurogebied. Het gezamenlijke monetaire beleid is gericht op prijsstabiliteit, waarbij de HICP-consumentenprijsindex met minder dan – maar wel dichtbij – twee procent stijgt op de middellange termijn.

De Raad van Bestuur van de ECB vergadert elke twee weken en neemt eens per maand een besluit over de rente. DNB draagt bij aan de voorbereiding van het monetaire beleid door haar president, lid van de ECB-Raad, te voorzien van informatie en inzichten op grond van analyses van economische trends en monetair-financiële ontwikkelingen. Door deelname in werkcomités binnen het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) draagt DNB verder bij aan de besluitvorming van de ECB. Ook gaat DNB de dialoog aan met beleidsmakers van buiten Europa binnen diverse internationale gremia zoals het IMF, de OECD en de BIS.

Deze monetaire beleidstaak hangt nauw samen met de taak die DNB vervult als onafhankelijk economisch adviseur. Het gedrag van economische actoren is immers van invloed op de economische en monetaire condities en op de financiële stabiliteit. DNB brengt adviezen uit aan de Sociaal-Economische Raad (SER), de Raad voor Economie, Kennis en Innovatie (REKI, een onderraad van de ministerraad) en de Centrale Economische Commissie (CEC, de ambtelijke commissie die met zekere regelmaat het kabinet van advies voorziet).

Ook verzorgt DNB macro-economische voorspellingen over de Nederlandse economie. Deze voorspellingen publiceert DNB halfjaarlijks in haar Kwartaalbericht van juni en december. De projecties van DNB maken tevens deel uit van de ECB-ramingen voor het eurogebied. Voor de macro-economische projecties ontwikkelt DNB een nieuw structuurmodel. Dit model gaat de organisatie vanaf 2008 hanteren voor haar voorspellingen over de Nederlandse economie.

Het onderzoek van DNB dient relevant te zijn voor de beleidsvoorbereiding. Het onderzoeksprogramma is opgezet rond vier focusgebieden, die de verschillende beleidsterreinen van DNB bestrijken:

- de houdbaarheid van ons pensioensysteem;
- toezichtsystemen en hun effectiviteit;
- betalingsverkeer;
- verzekeringen.

Op deze focusgebieden wil DNB zich de komende jaren als kennisinstituut sterker profileren.

Speerpunten van het onderzoek voor 2008 zijn:

- monetair beleid onder onzekerheid;
- dynamiek van arbeids- en productmarkten in het eurogebied;
- gedrag van banken, pensioenfondsen en verzekeraars;
- alternatieve pensioenstelsels;
- betalingsverkeer;
- globalisering en de invloed op de economische structuur en productiviteit.

b) Uitvoering monetair beleid

De uitvoering van het monetaire beleid van de ECB is gedecentraliseerd. Taken van DNB zijn de uitvoering van het geld- en valutamarktbeleid van het Eurosysteem en het beheer van de reserves van de eigen organisatie en van de ECB. DNB beoogt deze taken zo effectief mogelijk uit te voeren door het reservebeheer te richten op concrete beleggingsdoelstellingen, door een beleidsrelevante monitoring en met haar dienstverlening in Eurosysteem-verband (ECB-yenbeheer en Reserve Management Services). In het reservebeheer belegt DNB volgens moderne inzichten. De hieraan verbonden risico's worden door een uitgebreid stelsel van maatregelen beheerst. Binnen dit risicoraamwerk streeft DNB naar een beleggingsresultaat dat positief afwijkt van de jaarlijks geactualiseerde benchmark. Betrouwbare ICT-systemen voor het reservebeheer en risicomanagement zijn belangrijk om als organisatie in de voorhoede te blijven op dit terrein.

In 2006 is besloten tot een substantiële uitbreiding van beleggingen in Mortgage Backed Securities (MBS) via een mandaat aan externe managers. Deze beleggingen worden in 2007/2008 stapsgewijs uitgebreid. Het risicoraamwerk wordt verbeterd via een innovatieve kwantitatieve onderbouwing van het (strategisch) beleggingsbeleid.

DNB streeft naar een actieve inbreng in het ESCB en een professionele uitvoering van monetaire operaties. Sinds 2007 worden bankleningen geaccepteerd als onderpand voor monetaire en intraday-kredietverlening. De verwachting is dat deze nieuwe onderpandcategorie belangrijker wordt in 2008 als, met de komst van Bazel II, banken hun kredietrisicomodellen mogen inzetten bij het aanbrengen van dit

onderpand. Een evaluatie van de verwerking van deze bancaire leningen door DNB staat op de agenda voor 2008.

Trend in de dienstverlening van DNB aan centrale banken buiten het Eurosysteem is al enige tijd een verdere invulling van haar rol als intermediair in de geld- en valutamarkten. De vraag naar deze vorm van dienstverlening komt voort uit de wens van centrale banken om met minimaal tegenpartijrisico en zonder grote zichtbaarheid op deze markten te opereren. De dienstverlening als intermediair komt naast de meer traditionele diensten in de sfeer van bewaarneming en betalingsverkeer. Voor 2008 wordt verdere groei en diversificatie van zowel het klantenbestand als het productaanbod van DNB voorzien.

De belangrijkste doelstellingen met betrekking tot ‘monetaire stabiliteit en economisch advies’ voor 2008 staan in tabel 4.1.1.

Tabel 4.1.1 Belangrijkste doelstellingen monetaire stabiliteit en economisch advies

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
1. Verwerven, delen en toepassen van kennis op het gebied van beleidsrelevante thema's	1a. Beleidsnotities en beleidsdossiers	1a. Positief oordeel afnemers, themanota's (30), position papers (2)
	1b. Onderzoek	1b. Working papers (20), wetenschappelijke publicaties (0,6 per onderzoeker, gemeten over vijf jaar), visiting scholars (4)
	1c. Externe communicatie	1c. Publicaties in vakpers (10) en presentaties (38)
	1d. Signaleren, volgen en snel rapporteren van beleidsrelevante trends in de financiële markten	1d. Positief oordeel afnemers over kwaliteit (toereikendheidsenquête)
2. Verder ontwikkelen en onderhouden van betrouwbaar econometrisch instrumentarium, modellen en indicatoren	2a. Testen en ingebruikname van nieuw structuurmodel Nederland	2a. Implementatie in 2008
	2b. Verkennend onderzoek naar bouw FS-/DSGE-model	2b. Verkennend onderzoek afgerond
3. Vergroting effectiviteit o.a. door grotere participatie in netwerken	3a. Organiseren dan wel bijwonen van diverse (netwerk) bijeenkomsten	3a. Organiseren van 1 wetenschappelijke conferentie, 2 workshops, 1 bijeenkomst met sociale partners over actueel beleidsonderwerp en 12 onderzoekseminars. Deelname aan externe onderzoeksnetwerken
	3b. Oordeel over uitvoering van aanbevelingen over governance van onderzoek	3b. Lijndirectie tevreden
	3c. Kwalificatie voor fellowship aan erkende nationale of internationale onderzoeksschool door Ebo-onderzoeker	3c. Kwalificatie in de loop van 2008
4. Solide en innovatieve uitvoering van het monetaire beleid	4a. Optimale balansinrichting en strategische asset-mix	4a. Balansnota en strategische benchmarknota (Q2 goedkeuring directie) obv intern ALM-model
	4b. Adequate werking bankleningen als onderpand	4b. Positieve evaluatie
	4c. Waarde toevoegen door actief beheer	4c. Outperformance ten opzichte van benchmark
	4d. Geen incidenten die de reputatie van DNB kunnen schaden	4d. 0
	4e. Verbetering van het procesmanagement, business continuity planning en betrouwbare en efficiënte ICT tegen acceptabele kosten	4e. In- en externe beheersmaatregelen aanwezig en deze functioneren adequaat; mijlpalen plan van aanpak BCP en upgrade systemen reservebeheer 2008 gerealiseerd

In onderstaande tabel volgt de directe personele inzet die in 2008 nodig is voor het uitvoeren hiervan (totaal 169,2 fte's). De personele inzet is onderverdeeld naar monetaire beleidsvoorbereiding, economisch advies en onderzoek (71,7 fte's) en uitvoering monetair beleid (97,5 fte's). In 2008 is een aantal projecten voorzien die een tijdelijke intensivering van de personele inzet (5,5 fte's) met zich meebrengt. Het gaat om de verbetering van de nieuwe ICT-infrastructuur, uitbreiding van de dealingroomcapaciteit om stijgend werkaanbod te accommoderen, en versterking van de primaire processen. Deels gaan de toegenomen werkzaamheden gepaard met hogere inkomsten.

Tabel 4.1.2 Personele inzet monetaire stabiliteit en economisch advies

Fte	Monetaire beleidsvoor- bereiding en onderzoek	Uitvoering monetair beleid	Totaal
Primaire activiteiten			
Kennisopbouw	27,9	0,9	28,8
Extern beleid en regelgeving	30,3	9,9	40,2
Intern beleid	-	8,2	8,2
Uitvoering	-	75,2	75,2
Statistiek	-	-	-
Juridische activiteiten	1,5	2,5	4,0
Externe communicatie	12,1	0,8	12,9
Totaal primaire activiteiten	71,8	97,4	169,2
Ondersteunende activiteiten			
Besturing	6,8	27,8	34,6
Juridische ondersteuning	1,2	1,9	3,0
ICT-ondersteuning	4,3	19,3	23,6
P&O-ondersteuning	3,0	3,8	6,9
Communicatieondersteuning	1,9	2,2	4,0
Informatievoorziening	7,6	5,6	13,2
Facilitaire diensten	4,3	6,0	10,2
Beveiliging en transport	0,3	0,4	0,8
Totaal ondersteunende activiteiten	29,3	66,9	96,3
Totaal	101,1	164,3	265,4

4.2 Begrote kosten

De totale begrote kosten met betrekking tot monetaire stabiliteit en economisch advies bedragen in 2008 EUR 42,6 miljoen. De kostenstijging van EUR 15 miljoen hangt samen met de indeling vanaf 2008 van de activiteiten met betrekking tot de uitvoering van het reservebeheer en de monetaire operaties onder de hoofdtak Monetaire stabiliteit en economisch advies. In 2007 waren deze activiteiten onder de hoofdtak Betalingsverkeer ingedeeld.

Tabel 4.2 Kosten monetaire stabiliteit en economisch advies

EUR miljoen

	Monetaire beleidsvoor- bereiding en onderzoek	Uitvoering monetair beleid	Totaal
Primaire activiteiten			
Kennisopbouw	3,6	0,1	3,7
Extern beleid en regelgeving	3,9	1,3	5,2
Intern beleid	-	1,1	1,1
Uitvoering	-	9,9	9,9
Statistiek	-	-	-
Juridische activiteiten	0,2	0,3	0,5
Externe communicatie	1,6	0,1	1,7
Totaal primaire activiteiten	9,3	12,8	22,1
Ondersteunende activiteiten			
Besturing	1,3	4,7	6,0
Juridische ondersteuning	0,2	0,3	0,4
ICT-ondersteuning	1,1	5,3	6,4
P&O-ondersteuning	0,9	1,1	2,0
Communicatieondersteuning	0,3	0,4	0,7
Informatievoorziening	1,1	0,8	1,8
Facilitaire diensten	1,3	1,7	3,0
Beveiliging en transport	0,0	0,0	0,1
Totaal ondersteunende activiteiten	6,1	14,4	20,5
Totaal begroting 2008	15,4	27,2	42,6
Begroting 2007	15,5	11,9	27,4
Verschil	-0,1	15,3	15,2
Realisatie 2006	14,0	11,9	25,9

5 BETALINGSVERKEER: EUR 93,4 MILJOEN

Op basis van de Bankwet heeft de Nederlandsche Bank als taken de goede werking van het betalingsverkeer te bevorderen, en de geldsomloop te verzorgen voor zover die uit bankbiljetten bestaat. Primaire taak van DNB als onderdeel van het ESCB is het handhaven van prijsstabiliteit. De bevordering van de goede werking van het betalingsverkeer moet mede in dat licht worden gezien, en omvat dan ook de handhaving van het vertrouwen in de valuta als ruilmiddel, ofwel de betrouwbaarheid en veiligheid van het betalingsverkeer. Een goed en betrouwbaar betalings- en effectenverkeer is een essentiële voorwaarde voor de uitvoering van het monetaire beleid.

DNB vervult verschillende rollen ter realisatie van een veilig, betrouwbaar, efficiënt en toegankelijk betalings- en effectenverkeer:

- als *overseer* houdt zij toezicht op afwikkelingsystemen en betaalinstrumenten;
- als *operator* van systemen en *uitgever van bankbiljetten* verzorgt zij een aantal uitvoerende taken;
- als *katalysator* brengt zij marktpartijen bij elkaar en draagt ze door analyse, overleg en kennisverspreiding bij aan het goed functioneren van de markt.

Externe omgeving

Naast al jaren voortgaande ontwikkelingen als digitalisering, versnelling van afwikkelprocessen en toenemend gebruik van internet, komt het Europese integratieproces nu in een stroomversnelling. De Europese centrale banken hebben TARGET2 ontwikkeld, het interbancaire betaalsysteem dat live gaat per 19 november 2007. Mijlpaal voor het betalingsverkeer van consumenten wordt de komst van de 'Single Euro Payments Area', kortweg SEPA, op 28 januari 2008. Bedrijven en particulieren kunnen dan hun overboekingen doen volgens een nieuwe standaard die in het hele eurogebied geldt. De totstandkoming van één Europese betaalruimte wordt mede mogelijk gemaakt door een nieuw geharmoniseerd juridisch kader voor de EU-landen, de Payment Services Directive. Deze wordt nu in nationale wetgeving geïmplementeerd, waarbij DNB is betrokken bij het wetgevingstraject in Nederland. In de chartale dienstverlening zullen de Europese centrale banken zich de komende jaren inzetten voor de zogenoemde Single Euro Cash Area (SECA). Belangrijke harmonisatiemaatregelen zijn het bevorderen van *remote access* (toegang door commerciële banken tot kantoren van nationale centrale banken buiten de landsgrenzen), de openingstijden van de kantoren van centrale banken meer in lijn brengen met de behoefte van marktpartijen, het harmoniseren van het berichtenverkeer en de verpakkingsstandaarden en het faciliteren van het ongekoopt afstorten van bankbiljetten bij de centrale banken, waarbij het niet uitmaakt of een biljet met 'kop' of 'rug' naar boven ligt noch welke zijde rechts of links ligt.

Ook in het effectenverkeer is het efficiënter worden van de Europese markt, door integratie, consolidatie en harmonisatie, het hoofdthema. In het complexe speelveld zijn er initiatieven van marktpartijen zelf, van de Europese Commissie en van de Europese centrale banken die in nauwe samenwerking met

marktpartijen een plan ontwikkelen om te komen tot een pan-Europees systeem voor de afwikkeling van effectentransacties in centrale-bankgeld, TARGET2-Securities genaamd.

Een goed werkend betalings- en effectenverkeer is onontbeerlijk voor het functioneren van financiële markten en de economie als geheel. Grote aandacht voor de continuïteit van processen in geval van calamiteiten is daarom geboden. De afgelopen jaren is het bewustzijn hiervan, mede door een aantal externe gebeurtenissen, allerwegen toegenomen.

5.1 Doelstellingen en inspanningen

Oversight

Oversight is een vorm van toezicht gericht op de bevordering van de veiligheid en efficiëntie van het betalings- en effectenverkeer. Voor DNB zijn dat alle betaalsystemen, betaalproducten en effectenafwikkelingsystemen die relevant zijn voor Nederland. Het toezicht omvat de monitoring van deze systemen en producten, de toetsing daarvan aan de hand van internationale normen en – waar nodig – het afdwingen van veranderingen.

Ter uitvoering van haar oversighttaak zal DNB in 2008 een aantal toetsingen uitvoeren van betaalsystemen, effectenafwikkelingsystemen en betaalproducten. Deze worden getoetst aan de hand van internationale of nationale normen. Bij tekortkomingen dient voldaan te worden aan de door DNB gewenste follow-up.

DNB streeft ernaar dat het Nederlandse betalings- en effectenverkeer bij een instellingsoverschrijdende crisis snel weer kan functioneren. Daartoe moeten financiële instellingen en systemen elk een adequaat ‘business continuity plan’ hebben. Voorts worden procedures getest in geval van calamiteiten die meer dan één instelling treffen. Ook houdt DNB oefeningen met de financiële sector ter voorbereiding op eventuele crisissituaties.

Innovatie infrastructuur betalings- en effectenverkeer

De infrastructuur van het betalings- en effectenverkeer evolueert van onderling verbonden nationale systemen naar pan-Europese systemen. DNB beoogt bij te dragen aan veilige, efficiënte en betrouwbare systemen, met oog voor specifieke behoeften van Nederlandse marktpartijen.

In november 2007 gaat TARGET2 van start, het nieuwe betalingsverkeerssysteem van de centrale banken van het ESCB. In dit systeem worden monetaire beleidstransacties en hoogwaardige en tijdkritische betalingen tussen financiële instellingen afgewikkeld. TARGET2 vervangt de onderling verbonden nationale betaalsystemen van centrale banken en levert zodoende een grote bijdrage aan een efficiënt betalingsverkeer van banken en centrale banken. DNB en de Nederlandse banken gaan op 18 februari 2008 over op TARGET2: het huidige DNB-systeem TOP zal dan worden afgesloten. DNB werkt nauw samen met de marktpartijen om een succesvolle invoering van het nieuwe systeem te bewerkstelligen.

Voorts speelt de verdere integratie van de Euroclear afwikkelingsystemen, die gebruikt worden door de Euronext-beurzen. De verwachting is dat vanaf 5 mei 2008 het voor Nederlandse (en Belgische en Franse) partijen mogelijk wordt om effectentransacties over de drie Euronext beurzen heen op een effectieve en efficiënte wijze af te wikkelen (ESES-project). Er is dan geen verschil meer tussen een binnenlandse transactie en een buitenlandse transactie. Dit project wordt tot stand gebracht in nauwe samenwerking tussen de drie betrokken centrale banken en de afwikkelorganisatie Euroclear.

Een stap verder in de toekomst is het grensoverschrijdend afwikkelen van effectentransacties voor het gehele eurogebied. Het Eurosysteem heeft het initiatief genomen om hiervoor een platform te ontwikkelen: TARGET2 – Securities. Een haalbaar project, zo werd geconcludeerd na een eerste consultatie van de markt in 2007. Momenteel vindt een uitgebreide consultatie plaats om het plan nader uit te werken. In het voorjaar van 2008 zal de Raad van Bestuur van de ECB besluiten of het project daadwerkelijk doorgang vindt. Het systeem zou in 2013 operationeel kunnen zijn.

Met het opstarten van het CCBM-2 project parallel aan TARGET2 positioneert DNB zich samen met de NBB als *shared services centre* in het Eurosysteem. CCBM-2 biedt een gemeenschappelijk platform voor het grensoverschrijdende beheer van onderpand dat financiële instellingen aanhouden bij de centrale banken van het Eurosysteem. De actieve rol van DNB en NBB zal, zo wordt beoogd, in de periode 2008-2012 leiden tot meer efficiëntie in het grensoverschrijdende gebruik van onderpand, die uiteindelijk wordt vertaald in lagere kosten voor de banken in Nederland.

Daarnaast levert DNB een actieve bijdrage om het chartale procesbeheersingssysteem Cash SSP de komende jaren uit te breiden naar meer landen. Cash SSP is een platform dat DNB in samenwerking met de centrale banken van België, Luxemburg en Finland heeft opgezet. Het betrekken van meer centrale banken bij dit samenwerkingsverband zal de kostenefficiëntie binnen het Eurosysteem verder verhogen. Door innovaties in de dienstverlening aan collega-centrale banken wereldwijd (Reserve Management Services) is het streven om de rol van de euro als reservevaluta te versterken. De toename in baten draagt bovendien bij aan de dekking van de kosten van DNB.

De operatorrol van DNB op het terrein van betalings- en effectenverkeer verschuift van uitvoering naar monitoring. De uitdaging voor 2008 is de operationele kennis intern beter te benutten. Voor 2008 staan verschillende kennismanagementinitiatieven op het programma. Ook verricht DNB wetenschappelijk onderzoek, gericht op het verkrijgen van nader inzicht in het functioneren van betaalsystemen en het gedrag van de deelnemers in stress-situaties.

Retailbetalingsverkeer

Vanaf 28 januari 2008 zal ook in Nederland een begin worden gemaakt met de 'Single Euro Payments Area'. De grote Nederlandse banken bieden dan een Europese standaard voor overboekingen aan hun klanten en beginnen met de uitgifte van pinpassen met chiptechnologie die overal in Europa te gebruiken zijn. DNB is op verschillende manieren bij dit bancaire project betrokken. Samen met

vertegenwoordigers van banken en Currence (eigenaar van de huidige Nederlandse betaalproducten) participeert DNB in een stuurgroep die het migratieproces organiseert. In het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB) faciliteert DNB, als MOB-voorzitter, het overleg over de overgang naar SEPA met de andere belanghebbende partijen, zoals consumenten, mensen met een functiebeperking, winkeliers en overige bedrijven. Daarbij stelt DNB zich ten doel de continuïteit, efficiëntie, veiligheid en toegankelijkheid van het betalingsverkeer in de overgang naar SEPA te bewaken. Het MOB blijft ook in algemene zin streven naar verbeteringen in de efficiëntie, veiligheid en toegankelijkheid van het Nederlandse betalingsverkeer.

Het MOB en de partijen die actief zijn in het betalingsverkeer zijn gebaat bij dieper inzicht in de werking van het betalingsverkeer en de bepalende factoren voor het gedrag van deelnemers daarin. DNB voert daartoe verdiepende analyses en wetenschappelijke studies uit. Voor een deel zijn die opgenomen in het DNB-brede onderzoeksprogramma dat op de website wordt gepubliceerd. De belangrijkste resultaten van het onderzoek worden in de vorm van notities in het MOB ingebracht, en langs diverse kanalen gepubliceerd.

Chartaal betalingsverkeer

Met diverse initiatieven wil DNB de efficiëntie in het chartale betalingsverkeer bevorderen. Zo wordt het onderzoek naar het verwerken van multi-oriëntatieafstortingen in 2008 afgerond. Op basis hiervan vervalt de eis dat commerciële banken en professionele geldverwerkers de bankbiljetten gekopt en georiënteerd aanleveren bij DNB. Dit zal aanzienlijke maatschappelijke kostenbesparingen opleveren. Tevens zet DNB zich in om de schoon/vuil-detectie van de sorteermachines verder te verbeteren teneinde het aantal onterecht af- en goedgekeurde bankbiljetten te verlagen. Daarnaast ondersteunt DNB het Nederlandse bankwezen en andere marktpartijen om het mogelijk te maken dat de banken de bankbiljetten ook kunnen afstorten bij een nationale centrale bank over de grens ('remote access'). Hiervoor dient onder andere de Europese regelgeving voor geldtransporten te worden geharmoniseerd. In 2008 zal het aantal door DNB gesorteerde bankbiljetten verder afnemen. Deze dalende trend, ingezet in 2005, vloeit voort uit het beleid om het weer in omloop brengen van bankbiljetten grotendeels over te dragen aan de commerciële banken. Ontving DNB in 2004 nog 1,8 miljard bankbiljetten, vanaf 2008 zal de centrale bank jaarlijks 600 tot 800 miljoen bankbiljetten ontvangen; de meeste biljetten zullen de commerciële banken zelf weer in omloop brengen. De commerciële banken dienen de ontvangen bankbiljetten te controleren op echtheid en kwaliteit conform de Europees vastgestelde richtlijnen voordat zij overgaan tot heruitgifte. DNB monitort de invoering van deze richtlijnen door banken en andere professionele geldverwerkers.

Het is van essentieel belang dat het publiek vertrouwen houdt in de echtheid van de eurobankbiljetten. Om de integriteit van de biljetten op lange termijn te kunnen waarborgen, neemt DNB in ESCB-verband deel in de ontwikkeling van de nieuwe serie eurobankbiljetten. De voorbereidingen zijn in gang gezet en het keuzeprocess voor de toe te passen technieken is gestart.

De belangrijkste doelstellingen voor ‘betalingsverkeer’ voor 2008 zijn in onderstaande tabel opgenomen (tabel 5.1.1).

Tabel 5.1.1 Belangrijkste doelstellingen Betalingsverkeer

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
1. Bijdragen aan het mitigeren van systeemrisico dat voortvloeit uit betaal- en effectenafwikkel-systemen; Bevorderen goede werking van het betalingsverkeer, in het bijzonder betaalproducten	1. Aantal toetsingen van betaal-, effectenafwikkel-systemen en betaalproducten aan de gestelde (inter)nationale normen	1. De getoetste systemen en betaalproducten voldoen geheel of bijna geheel aan de gestelde (inter)nationale normen dan wel voldoen aan de door Oversight gewenste follow-up
2. Coherent ‘business continuity’-kader DNB en Nederlandse kerninfrastructuur	2. Voortgang op testkalender	2. Uitvoering conform testkalender
3. Veilige, efficiënte en betrouwbare systemen voor betalings en effectenverkeer (in Nederland en in Europa in de context van Europese ontwikkelingen)	3a. DNB samen met NBB in het Eurosysteem positioneren als shared services centre voor het Correspondent Central Banking Model (CCBM-2) 3b. Implementatie nationale voorbereiding op TARGET2 3c. Voortgang implementatie ESES bij DNB 3d. DNB positioneren als entry-point voor betalings- en effectenverkeer eurozone	3a. Governing Council besluit om CCBM-2 te lanceren met DNB en NBB als operator. Vervolgstappen conform dit besluit 3b. TARGET2 op 18 februari 2008 operationeel in Nederland 3c. ESES op 5 mei 2008 geïmplementeerd bij DNB 3d. Twee buitenlandse banken kiezen voor DNB en realiseren van klantvriendelijke implementatie
4. Sterke positie bij dienstverlening aan derden (oa RMS).	4. ECB-rangorde RMS aanbieders eurozone	4. DNB in top-3 positie
5. DNB is excellente service provider	5a. Beschikbaarheid systemen voor betalings- en effectenverkeer 5b. Oordeel klanten tijdens de vervanging van grote systemen voor betalings- en effectenverkeer	5a. - TOP ≥ 99,85% (tot 18/2/2008) - TARGET2 conform nadere besluitvorming ESCB (vanaf 18/2/2008) - Overige systemen ≥ 95% (DNB norm) 5b. Positief oordeel
6. Vertrouwen in het bankbiljet bij het publiek en professionele partijen	6a. Mate waarin banken en professionele geldverwerkers voldoen aan de ECB eisen tav het recirculeren van bankbiljetten 6b. Voorbereiding van ontwikkeling van de 2e euroserie biljetten	6a. Banken en professionele geldverwerkers voldoen aan de ECB-eisen 6b. Ontwikkeling van echtheidskenmerken conform de planning
7. Bevorderen van efficiëntie chartale circulatie	7a. Voortgang onderzoek naar verwerken multi-oriëntatie afstortingen 7b. Verbetering schoon/vuil detectie	7a. Realisatie conform planning 7b. Realisatie conform planning
8. Invoering Single European Payments Area (SEPA)	8. Voortgang invoering nationaal transitieplan	8. Nationaal transitieplan SEPA wordt uitgevoerd

De benodigde inzet voor de hoofdtak ‘betalingsverkeer’ in 2008 staat vermeld in tabel 5.1.2.

Tabel 5.1.2 Personele inzet betalingsverkeer

Fte

	Betalings- verkeer Chartaal	Betalings- verkeer Giraal	Toezicht op betalings- verkeer- systemen	Totaal
Primaire activiteiten				
Kennisopbouw	2,8	4,2	0,4	7,4
Extern beleid en regelgeving	9,7	18,5	4,8	33,0
Intern beleid	0,5	1,5	-	2,0
Uitvoering	186,1	43,0	-	229,1
Statistiek	-	2,3	6,6	9,0
Juridische activiteiten	2,6	2,3	0,1	5,0
Externe communicatie	1,3	2,8	-	4,1
Totaal primaire activiteiten	203,0	74,7	11,9	289,6
Ondersteunende activiteiten				
Besturing	14,6	7,7	1,1	23,5
Juridische ondersteuning	2,2	1,6	0,1	3,9
ICT-ondersteuning	21,3	13,7	0,8	35,9
P&O-ondersteuning	7,2	3,0	0,6	10,8
Communicatieondersteuning	3,5	2,0	0,4	5,9
Informatievoorziening	9,8	6,1	2,2	18,1
Facilitaire diensten	23,1	4,4	0,7	28,2
Beveiliging en transport	31,3	0,3	0,1	31,7
Totaal ondersteunende activiteiten	113,0	38,9	6,0	157,9
Totaal	316,0	113,6	17,8	447,5

5.2 Begrote kosten

De totale begrote kosten voor de werkzaamheden rond betalingsverkeer bedragen in 2007 EUR 93,4 miljoen. De kostendaling van EUR 19,7 miljoen wordt in het bijzonder veroorzaakt door een verschuiving van de verantwoording van de activiteiten met betrekking tot de uitvoering van het reservebeheer en de monetaire operaties naar de hoofdtak ‘monetaire stabiliteit en economisch advies’. Daarnaast dalen de kosten door de verminderde activiteiten voor de sortering en recirculatie.

Tabel 5.2 Kosten betalingsverkeer

EUR miljoen

	Betalings- verkeer Chartaal	Betalings- verkeer Giraal	Toezicht op betalings- verkeer- systemen	Totaal
Primaire activiteiten				
Kennisopbouw	0,3	0,6	0,1	1,0
Extern beleid en regelgeving	1,2	2,5	0,6	4,3
Intern beleid	24,7	0,2	-	24,9
Uitvoering	18,7	5,7	-	24,5
Statistiek	-	0,3	0,9	1,2
Juridische activiteiten	0,4	0,3	0,0	0,7
Externe communicatie	0,2	0,4	-	0,7
Totaal primaire activiteiten	45,6	10,1	1,6	57,3
Ondersteunende activiteiten				
Besturing	2,7	1,4	0,2	4,4
Juridische ondersteuning	0,3	0,2	0,0	0,6
ICT-ondersteuning	5,5	4,1	0,2	9,8
P&O-ondersteuning	1,9	0,9	0,2	2,9
Communicatieondersteuning	0,7	0,4	0,1	1,1
Informatievoorziening	1,4	0,8	0,3	2,6
Facilitaire diensten	9,7	1,2	0,2	11,2
Beveiliging en transport	3,6	0,0	0,0	3,6
Totaal ondersteunende activiteiten	25,9	9,1	1,2	36,2
Totaal begroting 2008	71,5	19,2	2,8	93,4
Begroting 2007				113,2
Verschil				-19,8
Realisatie 2006				115,1

6 TOEZICHT: EUR 98,27 MILJOEN

DNB gaat in 2008 verder invulling geven aan het risicogebaseerde toezicht op financiële instellingen. Een goede uitvoering van het toezicht, goed voorbereid zijn op externe ontwikkelingen en ‘steeds beter toezicht’ zijn belangrijke toezichtbrede doelstellingen (paragraaf 6.1). DNB onderkent daarbij enkele risico’s, waaronder een toenemende externe druk op de beschikbare budgetten en de mogelijke vertraging in de besluitvorming over Bazel II en Solvency II (paragraaf 6.2).

Een overzicht van de begrote kosten en financiering van het toezicht biedt paragraaf 6.3. In bijlage 1 (‘Toezicht per doelgroep’) wordt specifiek ingegaan op de doelstellingen per doelgroep en de accenten hierin voor 2008. In bijlage 2 (‘Profiel van het toezicht door DNB’) staat een meer algemene beschrijving van de verschillende toezichtactiviteiten: markttoetreding, regulier toezicht, handhaving en beleidsontwikkeling.

6.1 Doelstellingen en inspanningen

Als prudentieel toezichthouder zet DNB zich in voor een stabiel financieel stelsel en stabiele financiële instellingen die het vertrouwen van het publiek waard zijn. Goed toezicht biedt echter geen garanties: het zal het risico op faillissementen verminderen maar niet voorkomen.

DNB ziet erop toe dat de bedrijfsvoering van financiële instellingen solide en integer is en dat zij voldoende vermogen hebben om aan hun verplichtingen te voldoen. In haar toezichtwerk stelt DNB eisen aan het risicobeheer, de integriteit van de bedrijfsvoering, de solvabiliteit en liquiditeit en de naleving van wet- en regelgeving bij financiële instellingen.

De drie belangrijkste doelstellingen voor het toezicht van DNB zijn: een goede uitvoering van het toezicht; goed voorbereid zijn op externe ontwikkelingen; werken aan ‘steeds beter toezicht’.

Doelstelling 1: goede uitvoering toezicht

DNB kiest voor risicogebaseerd en transparant toezicht dat goed te verantwoorden is. Nodig daarvoor is ten eerste een actueel beeld van de financiële positie van de instellingen en van de risico’s die deze (kunnen) bedreigen. Dit biedt DNB de mogelijkheid om tijdig en effectief te interveniëren, mocht de noodzaak daartoe bestaan. Ook moeten toezichthouders zich kunnen vergewissen van de integriteit en het integer handelen van de betrokken bestuurders. Bovendien moet DNB in staat zijn haar toezichtcapaciteit flexibel in te zetten. Samenvattend: goed toezicht is marktgericht, effectief, efficiënt, proportioneel, transparant en onafhankelijk. Het draagt bij aan een stabiel en integer financieel stelsel, veilige financiële aanspraken en een efficiënt en betrouwbaar betalingsverkeer.

a. Risicogebaseerd toezicht

Het risicogebaseerde toezicht krijgt in 2008 meer vorm en invulling. Na de invoering van de Wet op het financieel toezicht en de Pensioenwet (januari 2007) zal het accent verder verschuiven naar het toezicht op de implementatie van de regelgeving door de financiële instellingen. Dit betekent onder meer dat DNB de ontwikkeling van het risicobeheer binnen deze instellingen actief zal stimuleren. Voor het risicogebaseerde toezicht is de risicoanalyse methode FIRM een krachtig hulpmiddel.

Enkele voorbeelden illustreren de waarde van risicogebaseerd toezicht voor financiële instellingen.

a.1. Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM)

De risicoanalysetool FIRM is in 2006 geïntroduceerd voor het toezicht op financiële instellingen. FIRM geeft een actueel beeld van het risicoprofiel van de onder toezicht staande instellingen. Het gebruik van FIRM maakt het voor toezichthouders mogelijk om de risicoprofielen en belangrijkste aandachtspunten op gestructureerde wijze door te nemen met de onder toezicht staande financiële instellingen. Deze wijze van communicatie en afstemming met deze instellingen is van wezenlijk belang voor een juiste risicoanalyse. De periodieke gesprekken en onderzoeken worden gepland aan de hand van de FIRM-gegevens. Toezichthouders houden FIRM dan weer actueel met de invoer van de laatste informatie die zij verkrijgen uit toezichtsgesprekken en onderzoeken evenals de verslagstaten. Gekeken zal gaan worden of een ratingmethodiek een goede aanvulling vormt op het bestaande risicogebaseerde toezicht, omdat daarmee snel en eenvoudig de belangrijkste risico's van een instelling zijn bloot te leggen.

a.2. Banken: invoering Bazel II/CRD

De Europese implementatie van Bazel II is definitief verankerd door middel van de Capital Requirements Directive (CRD). Per 1 januari 2007 zijn inmiddels de eerste banken overgegaan op Bazel II. De richtlijn biedt banken de mogelijkheid om gedurende 2007 nog de oude regels, gebaseerd op Bazel I, te hanteren. Banken moeten uiterlijk op 1 januari 2008 zijn overgegaan op de herziene regels. Vanaf 1 januari 2008 mogen banken de geavanceerde 'Internal Ratings Based (IRB)-benadering' voor kredietrisico en de geavanceerde benadering voor operationeel risico toepassen.

Per 1 januari 2008 kunnen banken interne modellen gebruiken voor het meten van de risico's. Daarmee zijn de risico's nauwkeuriger vast te stellen dan met een standaardmodel. DNB geeft daarom extra aandacht aan de beoordeling en goedkeuring van deze modellen. Verder is DNB in dialoog met buitenlandse toezichthouders in die landen waar de in Nederland onder toezicht staande banken actief zijn.

Voor de tweede pilaar van Bazel II, de zogenoemde 'Supervisory review', maken banken een Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP), een beschrijving van de wijze waarop de bank haar risicoprofiel vaststelt, beheerst en benodigde kapitaalbuffers aanlegt. DNB heeft inmiddels de ICAAPs van de banken ontvangen en is bezig deze te beoordelen. Het Bazel II-werk voor DNB bestaat komend jaar vooral uit de continue beoordeling van de risicomodellen en de eventuele beoordeling van nieuwe aanvragen voor het gebruik van een intern model.

a.3. Verzekeringssector

Voor de verzekeringssector staat 2008 in het teken van de verdere ontwikkeling van de Solvency II verzekeringsrichtlijn. In juli 2007 is het Richtlijnvoorstel voor Solvency II gepubliceerd. Daaropvolgend begint een nieuw traject waarin de risicogebaseerde principes, die op hoofdlijnen zijn vastgesteld, moeten worden uitgewerkt in de lagere regelgeving. Belangrijke onderwerpen zijn daarbij de invulling van de solvabiliteitseisen en het toezicht op groepsniveau.

Verzekeraars zullen in 2008 voor het eerst de nieuwe verzekeringsstaten gebruiken. Zij krijgen hiermee de mogelijkheid om hun verplichtingen op marktwaarde te rapporteren. Deze informatie geeft de toezichthouders meer handvatten bij hun toezichtwerk.

a.4. Pensioenfondsen

Pensioenfondsen zullen in 2008 voor het eerst met de nieuwe pensioenstaten rapporteren over hun risico's op basis van het Financieel Toetsingskader (FTK). Een groot aantal fondsen zal bovendien een zogenoemde continuïteitsanalyse aanleveren. In deze risicoanalyse van de (financiële) toekomst van een pensioenfonds wordt onderzocht hoe gevoelig een fonds is voor ontwikkelingen op de financiële markten en hoe effectief haar beleidsinstrumentarium, premie-, indexatie- en beleggingsbeleid zijn onder verschillende omstandigheden.

De continuïteitsanalyse is ook belangrijk ter beantwoording van de vraag of een fonds een korting kan geven op de kostendeckende premie. Dit vraagstuk zal in 2008 regelmatig naar voren komen vanwege de ontwikkeling met betrekking tot dekkingsgraden. Ook het indexatielabel dat de pensioenfondsen in 2008 moeten introduceren, zal getoetst worden door middel van de continuïteitsanalyse. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) zal toezicht houden op de indexatielabels die de pensioenfondsen publiceren en zal zich daarbij onder meer baseren op het DNB-oordeel over de continuïteitsanalyse.

Toezichthouders zullen door trainingen en praktijkervaring vertrouwd raken met het instrument van de continuïteitsanalyse. Gebruik van dit instrument helpt hen om vroegtijdig negatieve ontwikkelingen in de financiële positie van een fonds te signaleren.

a.5. Beleggingsondernemingen: invoering Bazel II

Beleggingsondernemingen hebben, in overleg met de Raad van de Effecten Branche (REB), gekozen voor uitstel van implementatie van Bazel II met maximaal een jaar tot 1 januari 2008. Vanaf die datum zullen de regels van Bazel II, met inachtneming van het proportionaliteitsbeginsel, van toepassing zijn op beleggingsondernemingen. Dat houdt onder meer in dat de rapportages aan DNB op geconsolideerde basis dienen te geschieden. Hiermee wordt beoogd een beter inzicht te verkrijgen in de overall risico's van de groepsstructuur. Daarnaast dienen beleggingsondernemingen zorg te dragen voor een ICAAP, een beschrijving van de wijze waarop een onderneming haar risicoprofiel vaststelt / beheerst en de benodigde kapitaalbuffers aanlegt.

b. Governance en Integriteit

Governance en integriteit zijn essentiële pijlers van het risicogebaseerde toezicht. Beide onderwerpen krijgen weer nadrukkelijk aandacht, zowel beleidsmatig als in het uitvoerende toezicht. De desbetreffende werkzaamheden voor 2008 beslaan een breed terrein: van de derde EU-witwasrichtlijn tot de betrouwbaarheidstoetsing van bestuurders en van fraudebeheersing tot compliance. Voor 2008 zijn er twee speerpunten:

- Eerste speerpunt is de invoering van het zogenoemde 'self-assessment' in het integriteittoezicht. Self-assessments zijn een hulpmiddel voor de intensivering en flexibilisering van het integriteittoezicht. Dat toezicht omvat niet alleen de specifieke integriteitsnormen maar ook een toetsing van de normen op het gebied van management en organisatie (de risico-overstijgende beheersingscategorieën), om een algemeen beeld te krijgen van de vigerende compliancestructuur. De invoering van self-assessments verloopt in fasen en begint bij de kleine verzekeraars. In de eerste fase bevatten de self-assessments ook meer sturende vragen om normoverdracht te bevorderen. De uitkomsten hiervan zijn indicatief voor de mate waarin de onder toezicht staande instellingen de inherente integriteitrisico's beheersen. De self-assessments gaan integraal onderdeel uitmaken van het toezichtproces;
- Tweede speerpunt is het toezicht op de naleving van de Pension Fund Governance principles binnen de pensioensector. Per 1 januari 2008 dienen alle pensioenfondsen te voldoen aan de principes van de STAR-code (STichting van de ARbeid). Voor DNB vormt dit een belangrijke basis voor de toetsing van de bedrijfsvoering van pensioenfondsen. Als pensioenfondsen de situatie echter structureel beter op orde hebben, dan zal dat ook effect hebben op de toezichtinspanning. Echter, governance is niet het enige aangrijpingspunt voor toezicht. Hield DNB in 2007 toezicht op het proces van de invoering van deze principes, in 2008 richt het toezicht zich op de maatregelen die de pensioenfondsen hebben genomen om aan de principes te voldoen. Om te beoordelen of er sprake is van voldoende *checks & balances* binnen pensioenfondsen, krijgt het thema management en organisatie meer nadruk.

Doelstelling 2: goed voorbereid zijn op externe ontwikkelingen

De financiële wereld is aan veel veranderingen onderhevig en wordt steeds complexer. Veranderingen in de financiële sector leiden regelmatig tot aanpassingen van wetgeving en internationale overeenkomsten die betrekking hebben op het toezicht. DNB wil tijdig en goed voorbereid zijn op toekomstige ontwikkelingen en veranderingen die van invloed zijn op de toezichtpraktijk. In dit licht verdienen voor 2008 de onderstaande acht projecten en activiteiten speciale aandacht.

Nationaal:

- a. Implementatie Pensioenwet en vernieuwde Wet verplichte beroepspensioenregeling
- b. Toezicht op herverzekeraars
- c. Nieuwe verzekeringstaten verzekeraars
- d. Verschuiving naar meer principle-based toezicht

Internationaal:

- e. Internationaal overleg
- f. Solvency II voor verzekeraars
- g. Harmonisatie EU-solvabiliteitsraamwerk pensioenen
- h. Asset pooling pensioenfondsen

a. Implementatie Pensioenwet en vernieuwde Wet verplichte beroepspensioenregeling

Per 1 januari 2007 zijn de nieuwe Pensioenwet ingevoerd, ter vervanging van de Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW), en de vernieuwde Wet verplichte beroepspensioenregeling. De invoering van de nieuwe wetten heeft veel inspanning gekost. De nieuwe wetten brengen met zich mee dat voor een aantal nieuwe wettelijke bepalingen toezicht nodig is. Aanpassing van de bestaande regelgeving van DNB – regelingen en beleidsregels – was tevens nodig.

Ook het komende jaar zal in het teken staan van verdere implementatieactiviteiten, waaronder:

- Nader bezien of oude circulaires en beleidsregels gewijzigd of ingetrokken moeten worden. In verband met overgangsrecht kunnen oude PSW-regels namelijk pas na enige tijd hun rechtskracht verliezen;
- Meewerken aan de ontwikkeling van het indexatielabel, zoals de definitieve vaststelling van de categorie-indeling van het indexatielabel. Vanwege de introductie van het indexatielabel zijn pensioenuitvoerders verplicht om uiterlijk 1 april 2008 een aparte berekening voor iedere pensioenregeling aan te leveren bij DNB. Deze berekening moet laten zien hoe hoog de verwachte gemiddelde toeslagverlening is, hoe hoog de toeslagverlening zal zijn in een pessimistisch scenario (waarmee het risico zichtbaar wordt) en welke parameters zijn gebruikt bij die berekening;
- Beantwoorden van vragen van onder toezicht staande instellingen en andere belanghebbenden over de nieuwe wetgeving;
- Aanvullen van informatie in Open Boek op de website (dnb.nl). Open Boek, een digitaal en interactief informatieloket voor toezichtwet- en regelgeving en de toezichtpraktijk, is in 2007 gelanceerd om relevante toezichtinformatie beter toegankelijk te maken.

b. Toezicht op herverzekeraars

Per 1 januari 2008 zal de EU-Herverzekeringsrichtlijn van kracht zijn. Deze richtlijn betreft de prudentiële regelgeving voor de herverzekeringsactiviteiten binnen de Europese Gemeenschap. Alle in Nederland gevestigde herverzekeraars staan vanaf 2008 onder toezicht van DNB, conform de Wet op het financieel toezicht (Wft). Naar verwachting gaat het om zeventien herverzekeraars, met een gezamenlijk bruto geboekte premie-inkomen van circa EUR 1 miljard. Zij dragen in belangrijke mate bij aan het mitigeren van de verzekeringstechnische risico's en de financiële stabiliteit in de Nederlandse verzekeringssector.

Het toezicht op de herverzekeraars betekent voor DNB een uitbreiding van de toezichttaken.

Herverzekeraars moeten voortaan een vergunning bij DNB aanvragen. De nieuwe toezichttaken voor de Nederlandse herverzekeraars zijn afgeleid van de huidige toezichttaken op de verzekeraars. Voor deze uitbreiding komen drie extra formatieplaatsen, waarvan twee voor het directe toezicht.

Het aanvangsjaar 2008 wordt een overgangsjaar voor de herverzekeraars die van rechtswege een vergunning zullen ontvangen. In dit jaar zullen voor hen enkele bijzondere voorwaarden en uitzonderingen van kracht zijn.

Uiterlijk 10 december 2008 dienen alle herverzekeraars, die uitsluitend het bedrijf van herverzekeraar uitoefenen, te voldoen aan de vereisten in de Wft. Binnen DNB wordt het implementatietraject momenteel voorbereid door een werkgroep. Deze groep zal de toezichttaak verder invullen en uitwerken en de sector adequaat en tijdig voorbereiden op de verruiming van de toezichtstaak van DNB.

c. Nieuwe verzekeringsstaten verzekeraars

Nieuwe verzekeringsstaten zijn door DNB eind 2006 gepubliceerd, na overleg met het ministerie van Financiën en het Verbond van Verzekeraars. Verzekeraars dienen over de boekjaren die op of na 1 januari 2007 aanvangen, met dit nieuwe rapportagekader verslag te doen aan DNB. In 2007 zijn de voorbereidingen getroffen voor een soepele invoering van de nieuwe verzekeringsstaten. DNB heeft voorlichting gegeven aan verzekeraars, externe accountants en actuarissen en de eigen toezichtmedewerkers. Daarnaast is in 2007 het rapportagetool *e-Line DNB* gebouwd. Het Verbond van Verzekeraars heeft hieraan door middel van een 'invuloefening' ondersteuning verleend. De verzekeraars dienen uiterlijk 31 mei 2008 voor de eerste keer de nieuwe verzekeringsstaten via e-Line DNB in te sturen. Verzekeraars die op kwartaalbasis rapporteren, dienen eind april 2008 de cijfers over het eerste kwartaal 2008 te rapporteren. Begin 2008 geeft DNB aan de verzekeraars nadere informatie over het gebruik van e-Line DNB, waarna de rapportagetool beschikbaar komt.

In 2008 brengt dit voor DNB met zich mee:

- Beantwoording van vragen van verzekeraars. Naar verwachting zal de hoeveelheid vragen tot eind mei toenemen. DNB zal daarom een FAQ-lijst op de website (dnb.nl) plaatsen;
- Terugkoppeling geven aan de verzekeraars;
- Bespreking van het risicoprofiel met de verzekeraars. De nieuwe staten geven DNB beter inzicht in de risico's en de beheersingsmaatregelen van de verzekeraars;
- Formuleren van benchmarkoverzichten en andere query-bestanden. De elektronische aanlevering van gegevens geeft de mogelijkheid om branchebrede verbanden zichtbaar te maken;
- Inventarisatie van verbeterpunten voor toekomstige releases van de staten/e-Line DNB voor het boekjaar 2008; het instellen van een rapportageoverleg met verzekeraars.

d. Verschuiving naar meer principle-based toezicht

Het toezicht van DNB verschuift de komende jaren verder van *rule-based* naar *principle-based* toezicht. Gezien de internationale ontwikkelingen liggen deze veranderingen in het toezicht van DNB voor de hand. Bazel II kent al een paar zeer duidelijke principle-based elementen en ook binnen Solvency II is een ontwikkeling richting principle-based toezicht te verwachten.

De verschuiving naar meer principle-based toezicht heeft gevolgen voor de onder toezicht staande instellingen en de toezichtmedewerkers. Een voorbeeld. Voor de beoordeling van een goede bedrijfsvoering bij banken werd de 45 pagina's dikke 'Regeling organisatie en beheersing (ROB)' gebruikt. Vanaf 1 januari 2007 wordt gebruik gemaakt van één pagina wettekst van de Wft en drie pagina's uit de bijbehorende Algemene Maatregel van Bestuur.

Door deze ontwikkelingen zal het werken met standaardchecklists verschuiven naar een meer professionele afweging, gemaakt door individuele medewerkers. Deze verschuiving vraagt om goede communicatie met de onder toezicht staande instellingen.

Een veel gehoord argument tegen principle-based toezicht is dat instellingen behoefte hebben aan meer regels omdat die voor hen duidelijker te operationaliseren zijn dan algemene principes. Vooral de kleinere instellingen vinden het vaak gemakkelijker om praktische handreikingen te krijgen dan abstracte principes waaraan zij zelf een invulling moeten geven. De uitdaging voor het toezicht is duidelijk te maken wat principle-based toezicht inhoudt en wat verwacht wordt van de instellingen.

Zo moet benadrukt worden dat het niet aan de toezichthouder is om aan te tonen dat de instelling niet aan de principes voldoet. Integendeel, het is aan de instellingen zelf om aan te tonen hoe zij aan een principe voldoen.

Voor het principle-based toezicht moeten medewerkers de vaardigheden verwerven om zelfstandig een professionele afweging te maken. Zij kunnen niet meer terugvallen op standaardchecklists. Ook zal de omgang met de medewerkers van de onder toezicht staande instellingen veranderen. Via training, opleiding en coaching zullen toezichtmedewerkers zich de benodigde nieuwe vaardigheden eigen maken.

e. Internationaal overleg

DNB heeft de ambitie om een belangrijke speler te zijn in het internationale toezichtveld. DNB wil haar toezichtvisie uitdragen en doen gelden bij de ontwikkeling van internationale toezichtprincipes en -standaarden en in de internationale en Europese wet- en regelgeving. DNB heeft ruime ervaring met cross-sectorale onderwerpen en met de opzet en implementatie van risicogebaseerde kapitaaleisen (banken: Bazel II, verzekeringen: Solvency II en pensioenen: FTK) en wil deze ervaringen inbrengen in de verschillende internationale gremia. Dit doet DNB in nauwe samenwerking met de AFM, het ministerie van Financiën en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De toenemende activiteiten van de internationale gremia, mondiaal en Europees (onder andere binnen 'Lamfalussy'), weerspiegelen het breed gedeelde besef van het belang van internationale standaarden en regelgeving voor de actoren op de financiële markten. DNB beoogt een richtinggevende bijdrage te

leveren aan de modernisering van toezicht en wil invloed uitoefenen op het bevorderen van toezichtconvergentie en een 'level playing field'.

Dankzij haar actieve deelname in internationale gremia is DNB in een vroeg stadium op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op het gebied van regelgeving. Dit maakt DNB tot een waardevolle gesprekspartner voor de financiële groepen in Nederland en het verhoogt de effectiviteit en slagkracht van het toezicht in Nederland. Dit alles leidt tot verhoging van de kwaliteit van regelgeving en waarborgt de effectiviteit van het toezicht.

f. Solvency II voor verzekeraars

Het Solvency II-project leidt tot een grondige herziening van de Europese regelgeving voor het verzekeringsbedrijf. Solvency II heeft twee doelen: de solvabiliteitseisen voor verzekeraars risicogevoeliger maken en meer inzicht geven in de financiële positie van verzekeraars. Door aan te sluiten bij de driepilarenstructuur van Bazel II, komt er meer consistentie tussen verzekerings- en banktoezicht. DNB pleit in het (inter)nationaal overleg voor een economisch rationele invulling van Solvency II die recht doet aan het nationale en internationale *level playing field* en die daarnaast de administratieve lasten beperkt, mede door aan te sluiten op 'best practices'.

Op 10 juli 2007 presenteerde de Europese Commissie een conceptkaderrichtlijn die de principes van Solvency II vastlegt. De detailuitvoering tot uitvoeringsmaatregelen en toezichthouderregels wordt de komende twee jaar voorbereid. Deze voorbereidingen zullen in 2008 tot een uitbreiding van de inspanningen voor het verzekeringstoezicht leiden. Belangrijk onderdeel is de uitvoering van de vierde kwantitatieve impact studie (QIS4). Zomer 2008 moeten de resultaten daarvan worden verwerkt. In QIS4 zal specifiek aandacht worden besteed aan groepstoezicht en aan een goede werking van de vereveningssystematiek bij de solvabiliteitstoetsing van zorgverzekeraars.

g. Harmonisatie EU-solvabiliteitsraamwerk pensioenen

De bestaande Europese Pensioenfondsenrichtlijn (IORP-Richtlijn) bevat met betrekking tot het prudentiële toezicht op pensioenfondsen alleen minimumnormen. Gezien de toenemende mobiliteit van werkgevers, werknemers en ook van pensioenfondsen, is een analyse nodig van de verschillen in toezichteisen tussen de Europese landen en de potentiële gevolgen hiervan.

De Europese Commissie heeft de intentie te werken aan de harmonisatie van de bestaande toezichtregimes. Dit wordt voorbereid en uitgewerkt door een nieuwe werkgroep van het Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors (CEIOPS). DNB is voorzitter van de nieuwe werkgroep, het zogenoemde 'OPC Solvency sub-committee' (het Occupational Pensions Committee). Deze werkgroep, opgericht juni 2007, bouwt voort op het werk van de reguliere pensioenwerkgroep van CEIOPS. Activiteiten van deze werkgroep, waarin DNB een voortrekkersrol vervult, zijn in 2008:

- Vaststelling en overeenstemming bereiken over de algemene principes van een solvabiliteitsraamwerk voor pensioenfondsen. Bijvoorbeeld: de principes van marktwaardering, risico-oriëntatie en transparantie;
- Analyse van de verschillen tussen de pensioensystemen van Europese landen, gegeven de bestaande verschillen in nationaal sociaal- en arbeidsrecht;
- Identificatie van inconsistenties die in de praktijk tot potentiële problemen leiden. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen inconsistenties die worden veroorzaakt door verschillen in lokale wetgeving en daarmee buiten het mandaat van CEIOPS en de Europese Commissie vallen; inconsistenties die een aanpassing van de IORP-Richtlijn zouden vereisen; en inconsistenties die binnen het bestaande raamwerk kunnen worden opgelost;
- Onderzoek en voorstellen doen om de geïdentificeerde inconsistenties op te lossen.

h. Asset pooling pensioenfondsen

Het vermogensbeheer van nationaal werkende ondernemingspensioenfondsen wordt steeds meer gebundeld in grensoverschrijdende vermogensbeheerfondsen. Deze fondsen zijn belast met het vermogensbeheer voor de nationale pensioenfondsen van een concern. In de afgelopen jaren zijn enkele concerns hiermee begonnen en naar verwachting zal dit de komende tijd verder toenemen. De nationale toezichthouders onderhouden hierover contact met elkaar en wisselen informatie uit op basis van internationale afspraken.

Doelstelling 3: steeds beter toezicht

DNB wil in 2008 verdere openheid geven over haar beleid en beleidsvorming. Streven is om informatie sneller beschikbaar te stellen aan onder toezicht staande instellingen en andere belangstellenden.

a. Externe beoordeling toezicht

Er komt in 2008 een pilot voor een externe evaluatie van het DNB-toezicht, toegespitst op een specifiek onderwerp. Deze evaluatie zal gebruikt worden bij DNB's externe verantwoording over de uitvoering van haar toezichttaken.

b. Open Boek Toezicht

In het najaar van 2007 is Open Boek Toezicht gelanceerd op de website (dnb.nl). Open Boek Toezicht is een digitaal informatieloket over toezichtwet- en regelgeving en de toepassing daarvan. In de kern draait het om:

- Informatievoorziening voor onder toezicht staande instellingen en uitvoerende toezichthouders;
- Kennisborging: aanwezige kennis binnen DNB over de toepassing van toezichtwet- en regelgeving verzamelen, beheren en ontsluiten;
- Normoverdracht: onder toezicht staande instellingen informeren over aanleiding, bedoeling en toepassing van de toezichtnormen/eisen.

Open Boek Toezicht is primair gericht op professionele gebruikers: de onder toezicht staande instellingen (en hun externe adviseurs). In 2008 zal Open Boek Toezicht verder worden uitgebreid met informatie over nieuwe ontwikkelingen in (de toepassing van) toezichtwet- en regelgeving en met (meer gedetailleerde) informatie al naar gelang de informatiebehoefte. Om de informatiebehoefte goed in beeld te krijgen, zal een klankbordgroep van externe gebruikers worden opgezet.

c. Thema Quality Assurance (QA)

Stellen toezichthouders de juiste prioriteiten en nemen ze tijdig de juiste toezichtmaatregelen? Ofwel is het toezicht effectief? Om dit vast te stellen wordt een kwaliteitsmeting uitgevoerd. In 2006/2007 vond een herbezinning op de interne kwaliteitsbewaking in het toezicht plaats. Mede aan de hand van pilots zijn best practices gedefinieerd voor de toezichtuitvoering en richtlijnen opgesteld voor het uitvoeren van interne dossierreviews. Deze vormen vanaf najaar 2007 de basis voor de reguliere dossierreviews.

d. Bewust Beleid

Om de (cross-)sectorale consistentie van toezichtbeleid te borgen, is een speciaal kader ontwikkeld. Dit 'Bewust Beleid-kader' geeft inzicht in de diverse soorten regelgeving en beleidsuitingen waarmee DNB te maken heeft en biedt DNB een vast stramien voor het opstellen van toezichthouderregels en beleidsregels. Dit kader onderkent de volgende fasen: de probleemverkenning, de uitwerking van regelgeving en/of toezichtbeleid, de consultatie van concept-(beleids)regels, de invoering en uiteindelijk de evaluatie van deze regels.

De genoemde doelstellingen voor toezicht 'algemeen' zijn hieronder in tabel 6.1.1 samengevat.

Tabel 6.1.1 Belangrijkste doelstellingen 'toezicht algemeen'

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Doelstelling 1:		
1. Goede uitvoering van het toezicht: meer risicogebaseerd toezicht	1. Actueel en getrouw beeld van de instellingen voor risicogebaseerd toezicht	1a. FIRM-risicoscore is actueel en voor 100 procent van de instellingen ingevoerd, uitkomsten gedeeld met instellingen 1b. Soepele invoering Bazel II / CRD 1c. Verdere ontwikkeling Solvency II 1d. Rapportage pensioenfondsen volgens nieuwe Pensioenstaten en continuïteitsanalyses
2. Goede uitvoering van het toezicht: governance en integriteit	2. Uitvoeren risicogebaseerd toezicht, met aandacht voor integriteit en compliance	2. Uitvoeren werkzaamheden, oa door self-assessments in integriteitstoezicht en toezicht op naleving PFG-principes
Doelstelling 2:		
3. Externe nationale ontwikkelingen: invoering pensioenwet	3. Uitvoering implementatieactiviteiten als gevolg van invoering Pensioenwet (Pw)	3. Implementatieactiviteiten uitgevoerd: beoordelen actualiteit beleidsregels, ontwikkeling indexatielabel en heldere informatie (mbv Open Boek)

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
4. Externe nationale ontwikkelingen: toezicht op herverzekeraars	4. Invoering van toezicht op herverzekeraars	4. Soepele implementatie van herverzekeringtoezicht bij DNB en instellingen
5. Externe nationale ontwikkelingen: nieuwe verzekeringsstaten	5. Implementatie nieuw rapportagekader voor verzekeringsmaatschappijen	5. Soepele overgang naar nieuw rapportagekader en begeleiden aanlevering gegevens via e-Line
6. Externe nationale ontwikkelingen: meer principle-based toezicht	6. Overgang van rule-based naar principle-based toezicht	6. Aanpassen werkwijzen naar principle-based toezicht door meer gebruik professionele afwegingen, innovatieve guidance, training/opleiding, verbeteren vaardigheden/interne samenwerking
7. Externe internationale ontwikkelingen: int. overleg	7. Kwaliteit van regelgeving en effectiviteit van toezicht	7. Deelname in internationale gremia om effectiviteit invloed van DNB te bestendigen en te versterken
8. Externe internationale ontwikkelingen: Solvency II voor verzekeraars	8. Economisch rationele invulling Solvency II voor verzekeraars	8. Voorbereidingen treffen voor invoering Solvency II, waaronder uitvoering QIS4
9. Externe internationale ontwikkelingen: harmonisatie	9. Harmonisatie EU-solvabiliteitsraamwerk pensioenen	9. Invulling geven aan voortrekkerrol van DNB op dit vlak door uitvoeren van geplande activiteiten in CEIOPS-werkgroep (voorzitterschap DNB)
10. Externe internationale ontwikkelingen: asset pooling	10. Instellen van toezicht op grensoverschrijdende vermogensbeheerfondsen (asset pooling)	10. Contacten onderhouden en informatie uitwisselen met nationale toezichthouders mbt asset pooling
Doelstelling 3:		
11. Steeds beter toezicht: externe beoordeling	11. Uitvoeren externe evaluatie (bijdrage externe verantwoording en verbetering toezicht)	11. Pilot externe evaluatie uitgevoerd
12. Steeds beter toezicht: Open Boek	12. Meer openheid en kennisdeling door beschikbaar stellen web-based informatieloket	12. Open Boek Toezicht uitgebreid en verbeterd (oa door klankbordgroep)
13. Steeds beter toezicht: kwaliteit	13. Vaststellen effectiviteit van het toezicht door toepassen van dossierreviews	13. Reguliere dossierreviews uitgevoerd
14. Steeds beter toezicht: Bewust Beleid	14. Volgen stramien van Bewust Beleid bij opstellen beleid en regelgeving	14. Toevoeging beschrijving van proces Bewust Beleid aan beleidsnota's

De hoofddoelstellingen van DNB op toezichtgebied zullen gerealiseerd worden door werkzaamheden in het kader van de hierboven beschreven projecten en overige activiteiten. In tabel 6.1.2 wordt weergegeven hoeveel fte's voor het uitvoeren hiervan worden ingezet in 2008.

Tabel 6.1.2 Personele inzet toezicht

Fte	Banken 1)	Pen- sioen- fond- sen	Verze- keraars 2)	Geld trans- actie- kanto- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kan- toren	Wid Mot Sanctie wet 3)	Totaal
Uitvoerende activiteiten									
Toetreding	8,7	4,6	8,8	1,4	0,7	0,9	2,7	-	27,9
Lopend toezicht	94,0	69,8	73,8	4,2	2,6	7,9	7,2	0,8	260,3
Handhaving	8,7	-	3,8	2,0	-	0,3	2,2	0,7	17,7
Statistiek	14,8	6,7	7,7	1,5	-	1,3	-	-	32,1
Totaal uitvoerend	126,4	81,1	94,2	9,1	3,2	10,4	12,0	1,5	338,0
Toezichtbrede activiteiten									
Kennisopbouw	4,2	2,1	1,9	-	-	0,1	-	-	8,3
Extern beleid en regelgeving	18,6	6,3	11,5	0,3	0,4	0,8	0,3	0,2	38,4
Intern beleid	12,3	8,3	9,7	0,1	0,3	1,9	0,1	0,8	33,5
Juridische activiteiten	10,6	4,3	4,2	1,1	0,3	0,4	1,4	0,0	22,5
Externe communicatie	3,7	2,2	2,3	0,1	0,0	0,3	0,1	0,0	8,7
Totaal toezichtbreed	49,5	23,3	29,6	1,6	1,0	3,5	1,9	1,1	111,4
Totaal primaire activiteiten	175,8	104,4	123,8	10,7	4,2	13,9	14,0	2,5	449,4
Ondersteunende activiteiten									
Besturing	15,5	9,3	11,1	0,9	0,4	1,3	1,2	0,2	39,8
Juridische ondersteuning	6,9	2,9	3,0	0,7	0,2	0,3	0,9	0,0	14,9
ICT-ondersteuning	17,3	9,2	10,9	1,0	0,6	2,0	1,0	0,4	42,3
P&O-ondersteuning	8,3	4,9	6,0	0,5	0,2	0,7	0,6	0,1	21,3
Communicatieondersteuning	5,0	2,5	3,1	0,2	0,1	0,3	0,3	0,1	11,6
Informatievoorziening	23,3	19,4	19,9	1,6	0,5	1,8	2,9	0,5	69,8
Facilitaire diensten	9,4	5,5	6,6	0,5	0,2	0,7	0,6	0,1	23,7
Beveiliging en transport	0,8	0,5	0,6	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	2,0
Totaal ondersteunende activiteiten	86,3	54,2	61,2	5,4	2,1	7,2	7,5	1,5	225,4
Totaal begroting 2008	262,1	158,6	185,0	16,1	6,4	21,1	21,4	4,1	674,8
Begroting 2007 primaire activiteiten	165,5	101,2	121,2	12,0	3,9	13,4	14,6	2,5	434,3
Vershil primaire activiteiten	10,3	3,2	2,6	-1,3	0,3	0,5	-0,6	0,0	15,1

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Hieronder is opgenomen toezicht op zorgverzekeraars en materieel toezicht op verzekeraars uit hoofde van Pw.

³⁾ Betreft in het kader van Wid en Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

In bovenstaande tabel zijn de ondersteunende activiteiten apart vermeld. Deze extra informatie is mogelijk door het in gebruik nemen van een verbeterd kostentoerekeningsmodel vanaf 2008. Het model is gevalideerd en er is vastgesteld dat deze aanpassing per saldo geen gevolg heeft voor de totale toezichtkosten. De personele inzet op de toezichttaken inclusief ondersteuning in 2007 wordt geraamd op 667,0 fte's (primaire 434,3 fte's en ondersteuning 232,7 fte's). De integrale beoordeling van de huidige activiteiten heeft daarnaast geresulteerd in de presentatie van ruim 3 fte's onder de primaire activiteit 'externe communicatie' in plaats van 'communicatie ondersteuning'.

De primaire toezichtcapaciteit wordt in 2008 ten opzichte van 2007 verhoogd met 15,1 fte's. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

- Intensivering van het toezicht op Banken (effect +6 fte's). Een verhoging van de toezichtcapaciteit met 6 fte's is nodig om 1) adequaat rekening te houden met de voorgenoemde trends en risico's in de financiële marktsector en 2) voldoende capaciteit te kunnen blijven besteden aan de andere toezichtwerkzaamheden;
- Invoering toezicht op Herverzekeraars (effect +3 fte's). Uitgaande van normuren en de begroting 2007 voor het toezicht op de verzekeraars, zou dit leiden tot een uitbreiding van 6 fte's, maar dit wordt verminderd doordat sommige interne herverzekeraars nu al deel uitmaken van het aanvullende groepstoezicht, en de verwachting is dat het risicoprofiel van de captives laag is (mits de risico's worden geaccepteerd via een primaire verzekeringscaptive of via een in Nederland gevestigde frontende verzekeraar);
- Gedeeltelijk ongedaan maken van de besparing in 2007 op het toezicht op Pensioenfondsen (effect +3 fte's): In 2007 was de capaciteit met 6,3 fte's verlaagd. Dit was nodig om binnen het externe kader te blijven.

De ondersteunende toezichtcapaciteit is per saldo gedaald (-7,3 fte's), met name als gevolg van een combinatie van een stijging als gevolg van meer primaire capaciteit en bezuinigingen binnen ondersteuning.

Als gevolg van prioriteitstelling tussen sectoren zijn, naast bovengenoemde ontwikkelingen, ook verschuivingen in activiteiten gepland. Deze verschuiving vindt vooral plaats op juridisch vlak, waar een intensivering bij toezicht Banken wordt voorzien, terwijl de intensiteit bij Geldtransactie- en Trustkantoren wordt verminderd.

6.2 Beheersing van risico's

DNB onderkent een aantal risico's dat het behalen van de toezichtgerelateerde doelstellingen in de weg kan staan. Onderstaande tabel presenteert de belangrijkste externe risico's, inclusief de belangrijkste beheersmaatregelen.

Tabel 6.2 Belangrijkste risico's en beheersmaatregelen

Risico's 2008	Beheersmaatregelen 2008
1. Onvoldoende zicht/grip op nieuwe regelgeving, ontwikkelingen in omgeving van financiële instellingen of politieke oriëntatie en besluitvorming ten aanzien van toezicht	1a. Intensieve samenwerking binnen DNB met andere (beleids)divisies, andere toezichthouders en handhavingpartners (intensiveren netwerk) 1b. Uitvoeren continue risicoanalyse 1c. Periodiek overleg met ministeries, sectorvertegenwoordigers, collega-toezichthouders en belangenorganisaties
2. Druk op aanpassing pensioenstelsel en pensioentoezicht vanuit Europa	2. Actieve participatie in Europees overleg van pensioentoezichthouders
3. Onvoldoende (kwalitatieve) toezichtcapaciteit als gevolg van krapte arbeidsmarkt en externe druk op budget	3a. Actief HRM-beleid 3b. Efficiënt formatiebeheer, stages, personeelsontwikkeling, actief exit/entry-beleid 3c. Adequaar beloningsbeleid 3d. Verdere vergroting efficiëntie van de ondersteuning
4. Uitval van diverse kritische functies of onvoldoende aandacht voor andere instellingen als gevolg van calamiteiten	4a. Instellen van een crisisteam 4b. Business continuity planning (BCP) 4c. Risicogebaseerd toezicht en cross-sectoraal risico-overleg

6.3 Begrote kosten en financiering

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op het externe kader voor 2008, de begrote kosten versus dit kader, de ontwikkelingen van 2007 naar 2008, een detaillering van de begrote kosten per doelgroep, de meerjarige kostenontwikkeling en de financiering van de toezichtkosten.

Toelichting op het externe kader voor 2008

Bij het externe kader 2008 (zie tabel 6.3.1) is, conform de taakstelling van de minister van Financiën, uitgegaan van de toezichtbegroting 2007. De taakstelling bedraagt 8 procent in 4 jaar (met het volgende tempo: 1, 1, 2 en 4 procent). Voor 2008 is door de minister van Financiën een prijscompensatie van twee procent toegepast. Voor de intensivering Banken is EUR 1,4 miljoen opgenomen en voor de nieuwe toezichttaak Herverzekeraars EUR 0,7 miljoen. Voor een toelichting op voorgenoemde intensiveringen, zie bijlage 1 ('Toezicht per doelgroep').

Tabel 6.3.1 Ontwikkeling extern kader toezichtkosten 2008

EUR miljoen

	Totaal
Begroting 2007	96,78
Taakstelling 2008 (1 procent)	-0,97
Prijscompensatie (2 procent)	1,92
Toezichttaak Banken	1,41
Toezichttaak Herverzekeraars	0,68
Extern kader 2008	99,81
Begroting 2008	98,27
waarvan	
- Min.v.Fin. (Fin.ondernemingen)	75,73
- Min.v.SZW (Pensioenuitvoerders)	22,53
<i>Taakstelling 2008 - 2011</i>	
Taakstelling 2011 8 procent	7,90
Realisatie taakstelling in 2008 2,5 procent	2,53
Resterende taakstelling 5,5 procent	5,37

Begrote kosten 2008 vs. het externe kader

In de opgestelde toezichtbegroting voor 2008 is 2,5 procent van de taakstelling van acht procent gerealiseerd (zie tabel 6.3.1, onder ‘*Taakstelling 2008-2011*’).

Van het totale bedrag voor toezichtkosten van EUR 98,3 miljoen valt EUR 22,5 miljoen (Pensioenwet, Pw) onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van SZW. Dit betreft EUR 22,2 miljoen voor prudentieel toezicht op pensioenfondsen en EUR 0,3 miljoen voor materieel toezicht op verzekeraars die pensioenregelingen uitvoeren. De overige EUR 75,7 miljoen valt onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Financiën. Het volgende moet hierbij worden opgemerkt:

- In de bovengenoemde begroting van EUR 22,5 miljoen (verantwoordelijkheid SZW) zijn niet de kosten opgenomen van een mogelijke evaluatie van de ‘Pension Fund Governance (PFG)’-principes. Voor zover deze kosten buiten het bereik vallen van de reguliere werkzaamheden van DNB binnen het aandachtsgebied van PFG, zullen ze separaat worden doorbelast aan SZW;
- Per 1 november 2007 treedt de Wet implementatie richtlijn markten voor financiële instrumenten (MiFID) in werking. Deze wet heeft onder meer als gevolg dat adviseren in financiële instrumenten een vergunningsplichtige beleggingsdienst wordt. De implementatie van de MiFID behelst voor DNB een nieuwe toezichtstaak waar het gaat om adviseurs in financiële instrumenten die als gevolg van de nieuwe wetgeving zullen worden aangemerkt als beleggingsonderneming. Voor een groot aantal adviseurs zal een verlicht nationaal regime worden ingericht. Over de reikwijdte van het nationale regime en over de taakafbakening vindt nog overleg plaats tussen het ministerie van Financiën, de AFM en DNB. Hierdoor waren tijdens het opstellen van deze ZBO-begroting de mogelijke consequenties voor DNB met betrekking tot personeelsinzet en kosten nog niet bekend. In de voorliggende begroting is met eventuele consequenties van de invoering van de MiFID geen rekening gehouden. Mocht daar aanleiding toe zijn, dan dient DNB een aanvullende begroting in;

- Naar verwachting treedt in de loop van 2008 de wet op het toezicht op UCITS (toezicht uit hoofde van *covered bonds* wetgeving) in werking. Op dit moment zijn de consequenties voor DNB nog niet bekend zodat ook voor deze nieuwe wet de budgettaire implicaties nog niet in onderliggende begroting zijn meegenomen. Bij indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer zullen ook de budgettaire consequenties inzichtelijk worden gemaakt.

Ontwikkelingen 2007- 2008

De toezichtbegroting 2008 bedraagt EUR 98,3 miljoen, dit is EUR 1,5 miljoen hoger dan in 2007. In 2008 wordt een 2,4 procent kostenstijging met betrekking tot de cao en prijsstijgingen verwacht ter waarde van EUR 2,3 miljoen.

Door besparingen op de pensioenlasten, ombuigingen bij de ondersteuning en verminderde inzet van ondersteuning dalen de kosten bij vrijwel alle doelgroepen. Zie voor details per doelgroep onderstaande tabel 6.3.2. De kosten voor toezicht Banken stijgen door intensivering van toezichtactiviteiten (+6 fte's) en meer juridische activiteiten. Ook bij toezicht Pensioenfondsen (+3 fte's) en Verzekeraars (Herverzekeraars, +3 fte's) is sprake van extra capaciteitsinzet, zoals al is toegelicht bij tabel 6.1.2. Verminderde toezichtactiviteiten bij Geldtransactiekantoren en Trustkantoren resulteren in een daling van de kosten voor het toezicht op desbetreffende doelgroepen.

Binnen het toezicht op Verzekeraars is de verdeling tussen het toezicht op zorgverzekeraars en overige verzekeraars aangepast op basis van ervaringscijfers in 2006 en 2007. Hierdoor is ongeveer EUR 1,5 miljoen verschoven van zorgverzekeraars naar overige verzekeraars. De toegepaste verdeling in de begroting 2007 betrof een eerste indicatie.

Tabel 6.3.2 Ontwikkeling toezichtkosten begroting 2007 vs. begroting 2008

EUR miljoen

	Banken ¹⁾	Pen- sioen- fond- sen	Verze- keraars ²⁾	Geld trans- actie- kantor- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kantor- ren	Wid Mot Sanctie wet ³⁾	Totaal
Begroting 2007	38,01	21,96	26,76	2,52	0,88	2,89	3,13	0,63	96,78
Cao / inflatie 2008 (2,4 procent)	0,91	0,53	0,64	0,06	0,02	0,07	0,08	0,02	2,32
Subtotaal	38,92	22,48	27,40	2,58	0,90	2,96	3,21	0,65	99,10
Intensivering	1,80	0,51	0,69		0,06	0,09			3,15
Besparingen	-1,11	-0,77	-1,50	-0,29	-0,05	-0,08	-0,16	-0,02	-3,98
Begroting 2008	39,61	22,23	26,60	2,29	0,90	2,97	3,05	0,62	98,27
Intensivering/reductie in percentage	+1,8%	-1,1%	-2,9%	-11,4%	+0,2%	+0,2%	-5,0%	-3,3%	-0,8%

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Hieronder is EUR 4,8 miljoen opgenomen voor het toezicht op zorgverzekeraars en in verband met het materieel toezicht op verzekeraars uit hoofde van Pw EUR 0,3 miljoen.

³⁾ Betreft in het kader van Wid en Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

De detaillering begrote kosten per doelgroep

De uitsplitsing van de kosten per doelgroep naar activiteiten is opgenomen in tabel 6.3.3.

Tabel 6.3.3 Kosten toezicht per doelgroep

EUR miljoen

	Banken 1)	Pen- sioen- fond- sen	Verze- keraars 2)	Geld trans- actie- kanto- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kan- toren	Wid Mot Sanctie wet 3)	Totaal
Uitvoerende activiteiten									
Toetreding	1,07	0,54	1,06	0,16	0,08	0,11	0,32	-	3,35
Lopend toezicht	12,07	8,02	8,85	0,49	0,30	0,90	0,84	0,11	31,58
Handhaving	1,06	-	0,46	0,23	-	0,03	0,26	0,10	2,13
Statistiek	1,57	0,70	0,80	0,15	-	0,14	-	-	3,37
Totaal uitvoerend	15,77	9,27	11,18	1,03	0,38	1,17	1,41	0,21	40,42
Toezichtbrede activiteiten									
Kennisopbouw	0,54	0,27	0,25	-	-	0,02	-	-	1,07
Extern beleid en regelgeving	2,41	0,81	1,48	0,03	0,05	0,09	0,03	0,03	4,92
Intern beleid	1,60	1,06	1,24	0,01	0,03	0,23	0,02	0,11	4,29
Juridische activiteiten	2,57	0,67	0,75	0,21	0,05	0,07	0,26	0,00	4,58
Externe communicatie	0,55	0,33	0,34	0,01	0,01	0,04	0,02	0,00	1,31
Totaal toezichtbreed	7,67	3,13	4,05	0,27	0,14	0,45	0,33	0,15	16,17
Totaal primaire activiteiten	23,44	12,40	15,23	1,30	0,51	1,62	1,74	0,36	56,60
Ondersteunende activiteiten									
Besturing	2,92	1,76	2,11	0,17	0,07	0,24	0,22	0,04	7,54
Juridische ondersteuning	0,93	0,39	0,40	0,09	0,02	0,04	0,12	0,00	1,99
ICT-ondersteuning	3,39	1,75	2,17	0,20	0,10	0,37	0,19	0,07	8,25
P&O-ondersteuning	2,19	1,31	1,58	0,13	0,05	0,18	0,17	0,03	5,64
Communicatieondersteuning	0,89	0,46	0,57	0,04	0,02	0,06	0,05	0,01	2,11
Informatievoorziening	3,10	2,55	2,64	0,21	0,07	0,24	0,37	0,06	9,25
Facilitaire diensten	2,66	1,55	1,84	0,14	0,06	0,21	0,18	0,04	6,67
Beveiliging en transport	0,09	0,05	0,06	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	0,22
Totaal ondersteunende activiteiten	16,17	9,83	11,37	0,99	0,39	1,35	1,31	0,27	41,67
Totaal begroting 2008	39,61	22,23	26,60	2,29	0,90	2,97	3,05	0,62	98,27
Begroting 2007	38,01	21,96	26,76	2,52	0,88	2,89	3,13	0,63	96,78
Verschil	1,61	0,27	-0,16	-0,23	0,02	0,08	-0,09	-0,01	1,49
Realisatie 2006	35,82	20,19	24,94	2,42	0,77	2,76	2,85	0,65	90,39

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Hieronder is EUR 4,8 miljoen opgenomen voor het toezicht op zorgverzekeraars en in verband met het materieel toezicht op verzekeraars uit hoofde van Pw EUR 0,3 miljoen.

³⁾ Betreft in het kader van Wid en Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

In tabel 6.3.4 is de uitsplitsing van de kosten naar kostencategorie weergegeven. De personeelskosten zijn uitgesplitst in de personeelskosten die betrekking hebben op de primaire activiteiten, respectievelijk de ondersteunende activiteiten.

Tabel 6.3.4 Toezichtskosten categoriaal

EUR miljoen

	Banken 1)	Pen- sioen- fond- sen	Verze- keraars 2)	Geld trans- actie- kanto- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kan- toren	Wid Mot Sanctie wet 3)	Totaal
Reguliere bedrijfskosten									
Personeelskosten	28,95	16,88	20,00	1,73	0,69	2,25	2,32	0,45	73,26
Andere beheerskosten	8,34	4,01	5,01	0,41	0,16	0,53	0,55	0,13	19,14
Afschrijvingen	2,51	1,46	1,72	0,15	0,06	0,21	0,19	0,04	6,35
Overige bedrijfsopbrengsten	-0,19	-0,11	-0,13	-0,01	-0,00	-0,01	-0,02	-0,00	-0,48
Totaal	39,61	22,23	26,60	2,29	0,90	2,97	3,05	0,62	98,27
Personeelskosten									
Primaire activiteiten	19,68	11,15	13,47	1,15	0,46	1,48	1,54	0,30	49,22
Ondersteunende activiteiten	9,27	5,73	6,53	0,58	0,23	0,77	0,78	0,16	24,04
Totaal personeelskosten	28,95	16,88	20,00	1,73	0,69	2,25	2,32	0,45	73,26
Fte									
Primaire activiteiten	175,8	104,4	123,8	10,7	4,2	13,9	14,0	2,5	449,4
Ondersteunende activiteiten	86,3	54,2	61,2	5,4	2,1	7,2	7,5	1,5	225,4
Totaal fte	262,1	158,6	185,0	16,1	6,4	21,1	21,4	4,1	674,8

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Hieronder is EUR 4,8 miljoen opgenomen voor het toezicht op zorgverzekeraars en in verband met het materieel toezicht op verzekeraars uit hoofde van Pw EUR 0,3 miljoen.

³⁾ Betreft in het kader van Wid en Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

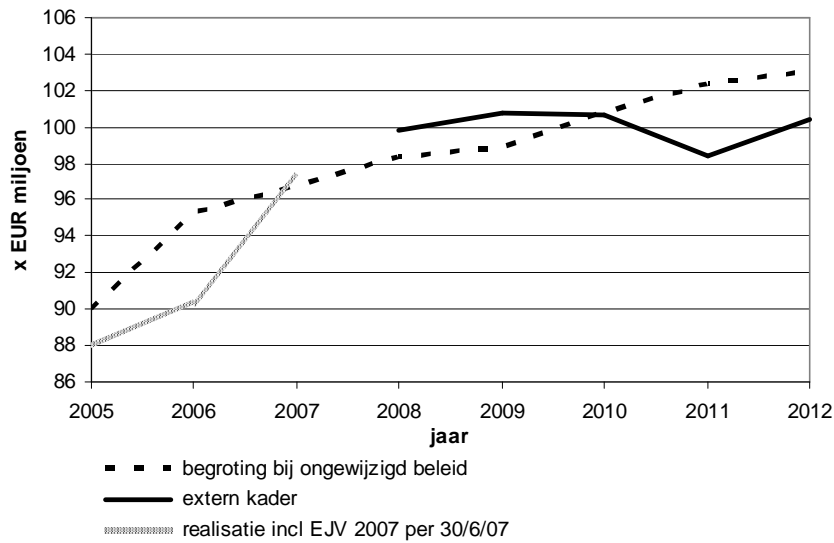
Meerjarige kostenontwikkeling

DNB is met betrekking tot de toezichttaak door de minister van Financiën gevraagd in een periode van vier jaar de totale toezichtskosten voor overheid en sector met acht procent te verlagen (basis is begroting 2007). DNB zal door het stellen van toezichtprioriteiten en mogelijke efficiëntiemaatregelen trachten hier invulling aan te geven. Gelet op de verwachte kostenontwikkeling in 2010 en verder, waaronder structureel hogere afschrijvingskosten door ICT- en huisvestingsinvesteringen, heeft DNB aangestuurd op een meer dan evenredige invulling van de taakstelling in 2008.

DNB onderzoekt op welke wijze de taakstelling na 2008 ingevuld kan worden. Hierbij wordt onderzocht of door verdere kostenbesparingen of door het stellen van prioriteiten met betrekking tot de in de toekomst uit te voeren toezichtactiviteiten, aan de taakstelling invulling gegeven kan worden.

DNB streeft naar een continue verbetering van de verhouding van primaire en ondersteunende kosten, een grotere beheersbaarheid van kosten en bedrijfsvoering en een structurele verlaging van kosten van ondersteunende activiteiten (onder andere door procesoptimalisatie). DNB heeft in 2007 een aantal besparingstrajecten opgestart die ook in 2009 tot lagere kosten zullen leiden. Zo wordt de inkoopfunctie verder geprofessionaliseerd en worden de effecten van ingezette reorganisaties bij de ondersteuning zichtbaar. De meerjarige kostenontwikkeling is als volgt:

Figuur 6.3.5. Toezichtkosten inclusief prijscompensatie

Financiering toezichtkosten

De financiering van de kosten van toezicht, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen de overheidsbijdrage en de bijdrage van de sector, is in onderstaande tabel 6.3.6 opgenomen, inclusief een vergelijking met de bijdrage van de sector in 2007. Een toelichting op de heffingssystematiek en de bijbehorende afspraken per doelgroep zijn opgenomen in bijlage 3.

Tabel 6.3.6 Financiering toezichtkosten 2008

EUR miljoen

	Banken ¹⁾	Pen- sioen- fond- sen	waarvan Verze- keraars (excl. Zorg)	waarvan Zorg- verze- keraars	Geld trans- actie- kanto- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kan- toren	Wid Mot Sanctie wet ²⁾	Totaal
Begrote kosten 2008	39,61	22,23	21,79	4,81	2,29	0,90	2,97	3,05	0,62	98,27
Bijdrage overheid 2008	5,15	1,56	3,05	0,67	2,06	0,04	0,12	2,44	0,62	15,70
Bijdrage sector 2008 ³⁾	34,46	20,67	18,74	4,14	0,23	0,86	2,85	0,61	-	82,56
Bijdrage sector 2007	33,19	19,54	17,68	6,14	0,42	0,77	2,53	0,63	-	80,89

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Betreft in het kader van Wid en Wet Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

³⁾ Van de totale bijdrage sectoren wordt een deel, naar verwachting minder dan 10 procent, gedekt door leges.

Opmerking:

Naar aanleiding van de evaluatie van de overheidsbijdrage heeft DNB een voorstel gedaan aan het ministerie van Financiën over de hoogte van de overheidsbijdrage en bijbehorende systematiek (zie ook bijlage 3). De bedragen in tabel 6.3.6 zijn hierop gebaseerd. Op ambtelijk niveau is er overeenstemming over het voorstel van DNB, maar de minister zal het voorstel nog moeten goedkeuren.

7 STATISTIEKEN: EUR 19,5 MILJOEN

Het opstellen van de Nederlandse betalingsbalans is een van de statistiektaken van DNB. Samen met andere Europese centrale banken stelt DNB de monetaire statistieken van het eurogebied vast. Volgens afspraak met het CBS verzamelt DNB informatie voor de financiële rekeningen. Voor het toezichtwerk worden cijfers verzameld die gebruikt worden in de beoordeling van de situatie van de onder toezicht staande ondernemingen; de daarmee gemoeide kosten vallen onder de toezichtkosten (zie hoofdstuk 6).

7.1 Doelstellingen en inspanningen

DNB wil een gezaghebbend en centraal loket zijn voor financiële statistieken over de financiële sector in Nederland. Het statistische werk moet maximaal bijdragen aan de profilering van DNB als kennisinstituut. Dit doet DNB onder meer door alles eruit te halen wat erin zit – maximale output uit de beschikbare gegevens – en dit te verrijken met analyses en artikelen.

Streven is een optimale afstemming tussen de rapportagekaders voor statistische doeleinden en die voor toezichtdoeleinden, tegen minimale lasten. Door systeemverbeteringen voert DNB haar statistische taak efficiënter uit, wat ten goede is gekomen aan de beoogde beperking van de administratieve lastendruk.

DNB vraagt de voor deze verschillende doeleinden benodigde gegevens zo veel mogelijk geïntegreerd op. Het praktische internettool *e-Line DNB* vergemakkelijkt de dataverzending van de rapporterende instellingen. Voor een aantal rapportages is aanlevering met XBRL (modern formaat voor gegevensuitwisseling) mogelijk geworden. Voor de integratie van nieuwe ontwikkelingen zoals Bazel II en FTK in de systemen is het programma IFET opgezet. Met dit programma wordt ook de technische wens om Cobol en het mainframe uit te faseren mogelijk gemaakt. Het IFET-programma zal in 2008 worden afgerond.

DNB streeft ernaar ‘tools’ binnen Europa te delen om de efficiëntie te bevorderen. DNB promoot haar internettool *e-Line DNB* onder haar partners in het eurogebied. Ook zal DNB gebruik gaan maken van de Europese effectendatabase (CSDB) en het Statistical Datawarehouse (SDW) van de ECB. Daarnaast zullen nadere samenwerkingsafspraken met het CBS worden gemaakt over een verdere optimalisatie van de gegevensverzameling.

De belangrijkste doelstellingen van ‘statistieken’ voor 2008 zijn in onderstaande tabel opgenomen (tabel 7.1.1).

Tabel 7.1.1 Belangrijkste doelstellingen Statistieken

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
1. DNB is het centrum voor financiële statistische informatie over de financiële sector in Nederland	1a. Participeren in conferenties en initiëren van technische samenwerking en actieve inbreng in internationaal overleg gericht op vernieuwing	1a. Gerichte voorstellen binnen Eurosysteem voor vergrote (maatschappelijke) efficiëntie als follow-up van de STF
	1b. Uitbouw statistiekensite	1b. Meer bezoekers site dan in 2007, minimaal drie links naar sites van verwante organisaties (bijv. CBS)
	1c. Vergroten herkenbaarheid van DNB en actief zijn op publicatiegebied	- 4x Statistisch bulletin en 14 artikelen hierin - 26x Actueel getal - maandelijkse bijdrage ESB - tweemaandelijkse bijdrage aan DNB-magazine - Statistiekensite en SDSS steeds actueel - publicaties met Tz en/of Fs - gestart met aparte persberichten
2. Actueel, slank en afgestemd houden van rapportagekader(s) voor rapporterende instellingen	2. Tijdige afstemming rapportagekader met rapporterende instellingen en overige belanghebbenden	2. Geen gefundeerde klachten over rapportagekader en regulier overleg met representatieve instellingen
3. Besturing en implementatie van bestaande en nieuwe informatiewensen op grond van internationale ontwikkelingen	3a. Tijdige levering van statistiek	3a. Geen gefundeerde klachten ECB / Eurostat., naleven van 'nadere samenwerkingsafspraken met CBS'
	3b. Eventuele aanbevelingen ROSC-missie geïmplementeerd	3b. Afhankelijk van aanbevelingen
	3c. Succesvolle implementatie OFI-regulation voor Investment Funds	3c. Rapportage en verwerking zijn mogelijk per 01-01-2009
	3d. Voorbereiding implementatie van OFI-regulation voor Special Purpose Vehicles (SPV)	3d. PID gereed per 01-01-2009
	3e. Voorbereiding implementatie BSI en MIR, incl. nieuwe statistiekvereisten op betalingsbalansgebied	3d. PID gereed per 01-01-2009
4. Goede voorbereiding van het rapportagekader op externe ontwikkelingen en realisatie en gebruik van bijpassende informatiesysteemarchitectuur	4a. Afronding IFET-programma	4a. Tijdige realisatie van IFET-mijlpalen, incl. uitfasering van Cobol/mainframe (incl. kennisopbouw en opleiding)
	4b. Visie ontwikkelen op aansluiting architectuur statistiek-systemen op architectuur andere divisies (waaronder Toezicht)	4b. Per 1 mei 2008 is visie voldoende uitgewerkt om adequaat te kunnen begroten voor 2009
5. Stimuleren gebruik van e-Line en Sirius door derden	5. Aantal klanten voor e-Line en Sirius	5. Eén contract of frontrunner-positie in STC-projecten gericht op efficiënte inzet van ESCB-tools
6. Intensiveren van samenwerking met CBS	6a. Verbreding en integratie van 'nadere samenwerkingsafspraken' (NSA)	6a. CBS levert eigen cijfers aan ECB en onderzoek naar 'remote access' voor onderzoekers
	6b. Afstemming registers	6b. Concrete visie uitgewerkt op afstemming en gebruik registers
	6c. Onderzoek naar consistent maken microdata grote ondernemingen	6c. Afronding overlegtraject met CBS over consistent maken van microdata voor financ./niet-financ. instellingen
	6d. Eenduidige uitvraag voor niet-financiële instellingen	6d. Voorstel voor geïntegreerd rapportagekader

De benodigde inzet voor de hoofdtaak 'statistieken' in 2008 staat vermeld in tabel 7.1.2.

Tabel 7.1.2 Personele inzet statistieken

Fte

	Statistieken
Primaire activiteiten	
Kennisopbouw	-
Extern beleid en regelgeving	0,2
Intern beleid	-
Uitvoering	-
Statistiek	67,1
Juridische activiteiten	0,5
Externe communicatie	11,0
Totaal primaire activiteiten	78,9
Ondersteunende activiteiten	
Besturing	8,4
Juridische ondersteuning	0,7
ICT-ondersteuning	34,1
P&O-ondersteuning	3,3
Communicatieondersteuning	2,0
Informatievoorziening	6,3
Facilitaire diensten	5,1
Beveiliging en transport	0,4
Totaal ondersteunende activiteiten	60,2
Totaal	139,1

7.2 Begrote kosten

De totale begrote kosten voor de werkzaamheden met betrekking tot statistieken bedragen in 2008 EUR 19,5 miljoen.

Tabel 7.2 Kosten statistieken

EUR miljoen

	Statis- tiek
Primaire activiteiten	
Kennisopbouw	-
Extern beleid en regelgeving	0,0
Intern beleid	-
Uitvoering	-
Statistiek	6,6
Juridische activiteiten	0,1
Externe communicatie	1,2
Totaal primaire activiteiten	7,9
Ondersteunende activiteiten	
Besturing	1,6
Juridische ondersteuning	0,1
ICT-ondersteuning	6,3
P&O-ondersteuning	0,9
Communicatieondersteuning	0,4
Informatievoorziening	0,9
Facilitaire diensten	1,4
Beveiliging en transport	0,0
Totaal ondersteunende activiteiten	11,6
Totaal begroting 2008	19,5
Begroting 2007	17,8
Verschil	1,7
Realisatie 2006	19,1

8 EXPORTKREDIET- EN INVESTERINGSVERZEKERING: EUR 1,3 MILJOEN

De afgelopen 85 jaar heeft DNB een bijdrage geleverd aan het Nederlandse beleid op het gebied van de exportkrediet- en investeringsverzekeringsfaciliteiten (Ekv) van de Staat. In 2008 komt hieraan een einde. Mei 2007 besloot het ministerie van Financiën de organisatie rondom Ekv sterk te stroomlijnen. In de nieuwe opzet zal DNB geen rol meer vervullen. Haar riskmanagementtaken worden overgenomen door Financiën en gedeeltelijk door Atradius. De overdracht van kennis en taken wordt in overleg met Financiën en Atradius projectmatig aangepakt. De afronding van de overdracht en de beëindiging van de Ekv-werkzaamheden van de Bank is voor eind juni 2008 voorzien.

8.1 Doelstellingen en inspanningen

Het eerste halfjaar 2008 zal in het teken staan van de afronding van de taak- en kennisoverdracht en de begeleiding en zorg voor de betrokken medewerkers. In deze laatste fase blijft DNB zich op meerdere terreinen inzetten voor de Ekv: bijdragen in de Commissie Advisering Risicobeleid; zakelijke en tijdige beoordelingen van verzekeringsaanvragen in het Kredietcomité; en inbreng van expertise in internationaal overleg. Deze werkzaamheden zullen ten behoeve van de kennisoverdracht in toenemende mate gezamenlijk met medewerkers van Financiën respectievelijk Atradius worden uitgevoerd. In deze periode zullen de taken van de Ekv-medewerkers komen te vervallen. Voor deze medewerkers is het Sociaal Plan van DNB van toepassing, met ingang van de beëindiging van hun Ekv-werkzaamheden. Vanaf dat moment worden ook de inspanningen geïntensiveerd om met hen een nieuwe werkring te vinden, binnen of buiten de organisatie.

Het belangrijkste product dat DNB nog zal opleveren op dit taakgebied is een operationele versie van het portfoliomodel. Dit model brengt de voornaamste risico's van de verzekeringsportefeuille in beeld. Daarnaast verschaft het model informatie over de waarschijnlijke gevolgen van economische scenario's en de invloed van actief portfoliebeleid op het risicoprofiel.

Tabel 8.1.1 bevat de belangrijkste operationele doelstelling voor Ekv.

Tabel 8.1.1 Belangrijkste doelstelling Ekv

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
1. Verantwoorde beëindiging van de Ekv-taken	1a. Kennisoverdracht 1b. Oplevering portfeuillemodel Ekv op landenniveau	1a. Afgerond per Q2. 1b. Oplevering in Q2 volgens projectplanning

Voor directe uitvoering van de Ekv-taak en kennisoverdracht zijn in 2008 gemiddeld 6,2 fte's beschikbaar. Tweederde van de personele inzet is voor advisering aan de minister van Financiën, onder

andere over risicomanagement en nationale en internationale beleidskwesties; een derde van de personele inzet is voor de advisering over verzekeringsacceptaties, schadeafhandeling en incasso's.

Tabel 8.1.2 Personele inzet Ekv

Fte

	Ekv
Primaire activiteiten	
Kennisopbouw	-
Extern beleid en regelgeving	4,1
Intern beleid	-
Uitvoering	1,9
Statistiek	-
Juridische activiteiten	0,1
Externe communicatie	0,1
Totaal primaire activiteiten	6,2
Ondersteunende activiteiten	
Besturing	0,6
Juridische ondersteuning	0,1
ICT-ondersteuning	1,1
P&O-ondersteuning	0,3
Communicatieondersteuning	0,1
Informatievoorziening	0,7
Facilitaire diensten	0,4
Beveiliging en transport	0,0
Totaal ondersteunende activiteiten	3,3
Totaal	9,5

8.2 Begrote kosten

De totale begrote kosten voor de werkzaamheden met betrekking tot Ekv bedragen EUR 1,3 miljoen in 2008 (zie tabel 8.2).

Tabel 8.2 Kosten Ekv

EUR miljoen

	Ekv
Primaire activiteiten	
Kennisopbouw	-
Extern beleid en regelgeving	0,4
Intern beleid	-
Uitvoering	0,2
Statistiek	-
Juridische activiteiten	0,0
Externe communicatie	0,0
<hr/>	
Totaal primaire activiteiten	0,6
<hr/>	
Ondersteunende activiteiten	
Besturing	0,1
Juridische ondersteuning	0,0
ICT-ondersteuning	0,2
P&O-ondersteuning	0,1
Communicatieondersteuning	0,0
Informatievoorziening	0,1
Facilitaire diensten	0,1
Beveiliging en transport	0,0
<hr/>	
Totaal ondersteunende activiteiten	0,7
<hr/>	
Totaal begroting 2008	1,3
<hr/>	
Begroting 2007	2,6
<hr/>	
Vershil	-1,3
<hr/>	
Realisatie 2006	2,5

9 ONDERSTEUNING: EUR 113,8 MILJOEN

Cruciaal voor het behalen van de doelstellingen van toezicht is een adequate dienstverlening door de ondersteunende bedrijfsonderdelen. Zij moeten hun diensten tegen een marktconform(e) prijs en prestatieniveau leveren.

9.1 Doelstellingen en inspanningen

De ondersteunende bedrijfsonderdelen zullen aan de taakstelling voor toezicht bijdragen door in de komende jaren hun kosten opnieuw structureel te verlagen. Deze bezuinigingen komen bovenop de al eerder ingezette besparingsrondes.

Tegelijkertijd wordt in 2008 en 2009 geïnvesteerd in de renovatie van het hoofdkantoor te Amsterdam. Na sluiting van de Apeldoornse vestiging in 2010 krijgen de Apeldoornse medewerkers een werkplek op het hoofdkantoor. De ingezette reorganisatie van de afdeling Facilitaire Diensten resulteert in een relatief kleine kernorganisatie die de operationele taken uitbesteedt aan leveranciers. Dit betekent een verdergaande professionalisering van de facilitaire organisatie, waaronder de organisatiebrede inkoopfunctie. Tegelijkertijd werkt de Ict-afdeling in overleg met haar interne klanten aan een verlaging van de complexiteit en kosten van de ICT. Het werken onder architectuur biedt daarbij een belangrijk instrument. Gezien de toenemende krapte op de arbeidsmarkt zal DNB extra aandacht besteden aan haar imago en bekendheid als werkgever.

Een goed inzicht in de bedrijfseconomische aspecten van deze veranderingen is cruciaal om de gewenste kostenbesparingen in te vullen. Met de introductie van een verbeterde kostentoe rekeningsmethodiek zullen de primaire divisies vanaf 2008 beter kunnen sturen op de kosten van de ondersteuning. Een scherpere sturing op vraaggedreven ondersteuning én verbeteracties van de ondersteuning moeten resulteren in een besparing van circa vijf procent op de kosten van de ondersteuning in 2008.

De belangrijkste doelstellingen voor 'ondersteuning' zijn samengevat in tabel 9.1.1.

Tabel 9.1.1 Belangrijkste doelstellingen ondersteuning

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
1. Efficiënte uitvoering van ondersteunende activiteiten: kostenbeheersing	1. Doorvoeren van 5%-kostenbesparing en bijdragen aan Rijksbrede besparingsdoelstelling, vergroten kostenbewustzijn	1. Besparingen gerealiseerd conform plan
2. Integere organisatie en een versterkt risicomangement	2. Op pragmatische wijze uitvoeren van besluiten m.b.t. integriteit, compliance, 'business continuity' en 'in control'	2. Uitvoering conform planning
3. Reorganisatie facilitaire organisatie	3. Inrichten van kernorganisatie facilitaire dienstverlening conform regiemodel	3. Uitvoering conform planning
4. Professionaliseren van inkoopfunctie	4. Uitvoeren activiteiten om inkoopfunctie te professionaliseren, waaronder verlagen inkoopkosten	4. Uitvoering conform business plan
5. Verminderen van complexiteit ICT-infrastructuur	5a. Terugdringen aantal applicaties 5b. Doorvoeren van 'werken onder architectuur'	5a. Verminderd aantal applicaties 5b. 'Werken onder architectuur' doorgevoerd
6. Aantrekken en vasthouden van medewerkers	6. Ranking van DNB in werkgeversonderzoek	6. Positie in top-10 van Intermediair Beste Werkgevers Onderzoek

In 2008 is een personele inzet van 559 fte's begroot voor ondersteunende activiteiten ten dienste van de hoofdtaken. Tegenover de formatie voor de ondersteuning staan 1.027 fte's voor de primaire activiteiten. De verdeling van de fte's over de diverse ondersteunende taken staat nader gespecificeerd in tabel 9.1.2.

Tabel 9.1.2 Personele inzet ondersteuning

Fte	Monetaire stabiliteit en economisch advies						
	Financiële stabiliteit	Financiële stabiliteit en economisch advies	Betalingsverkeer	Statistieken	Toezicht	Ekv	Totaal
Ondersteunende activiteiten							
Besturing	3,4	34,6	23,5	8,4	39,8	0,6	110,3
Juridische ondersteuning	0,4	3,0	3,9	0,7	14,9	0,1	23,0
ICT-ondersteuning	2,4	23,6	35,9	34,1	42,3	1,1	139,4
P&O-ondersteuning	1,6	6,9	10,8	3,3	21,3	0,3	44,2
Communicatieondersteuning	1,2	4,0	5,9	2,0	11,6	0,1	24,8
Informatievoorziening	5,1	13,2	18,1	6,3	69,8	0,7	113,1
Facilitaire diensten	2,0	10,2	28,2	5,1	23,7	0,4	69,5
Beveiliging en transport	0,2	0,8	31,7	0,4	2,0	0,0	35,0
Totaal ondersteunende activiteiten	16,4	96,3	157,9	60,2	225,4	3,3	559,4

Een toelichting op de doelstellingen van ondersteuning is hieronder weergegeven.

Besturing²: EUR 23,3 miljoen

Besturing omvat de directie en de Raad van Commissarissen en de activiteiten voor financiën, planning en control, risicobeheersing, interne audit, integriteit, compliance en bedrijfsjuridisch advies.

² Inclusief kosten juridische ondersteuning van EUR 3,1 miljoen, met name voor complianceactiviteiten.

Per 1 januari 2008 gaat een nieuwe sectie voor compliance en integriteit van start. DNB streeft naar een niveau voor integriteit en compliance dat, waar relevant, ten minste gelijk is aan dat voor financiële instellingen.

De P&C-cyclus en de vraaggedreven ondersteuning zijn in 2007 verder aangescherpt door de verbetering van het kostentoerekeningsmodel. Voor 2008 maakt dit een scherpere sturing door de primaire afdelingen op de kosten van de ondersteuning mogelijk. Meer aandacht gaat het komende jaar uit naar een betere inbedding van de projectbesturing binnen de P&C-cyclus.

ICT: EUR 31,6 miljoen

Het ICT-werkterrein omvat de kantoorautomatisering en bedrijfsapplicaties voor medewerkers en het onderhoud en verbetering van de gehele ICT-infrastructuur.

In 2008 zal het mainframe worden uitgefaseerd na de vervanging van het mainframesysteem Top voor het topgiraal-betalingsverkeer door een nieuw in ESCB-verband ontwikkeld systeem, TARGET2, dat niet op het mainframe draait. De oude computersite in het bijgebouw ACS zal worden ontruimd. DNB beschikt dan over een moderne primaire computersite binnen het hoofdkantoor en een secundaire computersite elders. Met het verder verbeteren van de coördinatie- en afstemmingsmechanismen, het werken onder architectuur en harmonisatie van systemen streeft de ICT-organisatie naar een meer efficiënte en flexibele dienstverlening.

P&O: EUR 12,0 miljoen

DNB wil een interessante werkgever zijn. Voorop staat de ontwikkeling van medewerkers door middel van talentmanagement, loopbaanbegeleiding, diversiteitbeleid en een leeftijdsbewust personeelsbeleid. Interne doorstroom bevorderen is een ander doel. Hoge prioriteit op de huidige arbeidsmarkt krijgt het aantrekken en vasthouden van goede medewerkers.

Communicatie: EUR 4,6 miljoen

Bekend maakt bemind. Inzet van de externe communicatie is het bewaken en verbeteren van de reputatie van DNB. Naarmate men beter op de hoogte is van het werk van de organisatie neemt de waardering toe. Actief tekst en uitleg geven over de kerntaken van DNB blijkt het geëigende middel om de reputatie te schragen. Met een goede reputatie wint DNB gezag en dat maakt haar beleid doelmatiger. Via verschillende communicatiemiddelen geeft DNB informatie over haar werk. Verder wil de organisatie nog meer naar buiten treden met haar specifieke deskundigheid en financieel-economische kennis. Doel van het interne communicatiebeleid is de betrokkenheid en slagvaardigheid van de medewerkers te vergroten.

Informatievoorziening: EUR 15,3 miljoen

Honderdduizenden documenten gaan jaarlijks de deur uit of komen binnen bij DNB. Voor al die documenten is er een documentmanagementsysteem en een grotendeels gedigitaliseerde documentaire informatievoorziening. Het archief is belangrijk voor de (externe) verantwoording en de kennis- en informatiedeling.

De huidige systemen voor documentmanagement en archivering zullen in 2008 worden vervangen door één geïntegreerd systeem. Voor het documentmanagement wordt gestreefd naar een grotere klanttevredenheid en verhoogde efficiëntie. De archiveringsprocessen worden geoptimaliseerd binnen de mogelijkheden van de nieuwe standaardsoftware. Hiermee wordt enerzijds gemikt op een beter archief met een optimale instroom van archiefwaardige e-mail en anderzijds op efficiëntere processen.

Facilitaire diensten: EUR 23,0 miljoen

DNB streeft naar een passend facilitair voorzieningenniveau tegen zo laag mogelijke kosten. In 2008 wordt specifiek aandacht besteed aan de verdere uitvoering van het langetermijnhuisvestingsplan, milieucertificering (ISO 14001) en het professionaliseren van de facilitaire organisatie, waaronder de organisatiebrede inkoopfunctie (met het oog op het behalen van inkoopvoordelen en vermindering van het risico op onrechtmatige inkopen). Een belangrijk streven hierbij is het bereiken van een meer marktconforme, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering, onder andere door het implementeren van de uitkomsten en aanbevelingen vanuit de NEN-bedrijfsvergelijking/benchmark.

Beveiliging en transport: EUR 4,0 miljoen

DNB is verantwoordelijk voor de beveiliging, veiligheid en transport van personen, en voor de beveiliging van alle DNB-locaties (waaronder de hoofdbank in Amsterdam en locatie Apeldoorn).

9.2 Begrote kosten

De kosten voor de ondersteuning in 2008 zijn begroot op EUR 113,8 miljoen (zie tabel 9.2).

Tabel 9.2 Kosten ondersteuning

EUR miljoen	Finan- ciële stabiliteit	Monetaire stabiliteit en econo- misch advies	Betalings- verkeer	Statis- tiek	Toezicht	Ekv	Totaal
Ondersteunende activiteiten							
Besturing	0,6	6,0	4,4	1,6	7,5	0,1	20,2
Juridische ondersteuning	0,1	0,4	0,6	0,1	2,0	0,0	3,1
ICT-ondersteuning	0,5	6,4	9,8	6,3	8,2	0,2	31,6
P&O-ondersteuning	0,4	2,0	2,9	0,9	5,6	0,1	12,0
Communicatieondersteuning	0,2	0,7	1,1	0,4	2,1	0,0	4,6
Informatievoorziening	0,7	1,8	2,6	0,9	9,2	0,1	15,3
Facilitaire diensten	0,6	3,0	11,2	1,4	6,7	0,1	23,0
Beveiliging en transport	0,0	0,1	3,6	0,0	0,2	0,0	4,0
Totaal ondersteunende activiteiten	3,2	20,5	36,2	11,6	41,7	0,7	113,8

Op het eerste gezicht lijken de kosten ten opzichte van 2007 (EUR 94,8 miljoen) met EUR 19,0 miljoen te zijn gestegen. Deze stijging zit echter, afgezien van het inflatie-effect van EUR 2,4 miljoen, vooral in het ‘representatie-effect’ dat samenhangt met de ingebruikname van de voorgenoemde verbeterde kostentoe rekeningsmethodiek. Door middel van deze methodiek worden kosten zo veel mogelijk toegerekend aan (ondersteunende) producten. Daarnaast worden afschrijvingskosten specifiek toegerekend en zijn een aantal kostensoorten ‘gedecentraliseerd’ waardoor het inzicht in de causaliteit is verbeterd.

Ondersteunende kosten worden reciproque toegerekend (conform harmonisatierichtlijn kostenmethodologie binnen ESCB), ofwel kosten van ondersteuning worden ook toegerekend aan ondersteuning.

Vanwege voorgenoemde effecten zijn de kosten voor besturing (EUR +4,0 miljoen, inclusief complianceactiviteiten), P&O-activiteiten (EUR +5,8 miljoen), informatievoorziening (EUR +3,4 miljoen) en facilitaire diensten (EUR +10,4 miljoen) gestegen. De kosten voor beveiliging en transport worden in het verbeterde model eenduidiger toegerekend, dit veroorzaakt mede een daling (EUR -7,1 miljoen) ten opzichte van 2007.

BIJLAGE 1 TOEZICHT PER DOELGROEP 2008

De Nederlandsche Bank houdt toezicht op banken, pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen, geldtransactiekantoren, trustkantoren, beleggingsinstellingen en beleggingsondernemingen. Ook houdt DNB toezicht op grond van Wet Identificatie bij dienstverlening (Wid), Wet Melding ongebruikelijke transacties (Wet Mot) en de Sanctiewet. Per toezichtdoelgroep wordt in dit hoofdstuk een overzicht gegeven van de doelstellingen en begrote kosten.

1 Banken: EUR 39,61 miljoen

Circa negentig banken vallen onder het prudentieel toezicht van DNB. Van deze banken zijn sommige onderdeel van een financieel conglomeraat.

DNB voert haar toezicht uit op basis van de Wet op het financieel toezicht. Oogmerk is het bevorderen van de soliditeit en integriteit van de onder toezicht staande instellingen en zo bij te dragen aan de stabiliteit van het financiële stelsel en de bescherming van de belangen van de rekeninghouders. Het toezicht richt zich vooral op het voorkomen van ernstige problemen bij onder toezicht staande instellingen. Streven is dan ook te komen tot een tijdige identificatie van risico's voor de financiële stabiliteit of reputatie van instellingen; een open en heldere communicatie met de instellingen over de door DNB gesignaleerde risico's; en tijdige en effectieve interventies om actief bij te dragen aan een goede risicobeheersing.

Voor de bankensector zijn een kwalitatief goed handhavingproces en een adequaat integriteitproces van belang. In samenwerking met andere toezichthouders en handhavingpartners worden deze processen uitgevoerd. Voor iedere bank maakt DNB elk jaar een risicoanalyse en een toezichtplanning, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende toezichtactiviteiten: toetreding, regulier toezicht en handhaving.

In het licht van recente ontwikkelingen in de bankensector en de doelen die ons als toezichthouder voor ogen staan, krijgen de volgende thema's bijzondere aandacht in 2008:

- Een goede uitvoering van geëffectueerde en/of voorgenomen fusies en overnames;
- Begeleiden en beoordelen van de overgang op Bazel II, met een bijzondere aandacht voor de interne beoordelingen van het vereiste kapitaal door de banken (Pilaar 2);
- Risico's en risicobeheersing van 'off-balance sheet'-structuren;
- Het gebruik van 'stress-testen' bij het risicobeheer door banken;
- Kwaliteit van de managementinformatie ten behoeve van de raden van bestuur en raden van commissarissen;
- Naleving integere bedrijfsvoering met betrekking tot vastgoedfinancieringen;
- Opvolging geven aan de bevindingen van de 'customer due diligence (CDD)'-onderzoeken uit 2005/2006.

Enkele belangrijke ontwikkelingen noodzaken tot een permanente uitbreiding van de toezichtcapaciteit voor banken met 6 fte's, namelijk:

- structurele ontwikkelingen in de financiële markten. Deze ontwikkelingen leiden tot een toenemende complexiteit van het verhandelen van kredietrisio's, een toenemende complexiteit van kwantitatieve risicomodellen en -technieken en belangrijke en ingrijpende wijzigingen in de structuur en dynamiek van het internationale bankwezen;
- veranderende maatschappelijke waarden en verwachtingen. Een verdergaande juridisering van de samenleving en hogere eisen aan de verantwoording van de toezichthouder leiden tot steeds hogere eisen aan de onderbouwing van toezichtinterventies. Tegelijkertijd wordt het toezicht op integriteit belangrijker;
- ontwikkelingen in de regelgeving en de wijze van toezicht hierop. Een steeds meer principle-based benadering van de (internationale) bancaire regelgeving en toezichtaanpak brengt met zich mee dat toezichthouders veel capaciteit moeten besteden aan het beoordelen van specifieke toepassingen en interpretaties van de regelgeving door banken.

Tabel 1 geeft een overzicht van de belangrijkste operationele doelstellingen van het banktoezicht.

Tabel 1. Belangrijkste doelstellingen Banken

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: effectief risicogebaseerd toezicht op banken, daarmee actief bijdragend aan een gezonde financiële sector	Adequate risico-identificatie en tijdige, gepaste en effectieve interventies waar nodig. Daarnaast inspelen op snelle marktontwikkelingen en veranderende regelgeving. Incl. adequaat crisismanagement	Geen incidenten als gevolg van bij DNB bekende tekortkomingen bij instellingen onder toezicht
Goede uitvoering toezicht: aandacht voor risicobeheer	Uitvoering stress-testen / modelbeoordelingen en begeleiding invoering Pilaar 2. Opgvolging bevindingen CDD-onderzoeken.	Onderzoeken uitgevoerd en aan instellingen gerapporteerd
Steeds beter toezicht: verdere professionalisering van toezichtorganisatie en innovatie van werkprocessen	Aanscherping van werkwijzen, processen en instrumenten en ontwikkeling van medewerkers	Beoogde veranderingen en verbeteringen gerealiseerd of zichtbaar in gang gezet
Steeds beter toezicht: efficiënte uitvoering van de aan DNB opgedragen taken	Optimaal inzetten effectieve middelen binnen het budget	Realisatie 2008 conform vastgesteld budget

2 Pensioenfondsen: EUR 22,23 miljoen

DNB houdt toezicht op circa 730 pensioenfondsen. DNB voert dit toezicht uit op basis van de Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling. Inzet van het toezicht is de bescherming van de financiële aanspraken van de deelnemers van de pensioenfondsen en de bewaking van de stabiliteit en integriteit van de individuele instellingen. Dit draagt bij aan de soliditeit van de financiële sector.

Kort na 2000 kwamen de pensioenfondsen in een zorgwekkende financiële positie, mede door tegenvallende ontwikkelingen op de financiële markten. Sindsdien heeft zich een ommekeer ten goede voorgedaan. Het toezicht is er thans vooral op gericht om de fundamenteën verder te verbeteren.

Per 1 januari 2007 is de nieuwe Pensioenwet (Pw) van kracht geworden met het bijbehorende Financieel Toetsingskader (FTK). Vanwege de gefaseerde implementatie zal een aantal bepalingen uit deze Pw ingaan per 1 januari 2008. Komend jaar werken DNB en de pensioenfondsen met het nieuwe normenkader waarbij de ontwikkeling van best practices de aandacht heeft. Een voorbeeld is de continuïteitsanalyse.

Het instellen van verhoogd toezicht, in de vorm van tijdige en effectieve interventies, blijft voorrang houden. Naast het prudentieel toezicht op pensioenfondsen houdt DNB ook materieel toezicht op pensioenuitvoerders. Dit materiële toezicht behelst voornamelijk het inhoudelijk beoordelen en toetsen van de mate waarin statuten en reglementen van de onder toezicht gestelde instellingen voldoen aan de wet en andere relevante regelgeving³.

Bijzondere speerpunten en aandachtsgebieden voor 2008 zijn:

- Nieuwe producten. Eind 2007 en in 2008 zullen de pensioenfondsen met nieuwe producten komen die bijzondere aandacht vergen uit hoofde van toezicht. Voorbeelden zijn: aanpassingen in de pensioenreglementen, de continuïteitsanalyse, de uitvoeringsovereenkomst, de indexatiematrix en het indexatielabel. Voorts dient de Pension Fund Governance op 1 januari 2008 geïmplementeerd te zijn, conform de principes uit de STAR-code;
- Interne modellen voor de solvabiliteitstoets. DNB zal deze modellen van de pensioenfondsen beoordelen. Na goedkeuring geeft DNB toestemming tot het gebruik ervan;
- Samenwerking Autoriteit Financiële Markten (AFM)-DNB. In 2008 wordt een aantal bepalingen uit de Pw van kracht waarvan het toezicht is belegd bij de AFM (bijvoorbeeld de communicatie over het indexatielabel). Voor een adequate toezichtuitvoering op pensioenfondsen is het dan ook van belang dat de samenwerking AFM-DNB optimaal verloopt op basis van het nieuwe convenant;
- Verdere intensivering integriteittoezicht, met blijvende focus op vermogensbeheer;
- Herverzekerde pensioenfondsen krijgen speciale aandacht: het FTK is ook op hen van toepassing en heeft in bepaalde omstandigheden de nodige impact.

Het aantal pensioenfondsen is de afgelopen jaren gedaald. Er bestaat echter geen direct verband tussen de toezichtinspanning en het aantal fondsen. Het aantal deelnemers in pensioenfondsen neemt niet af. Daarnaast zijn er fondsen samengegaan, wat (tijdelijk) een extra inspanning voor de toezichthouder betekent. Grotere fondsen zijn in de regel ook complexer, en vergen uit dien hoofde een grotere toezichtinspanning. Verder is er vanuit risicogebaseerde optiek in het verleden te weinig aandacht besteed aan de grotere fondsen. Bij deze fondsen is daarom een inhaalslag gaande.

³ Materieel toezicht op verzekeraars die pensioenregelingen uitvoeren, is begroot onder verzekeraars (zie 3).

Er zijn meer ontwikkelingen die van invloed zijn op de benodigde toezichtinspanning. Zo is het pensioentoezicht geïntensiveerd in verband met de invoering van het FTK, de toenemende complexiteit van beleggingsproducten en het toezicht op de governance van pensioenfondsen. Daartegenover staat dat de dekkingsgraden van pensioenfondsen zijn verbeterd, hoewel de gevoeligheid voor marktontwikkelingen is toegenomen. Ook de versterking van de governance van pensioenfondsen heeft een positief effect. Zoals eerder aangegeven, als pensioenfondsen hun zaken structureel beter op orde hebben, dan zal dat ook effect hebben op de toezichtinspanning.

Aan de hand van FIRM wordt naar het totale risicospectrum gekeken. Als het risicobeeld verbetert, zal de toezichtinspanning verminderen. Dit is echter een geleidelijk proces dat langjarig bekeken moet worden. Per saldo is de begrote toezichtinspanning in 2008 licht gestegen (3 fte) ten opzichte van 2007. In 2007 was de capaciteit echter met 6,3 fte verlaagd.

De ontwikkelingen in de pensioensector vragen om een actieve dialoog met de pensioenkoopels. De pensioenkoopels leveren een constructieve bijdrage en houden DNB als toezichthouder scherp, ook waar het gaat om beheersing van de toezichtkosten en administratieve lasten.

Tabel 2 geeft de belangrijkste operationele doelstellingen voor pensioenfondsen weer.

Tabel 2. Belangrijkste doelstellingen Pensioenfondsen

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: risicogebaseerd	1. Actueel en getrouw beeld als vereiste voor risicogebaseerd toezicht 2. Integriteittoezicht integreren in regulier toezicht 3. Quality assurance operationaliseren	1. Volledige vastlegging risicoscores van instellingen in risicotool FIRM op basis van gegevens niet ouder dan twee jaar. Beoordeling PW- en FTK- implementatie. 2. Integriteitstoezicht ingebed in organisatie 3. Volledige jaarcyclus gedraaid incl. rapportages
Goede uitvoering toezicht: interventies	Effectieve en tijdige interventies.	Adequate bescherming van de belangen van stakeholders
Goede uitvoering toezicht: governance	Toezicht op Pension Fund Governance (PFG) op basis van STAR	Het beoordelen dat de implementatie van PFG bij fondsen tijdig en conform de wet- en regelgeving is geschied. Verankeren in regulier toezicht
Externe ontwikkelingen: invoering pensioenwet	Uitvoering implementatieactiviteiten als gevolg van invoering Pensioenwet (Pw)	Implementatieactiviteiten uitgevoerd: beoordelen actualiteit beleidsregels, ontwikkeling indexatielabel en heldere informatie (m.b.v. Open Boek)
Externe ontwikkelingen: asset pooling	Instellen van toezicht op grensoverschrijdende vermogensbeheerfondsen (asset pooling)	Contacten onderhouden en informatie uitwisselen met nationale toezichthouders m.b.t. asset pooling
Steeds beter toezicht: samenwerking	Taakverdeling AFM-DNB obv convenant juli 2007	Obv tijdige informatie-uitwisseling en afstemming van toezicht-werkzaamheden bereiken van een efficiënte en effectieve samenwerking

3 Verzekeraars: EUR 26,60 miljoen

DNB houdt krachtens de Wet op het financieel toezicht (Wft) toezicht op circa 500 verzekeraars, waarvan sommigen deel uitmaken van een financieel conglomeraat. Per 1 januari 2008 komen ook zeventien herverzekeraars onder het toezicht van DNB. Bij het verzekeringstoezicht staat het belang van polishouders centraal. Uit hoofde van de Pensioenwet houdt DNB materieel toezicht op verzekeraars die rechtstreekse pensioenregelingen uitvoeren.

In 2008 wordt de reeds ingezette professionalisering van het risicogebaseerde toezicht op verzekeraars gecontinueerd. Streven is te komen tot een actueel en getrouw beeld van het risicoprofiel van de onder toezicht staande instellingen, om vroegtijdig de grootste – latente – prudentiële knelpunten bij instellingen te kunnen signaleren en waar nodig op te lossen. Voorts wordt het integriteitstoezicht bij verzekeraars het komende jaar verder versterkt. Ook de kennisopbouw, gestart in voorgaande jaren, zal doorgaan in 2008.

Het prudentiële toezicht op verzekeraars blijft in 2008 vooral gebaseerd op een ex post oordeelvorming over de risico's van de bedrijfsvoering van verzekeringsinstellingen; en de kwaliteit van de beheersingsorganisatie bij de desbetreffende verzekeraars.

Het toezicht op de herverzekeraars betekent voor DNB een uitbreiding van de toezichttaken.

Herverzekeraars moeten voortaan een vergunning bij DNB aanvragen. De nieuwe toezichttaken voor de Nederlandse herverzekeraars zijn afgeleid van de huidige toezichttaken op de verzekeraars. Voor deze uitbreiding komen drie extra formatieplaatsen, waarvan twee voor het directe toezicht.

Per 1 januari 2007 is het nieuwe rapportagekader voor verzekeraars van kracht is geworden. Deze verandering vergt in 2008 een extra toezichtsinspanning, omdat verzekeraars dan voor het eerst gaan rapporteren via de nieuwe Verzekeringsstaten.

Ook de voorbereidingen voor Solvency II – waarmee wordt beoogd om de solvabiliteitseisen voor verzekeraars risicogevolger te maken – vragen in 2008 om extra inspanningen. De zogenoemde vierde Quantitative Impact Study (QIS4) zal worden uitgevoerd op basis van gegevens van individuele verzekeraars.

Het integriteitstoezicht krijgt steeds meer richting dankzij de toenemende specifieke kennis op dit terrein en de nauwe samenwerking met experts van andere afdelingen van de organisatie. De introductie van self-assessments van instellingen op integriteitsgebied zal de toezichthouders snel inzicht geven in de beheersing van de integriteitsrisico's van de betrokken maatschappijen.

Er zal wederom geïnvesteerd worden in opleiding en training van medewerkers in combinatie met praktijkstages bij verzekeraars.

Op internationaal gebied zullen Nederlandse verzekeraars meer activiteiten in het buitenland ontplooiën dan wel gaan samenwerken met buitenlandse financiële instellingen. Daar zal DNB in haar toezicht verder op in spelen.

Specifiek op het gebied van zorgverzekeringen wil DNB in 2008 onder meer de volgende activiteiten uitvoeren:

- het kenniscentrum voor verzekeringen wordt voor de ziektekostensector uitgebreid met kennis over de werking van belangrijke systeemp parameters, zoals de verevening en de declaraties via Diagnose- Behandeling-Combinaties (DBC's);
- afstemming met externe partijen (in het bijzonder Nederlandse Zorgautoriteit (Nza), Zorgverzekeraars Nederland, College van zorgverzekeringen) over een eenduidig begrippenkader voor gemeenschappelijke rapportages en over samenwerking conform convenanten;
- beter inzicht in de risico's voor ziektekostenverzekeraars door middel van een inventarisatie en impactschatting.

Een bijzonder punt van aandacht vormen de ontwikkelingen rondom de beleggingsverzekeringen. Hier spelen risico's voor een groot volume aan schadevergoedingen en voor het opdrogen van de markt voor deze producten.

In tabel 3 staan de belangrijkste operationele doelstellingen voor verzekeraars.

Tabel 3. Belangrijkste doelstellingen Verzekeraars

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: risicogebaseerd	Actueel en getrouw beeld als vereiste voor risicogebaseerd toezicht mede door een goede analyse van de nieuwe verzekeringsstaten	Volledige vastlegging risicoscores van de instellingen in risicotool FIRM en bespreking met de betrokken instelling
Goede uitvoering toezicht: zorgverzekeraars	Meer inzicht verwerven in de inherente risico's van het zorgverzekeringsstelsel en de wijze waarop zorgverzekeraars die risico's kunnen beheersen	Inzicht verkrijgen in de parameters die het risico bepalen
Goede uitvoering toezicht: interventies	Effectieve en tijdige interventies	Adequate bescherming van de belangen van polishouders en andere stakeholders
Goede uitvoering toezicht: integriteit	Intensivering integriteittoezicht	Verder operationaliseren van een periodieke integriteitscan en het invoeren van een systeem van self-assessment
Externe ontwikkelingen: nieuwe verzek.staten	Implementatie nieuw rapportagekader voor verzekeringsmaatschappijen	Soepele overgang naar nieuw rapportagekader en begeleiden aanlevering gegevens via e-Line
Externe ontwikkelingen: toezicht op herverzekeraars	Invoering van toezicht op herverzekeraars	Soepele implementatie van herverzekeringtoezicht bij DNB en instellingen
Externe internationale ontwikkelingen: Solvency II voor verzekeraars	Economisch rationele invulling Solvency II voor verzekeraars	Vorbereidingen treffen voor invoering Solvency II, waaronder uitvoering QIS4
Steeds beter toezicht: kennis en samenwerking	1. Investeren in verzekeringskennis in de samenwerking met stakeholders (kennisinstituut) 2. Verdiepen van inzicht in (her-, zorg-) verzekeraars en hun markt door focus op kernrisico's, branchebrede thematische onderzoeken en investering van kennis, opleiding en contacten samen met de sector	Ontwikkelde initiatieven worden qua omvang en kwaliteit als voldoende beoordeeld

4 Geldtransactiekantoren: EUR 2,29 miljoen

DNB houdt toezicht op circa 25 geldtransactiekantoren op basis van de Wet inzake de geldtransactiekantoren (Wgt). Door het tegengaan van het witwassen van gelden en de financiering van terrorisme beoogt deze wet de integriteit van het financiële stelsel te beschermen.

Het toezicht op geldtransactiekantoren omvat het reguliere toezicht (correspondentie, toezichtbezoeken, gesprekken, beoordelen van maandrapportages) en onderzoeken. Andere taak is de beoordeling van registratieverzoeken van nieuwe geldtransactiekantoren. Geldtransactiekantoren moeten zich melden bij DNB voor registratie. Indien DNB het verzoek inwilligt, wordt het betreffende kantoor opgenomen in het register (gepubliceerd op dnb.nl).

Regelmatig spelen in deze sector integriteitincidenten die noodzaken tot het treffen van formele maatregelen, waaronder het schrappen van de registratie. De hierbij behorende procedures vragen in toenemende mate om juridische bijstand voor de toezichthouder.

De beschikbare toezichtcapaciteit van DNB wordt verdeeld op basis van een inschatting van de integriteitsrisico's van geldtransactiekantoren en de mate waarin zij deze risico's beheersen.

Verder draagt DNB bij aan de herziening van de Wgt, in combinatie met de implementatie van internationale regelgeving (EU Payment Services Directive en EU 3e Witwasrichtlijn). Ander aandachtspunt is het terugdringen van de rapportagelasten voor geldtransactiekantoren, zonder hiermee afbreuk te doen aan de effectiviteit van het toezicht.

Tabel 4 geeft de belangrijkste operationele doelstellingen voor geldtransactiekantoren.

Tabel 4. Belangrijkste doelstellingen Geldtransactiekantoren

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: risicogebaseerd	Actueel en getrouw beeld als vereiste voor risicogebaseerd toezicht	Volledige vastlegging risicoscores van alle instellingen in risicotool FIRM
Goede uitvoering toezicht: integere geldtransactiekantoren, geen illegale geldtransactiekantoren	Liquidaties, sluitingen, formele maatregelen, etc.	Tegen niet-integere of illegale geldtransactiekantoren wordt adequaat en zorgvuldig opgetreden

5 Beleggingsinstellingen en -ondernemingen: EUR 0,90 resp. EUR 2,97 miljoen

Op basis van de Wft houdt DNB prudentieel toezicht op circa 200 beleggingsinstellingen en 220 beleggingsondernemingen. Beleggingsinstellingen bieden collectieve beleggingen in effecten aan in de vorm van participaties in beleggingsfondsen of beleggingsmaatschappijen; beleggingsondernemingen bieden verschillende soorten beleggingsdiensten aan waaronder vermogensbeheer en bemiddeling in effectentransacties. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) voert het gedragstoezicht op beleggingsondernemingen en -instellingen, DNB houdt prudentieel toezicht op hun soliditeit. Voor de monitoring en analyse van de soliditeit gebruikt DNB (half)jaarverslagen, managementgesprekken en eventuele onderzoeken. Daarbij komen de periodieke financiële rapportages van de beleggingsondernemingen, een rapportagevorm waarvan beleggingsinstellingen zijn vrijgesteld. Beleggingsinstellingen en -ondernemingen dienen een vergunning aan te vragen bij de AFM. Daarbij doet DNB de prudentiële beoordeling van de aanvragen en geeft daarover advies aan de AFM. Voor deelnemingen in beleggingsondernemingen van tien procent of meer, moet de toezichthouder 'verklaringen van geen bezwaar' verlenen. Het prudentieel toetsen van deze aanvragen is een taak die de AFM in 2007 heeft overgedragen aan DNB.

In 2008 zal met betrekking tot het toezicht op *beleggingsondernemingen* de aandacht hoofdzakelijk gericht zijn op de implementatie van Bazel II. In dit kader zal met ingang van 1 januari 2008 moeten worden voldaan aan de voorschriften voor geconsolideerd toezicht. Tevens zullen beleggingsondernemingen per 1 januari 2008 het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) moeten hebben uitgevoerd waarbij huidige en toekomstige risico's worden geïdentificeerd, wordt aangegeven welke maatregelen zijn of worden getroffen om die risico's te mitigeren en welk extra

kapitaal eventueel benodigd is als buffer voor de resterende risico's. De betreffende eisen zullen proportioneel worden toegepast in die zin dat rekening wordt gehouden met aard, omvang en complexiteit van de beleggingsonderneming en de door haar verleende beleggingsdiensten: grote en/of complexe instellingen zullen een uitgebreidere self-assessment dienen uit te voeren dan kleine en/of eenvoudige instellingen. Andere wijzigingen waar beleggingsondernemingen in 2008 mee te maken krijgen betreffen de introductie van nieuwe rapportageformulieren en de nieuwe tool (e-Line) voor de aanlevering van de rapportages bij DNB.

Met betrekking tot het toezicht op *beleggingsinstellingen* zal in 2008 vooral gestreefd worden naar vergroting van de efficiëntie door een meer risicogebaseerde benadering.

In tabel 5 staan de belangrijkste operationele doelstellingen voor beleggingsinstellingen en -ondernemingen.

Tabel 5. Belangrijkste doelstellingen Beleggingsinstellingen en -ondernemingen

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: risicogebaseerd	Actueel en getrouw beeld als vereiste voor risicogebaseerd toezicht	Volledige vastlegging risicoscores in risicotool FIRM
Goede uitvoering toezicht: solide beleggings-ondernemingen en -instellingen	Effectieve en tijdige interventies	Tegen niet-solide beleggingsondernemingen en -instellingen wordt adequaat en zorgvuldig opgetreden
Goede uitvoering toezicht: invoering regels Bazel II voor beleggingsondernemingen	1. Implementatie geconsolideerd toezicht 2. Implementatie ICAAP	1. Tijdige en soepele overgang op geconsolideerd toezicht 2. Tijdige uitvoering van ICAAP gebaseerd op proportionaliteit
Externe ontwikkelingen: nieuw rapportagekader	Invoering van nieuw rapportagekader voor beleggingsondernemingen	Soepele overgang naar nieuw rapportagekader en begeleiden aanlevering gegevens via e-Line
Steeds beter toezicht: samenwerking	Goede samenwerking AFM-DNB	Obv tijdige informatie-uitwisseling en afstemming van toezicht-werkzaamheden bereiken van een efficiënte en effectieve samenwerking

6 Trustkantoren: EUR 3,05 miljoen

DNB houdt toezicht op trustkantoren onder de Wet toezicht trustkantoren (Wtt). Deze wet is gericht op de bestrijding van het witwassen van gelden en de financiering van terrorisme, ter bescherming van de integriteit van het financiële stelsel.

Trustkantoren vervullen een rol als poortwachter. Zij moeten een grondige kennis hebben van hun cliënten, hun activiteiten en de herkomst en bestemming van hun geldstromen. Trustkantoren moeten de daarmee eventueel gepaard gaande integriteitsrisico's schatten en passende beheersingsmaatregelen nemen. Het toezicht op trustkantoren bestaat uit regulier toezicht (correspondentie, toezichtbezoeken, gesprekken), onderzoeken en de beoordeling van vergunningaanvragen van nieuwe trustkantoren. Circa 140 trustkantoren hebben inmiddels een vergunning van DNB.

De beschikbare toezichtcapaciteit wordt verdeeld op basis van inschatting van de integriteitrisico's en de mate waarin trustkantoren deze beheersen. Bij constatering van een overtreding treft DNB maatregelen – met inachtneming van de wettelijke voorwaarden. In het uiterste geval kan worden overgegaan tot het intrekken van de Wtt-vergunning.

Tabel 6 biedt de belangrijkste operationele doelstellingen voor trustkantoren.

Tabel 6. Belangrijkste doelstellingen Trustkantoren

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: risicogebaseerd	Actueel en getrouw beeld als vereiste voor risicogebaseerd toezicht	Volledige vastlegging risicoscores van alle instellingen in risicotool FIRM
Goede uitvoering toezicht: integere trustkantoren, geen illegale trustkantoren	Liquidaties, sluitingen, formele maatregelen, etc.	Tegen niet-integere en illegale trustkantoren wordt adequaat en zorgvuldig opgetreden

7 Wid/Wet Mot/Sanctiewet: EUR 0,62 miljoen

DNB houdt toezicht op de naleving van drie specifieke wetten: de Wet identificatie bij dienstverlening (Wid), de Wet melding ongebruikelijke transacties (Wet Mot) en de Sanctiewet. Deze wetten zijn gericht op de bestrijding van het witwassen van crimineel geld en terrorismefinanciering.

Op grond van deze wetten moeten financiële instellingen hun cliënten identificeren en ongebruikelijke transacties (kunnen) herkennen en onmiddellijk melden aan het 'Meldpunt Ongebruikelijke Transacties', een speciaal hiervoor ingesteld meldpunt van de overheid. Ook moeten financiële instellingen de tegoeden bevriezen die toebehoren aan (rechts)personen die voorkomen op de internationale sanctielijsten (VN en EU).

Bij de uitvoering van het toezicht op deze wetten kiest DNB voor een risicogeorïenteerde aanpak. Dit sluit aan bij de verdere intensivering van het integriteittoezicht.

In het integriteittoezicht staan voor DNB enkele aspecten voorop. Een goede uitvoering van dit toezicht hangt nauw samen met het 'customer due diligence'-principe, vrij vertaald met het principe van 'ken uw klant'. Met kennis van de achtergrond van de cliënt, de herkomst van zijn vermogen en zijn reguliere transactiepatroon, kan een financiële instelling beter ongebruikelijke transacties herkennen. DNB neemt daarom het toezicht op de naleving van deze wetten mee in het lopende toezicht en onderzoeken.

Uitzondering daarop zijn de creditcardmaatschappijen en de casino's (Holland Casino), omdat deze instellingen uitsluitend op grond van deze wetten onder DNB-toezicht staan. Deze instellingen zijn afzonderlijk opgenomen in de planning voor het specifieke Wid/Wet Mot/Sanctiewet-toezicht. Het toezicht op creditcardmaatschappijen is zo veel mogelijk geschoeid op een analyse van de witwasrisico's van de verschillende soorten transacties. Onder dit toezicht vallen ook de buitenlandse creditcardmaatschappijen ('issuers') die hun diensten in Nederland aanbieden. Op Holland Casino is er

doorlopend toezicht vanuit Wid/Wet Mot. Holland Casino en creditcardmaatschappijen vallen niet onder de Sanctiewet.

Tabel 7 bevat de belangrijkste operationele doelstellingen voor Wid/Wet Mot en Sanctiewet.

Tabel 7. Belangrijkste doelstellingen Wid/Wet Mot/Sanctiewet

Doelstelling 2008	Indicator 2008	Streefwaarde 2008
Goede uitvoering toezicht: effectief risicogebaseerd toezicht op de integere bedrijfsvoering bij instellingen	Adequate risico-identificatie en tijdige, gepaste en effectieve interventies waar nodig	Geen incidenten als gevolg van bij DNB bekende tekortkomingen bij instellingen
Goede uitvoering toezicht: intensivering integriteittoezicht, vooral Wid/Wet Mot/Sanctiewet en integriteit van bestuurders en bedrijfsvoering	Gewicht van integriteittoezicht verder toegenomen en verder geïntegreerd in overig toezicht, met behoud van juiste distantie	Operationaliseren jaarlijkse integriteitsscan, systeem van self-assessment en proactief onderzoek van integriteit-issues
Goede uitvoering toezicht: integere creditcardmaatschappijen en casino's	Liquidaties, sluitingen, formele maatregelen, etc.	Tegen niet-integere creditcardmaatschappijen en casino's wordt adequaat en zorgvuldig opgetreden

BIJLAGE 2 PROFIEL VAN HET TOEZICHT DOOR DNB

De Nederlandsche Bank is de prudentieel toezichthouder voor financiële instellingen in Nederland. Het prudentiële toezicht richt zich op de soliditeit van financiële instellingen en op de integriteit van het financiële stelsel. Aldus draagt toezicht bij aan de missie van de organisatie: het nastreven van de stabiliteit van het financiële stelsel en van de instellingen die van dat stelsel deel uitmaken, dit alles ten dienste en in het belang van het publiek dat daarop vertrouwt.

In haar toezichtwerk stelt DNB eisen aan risicobeheer, integriteit van de bedrijfsvoering, solvabiliteit en liquiditeit evenals de naleving van wet- en regelgeving van banken, verzekeringsmaatschappijen, pensioenfondsen, beleggingsondernemingen en beleggingsinstellingen. Preventie van ongelukken staat hierbij voorop: voorkomen is beter dan genezen. Het te allen tijde voorkomen van een faillissement mag en kan echter niet van het toezicht verwacht worden. Dat valt niet te rijmen met de principes van een markteconomie. Bovendien waakt DNB ervoor op de stoel van de ondernemer te gaan zitten. De verantwoordelijkheid voor de continuïteit van een financiële instelling is in handen van het management. In het belang van de depositohouders, polishouders, pensioengerechtigden en beleggers letten toezichthouders erop dat instellingen geen onaanvaardbaar hoge risico's nemen. In het verlengde daarvan, als de continuïteit van een instelling niet langer is gewaarborgd, dient het toezicht door adequaat ingrijpen de schade voor rekeninghouders en/of andere belanghebbende partijen tot het minimum te beperken. Specifiek bij pensioenfondsen ziet DNB er ook op toe dat hun statuten en reglementen in overeenstemming zijn en blijven met de materiele bepalingen in de Pensioenwet (materieel toezicht). Bij geldtransactiekantoren, trustkantoren, creditcardmaatschappijen en casino's houdt DNB toezicht op integere bedrijfsvoering en naleving van wet- en regelgeving. Een belangrijk aspect van het toezicht op deze instellingen is het opsporen en terugdringen van illegale geldstromen en terrorismefinanciering.

Type instelling	Doelstelling van het toezicht
Banken Verzekeringsmaatschappijen Pensioenfondsen Beleggingsondernemingen Beleggingsinstellingen	Soliditeit van de instelling en integriteit van het financiële stelsel bewaken: <ul style="list-style-type: none">– Risicobeheer– Solvabiliteit en liquiditeit– Integere bedrijfsvoering– Naleving van wet- en regelgeving– Materieel toezicht (alleen t.a.v. pensioenregelingen, uitgevoerd door verzekeraars of fondsen)
Geldtransactiekantoren Trustkantoren Creditcardmaatschappijen Casino's	Integriteit van het financiële stelsel bewaken: <ul style="list-style-type: none">– Integere bedrijfsvoering– Naleving van wet- en regelgeving

Het toezicht door DNB omvat vier kernactiviteiten: markttoetreding, regulier toezicht, handhaving, en beleidsontwikkeling. Markttoetreding behelst de beoordeling of een instelling voldoet aan de vergunningsvereisten. Zodra een instelling is toegelaten tot de gereguleerde markt, staat zij onder regulier toezicht. Het reguliere toezicht omvat gegevensanalyse, gericht onderzoek en gesprekken met de onder toezicht staande instelling. Handhaving betreft het opsporen en vervolgen van personen en instellingen die financiële diensten aanbieden zonder de benodigde vergunning. Beleidsontwikkeling is gericht op de regelgeving en het normkader ten behoeve van markttoetreding, lopend toezicht en handhaving.

1 Markttoetreding

Een financiële instelling heeft een vergunning of registratie nodig om activiteiten, die onder de verschillende toezichtwetten vallen, te mogen uitoefenen. Uitzondering zijn de instellingen die in aanmerking komen voor een generieke vrijstelling of een individuele ontheffing.

DNB is verantwoordelijk voor het verlenen van vergunningen aan banken, elektronischgeldinstellingen, clearinginstellingen, verzekeraars, trustkantoren en geldtransactiekantoren. Daarnaast geldt voor pensioenfondsen een aanmeldingsprocedure. Tevens voert DNB een zogenaamde prudentiële toetsing uit bij de vergunningverlening aan beleggingsondernemingen en beleggingsinstellingen; de vergunning zelf wordt verleend door de AFM. De verlening van een vergunning leidt tot inschrijving in een register. Voor pensioenfondsen wordt eveneens een register bijgehouden. De registers voor banken, elektronischgeldinstellingen, clearinginstellingen, verzekeraars, pensioenfondsen, trustkantoren en geldtransactiekantoren zijn te raadplegen op de website (dnb.nl).

Bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag hanteert DNB criteria voor het bedrijfsplan, de solvabiliteit en de interne organisatie van de instelling. Belangrijk zijn verder de integriteit en deskundigheid van bestuurders en andere beleidsbepalers. De te benoemen bestuurders worden dan ook getoetst door DNB.

Gerelateerd aan markttoetreding is de beoordeling van voorgenomen deelnemingen in of door een onder toezicht staande instelling. Als een derde partij een deelneming van 10 procent of meer wil verkrijgen in een onder toezicht staande instelling, is een zogenaamde ‘verklaring van geen bezwaar’ (VVGB) van DNB benodigd. Dit geldt ook als een onder toezicht staande instelling een deelneming van tien procent of meer wil verkrijgen in een derde partij.

2 Regulier toezicht

Het reguliere toezicht door DNB richt zich op de risicobeheersing, de solvabiliteit en de liquiditeit, de integere bedrijfsvoering en de naleving van wet- en regelgeving van de afzonderlijke onder toezicht staande instellingen. Het toezicht is risicogebaseerd, gericht op die plaatsen met de grootste netto risico's (risico's na correctie voor de interne beheersingsmaatregelen bij de instellingen). Voor het

risicogebaseerde toezicht wordt gebruik gemaakt van de zogenoemde Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM). DNB heeft door gebruik van deze methode een actueel beeld van de risico's op instellingsniveau en stemt daarop de toezichtactiviteiten af. Toezichthouders voeren in FIRM de informatie in die zij verkrijgen uit gesprekken met de desbetreffende instelling, onderzoeken ter plaatse en 'off-site'-bedrijfseconomische analyses. FIRM maakt op grond hiervan risicoprofielen en geeft een score. De FIRM-score bepaalt of een instelling in een lichter of zwaarder toezichtprofiel wordt geplaatst.

Alle instellingen vallen onder het lopend toezicht en dienen periodiek te rapporteren over hun financiële kerngegevens. Ook gaan toezichthouders regelmatig langs bij instellingen voor een beleidsgesprek of onderzoek op locatie. Naast de 'objectieve' karakteristieken van het type instelling en haar financiële producten hangt dit voornamelijk af van het ambitieniveau van de instelling ten opzichte van de minimum toezichtnormen, bijvoorbeeld ten aanzien van het solvabiliteitsniveau.

FIRM is in beginsel gericht op risico's binnen instellingen, maar door te sorteren op verhoudingsgewijs slechte FIRM-scores of combinaties van slechte FIRM-scores, kan DNB categorieën instellingen, activiteiten en risicocategorieën uitlichten die vanuit cross-sectoraal toezichtperspectief additionele aandacht verdienen. Dit biedt belangrijke input voor het risico-overleg dat deze instellingsoverstijgende risico's inventariseert en tegen elkaar afweegt. Binnen dit overleg wordt ook gebruikt gemaakt van de bevindingen uit het Overzicht Financiële Stabiliteit, een halfjaarlijkse analyse van de risico's voor de (inter)nationale financiële stabiliteit, en de inzichten vanuit toezichtbeleidsontwikkeling (bijvoorbeeld met betrekking tot veranderende regelgeving). Het risico-overleg leidt tot de keuze van enkele thema's tot speerpunt van het toezicht. Integriteit is een van de gekozen speerpunten. Deze speerpunten worden verder uitgewerkt via themagewijze onderzoeken en de inbedding in het reguliere toezicht.

2.1 Toezicht op banken

Op basis van de Wet op het financieel toezicht houdt DNB prudentieel toezicht op banken die in Nederland zijn ingeschreven. Een aantal daarvan is onderdeel van een financieel conglomeraat. Het toezicht is gericht op het op tijd identificeren van die risico's die de financiële stabiliteit of reputatie van instellingen kunnen bedreigen, open en helder met de instellingen te communiceren over de risico's die DNB ziet en er door tijdige en effectieve interventies actief toe bij te dragen dat deze risico's goed worden beheerst. Dit vereist dat DNB beschikt over een scherp inzicht in de belangrijkste risico's van de onder toezicht staande instellingen, de risicoanalyse, die jaarlijks per bank wordt opgesteld en indien nodig gedurende het jaar wordt bijgesteld.

Het toezicht bestaat enerzijds uit risico-identificatie (het signaleren en analyseren van potentieel ernstige risico's), door middel van het bestuderen en analyseren van documentatie en rapportages van de instelling onder toezicht, het volgen van ontwikkelingen in de markt en eventuele incidenten bij andere instellingen, het voeren van gesprekken met senior management en specialisten van de instelling, het uitvoeren van eigen onderzoeken door DNB (in sommige gevallen sectorbreed, waarbij een specifiek

thema bij meerdere instellingen wordt onderzocht), het voeren van gesprekken met de externe accountant en samenwerking met andere betrokken toezichthouders in binnen- en buitenland.

Anderzijds bestaat het toezicht uit risicomitigatie, dus het tijdig en effectief aanpakken van de door DNB gesignaleerde risico's. Daarbij wordt gebruikt gemaakt van het volledige spectrum (van informeel naar formeel, van licht tot zwaar) van DNB's toezichtinstrumentarium. Denk aan het uitvoeren van nader onderzoek, het actief interveniëren door middel van een 'correctief' gesprek met en/of een brief aan senior management van de instelling, het verhogen van de toezichtintensiteit, het geven van een formele aanwijzing, het opleggen van boete of dwangsom, het benoemen van een bewindvoerder, of uiteindelijk het intrekken van de bankvergunning. Essentieel daarbij is de afweging op welk moment welk instrument dient te worden ingezet, teneinde maximale impact te hebben op de situatie in kwestie.

2.2 Toezicht op pensioenfondsen

Het toezicht op pensioenfondsen omvat het toezicht op ondernemings- en bedrijfstakpensioenfondsen en beroepspensioenfondsen. Een specifiek onderdeel van het reguliere toezicht op pensioenfondsen betreft het zogenaamde materiële toezicht. Daarin beoordeelt DNB of statuten en reglementen van de fondsen voldoen aan de materiële bepalingen in de Pensioenwet die betrekking hebben op de inhoud van de pensioentoezeggingen. Door wetswijzigingen moeten de fondsen hun statuten en reglementen regelmatig aanpassen.

Voor het toezicht is de dekkingsgraad van een pensioenfonds een belangrijke graadmeter. Deze geeft aan wat de verhouding is van de aanwezige middelen ten opzichte van de verplichtingen van een fonds.

Indien er bij een pensioenfonds problemen zijn met betrekking tot de dekkingsgraad, dient een pensioenfonds een herstelplan in te dienen en uit te voeren. Een pensioenfonds kan te lage dekking hebben, ofwel reservetekort, of in onderdekking verkeren, dat wil zeggen een dekkingsgraad van minder dan 100 procent. Verder worden bij pensioenfondsen gesprekken gevoerd en beperkte en uitgebreide onderzoeken uitgevoerd. In toenemende mate wordt met pensioenfondsen besproken hoe de financiële positie zich in de toekomst kan ontwikkelen en welk beleidsinstrumentarium beschikbaar is om de implicaties op te vangen. Verder heeft DNB een rol in het verplichtstellingstraject van bedrijfstak- en beroepspensioenfondsen (door middel van een advies aan de minister van SZW).

Ten slotte besteedt DNB steeds meer aandacht aan de governance van en rondom pensioenfondsen, waarbij deskundigheid en integriteit centraal staan.

2.3 Toezicht op verzekeringsmaatschappijen

Het toezicht op verzekeringsmaatschappijen omvat het toezicht op schadeverzekeraars, zorgverzekeraars, levensverzekeraars, natura-uitvaartverzekeraars en herverzekeraars. De belangrijkste financiële aangrijpingspunten voor het toezicht op de verzekeraars zijn de wijze waarop de technische voorzieningen zijn vastgesteld, de aard van de beleggingen die dienen als tegenwaarde voor de

technische voorzieningen en de solvabiliteitsmarge. Met de komst van Solvency II zullen de maatstaven voor financiële buffers meer op het reële risico worden gebaseerd dan thans het geval is.

Meer en meer krijgen governance en integriteitsaspecten aandacht in het toezicht, omdat de ervaring leert, dat daar de oorzaak van problemen vaak te vinden is.

Met de meeste verzekeraars worden één of meer keren per jaar gesprekken gevoerd. Voor de overige instellingen vindt een dergelijk periodiek gesprek met grotere intervallen plaats. De frequentie hangt uiteraard samen met het risicoprofiel van de instelling.

2.4 Toezicht op beleggingsondernemingen en -instellingen

Toezicht op beleggingsondernemingen en -instellingen gaat voornamelijk over gedrag. Daarom is de AFM de belangrijkste toezichthouder op deze beide groepen. Uiteraard werken DNB en AFM nauw samen op dit vlak. Zo is de AFM verantwoordelijk voor het verstrekken van vergunningen en voert DNB de prudentiële toetsingen ervan uit. De soliditeit van beleggingsondernemingen en -instellingen toetst DNB aan de hand van periodieke financiële rapportages (waaronder jaarrekeningen), onderzoeken en gesprekken.

2.5 Toezicht op geldtransactie- en trustkantoren

Het reguliere toezicht op geldtransactiekantoren is gericht op handhaving van de Wet inzake de geldtransactiekantoren. Deze wet beoogt specifiek de integriteit van het financiële stelsel te beschermen door het witwassen van gelden en het financieren van terroristische activiteiten tegen te gaan. Het toezicht gebeurt aan de hand van ‘on site’-onderzoeken bij instellingen en het voeren van gesprekken met de externe accountants van de ingeschreven instellingen.

Het toezicht in het kader van de Wet toezicht trustkantoren (Wtt) richt zich op de naleving van procedures binnen het trustkantoor zodanig dat daarmee wordt voldaan aan de eisen die de Wtt en de op de Wtt gebaseerde nadere regelgeving stellen. De Wtt richt zich eveneens op de bescherming van de integriteit van het financiële stelsel. Ook bij het toezicht op trustkantoren ligt het zwaartepunt bij on site onderzoeken.

2.6 Integriteittoezicht

Het integriteittoezicht richt zich op de integriteit van de bedrijfsvoering van instellingen en van bestuurders. Het vereist een specialistische deskundigheid die cross-sectoraal wordt ingezet. Er worden integriteitsonderzoeken uitgevoerd en in het kader van bestuurderstoetsing kan aanvullend onderzoek worden uitgevoerd. Veel aandacht wordt besteed aan ‘Customer Due Diligence’ (CDD) en de implementatie van de Wid, ofwel de toetsing, door banken en verzekeraars, van hun cliënten. CDD is een beheersingskader om misbruik van instellingen door cliënten te voorkomen en is cruciaal voor een integer financieel stelsel. DNB beoordeelt de opzet en de werking van CDD-maatregelen bij banken en verzekeraars. Op het gebied van terrorismefinanciering beoordeelt DNB of instellingen voldoen aan de

eisen van de Sanctiewet (het detecteren en bevriezen van financiële middelen aan de hand van ‘freeze’-lijsten). Anderzijds wordt beoordeeld of instellingen aandacht besteden aan verdachte geldstromen.

2.7 Interventies en formele maatregelen bij onder toezicht staande instellingen

Indien een onder toezicht staande instelling niet voldoet aan de toezichtvereisten, kan DNB een formele maatregel treffen. De instrumenten die DNB ter beschikking staan zijn het opleggen van een last onder dwangsom, een bestuurlijke boete, een aanwijzing, het opvragen van een financieringsplan, een saneringsplan, een herstelplan, het aanstellen van een bewindvoerder, doorhaling uit het register, een faillissementsaanvraag door toezichthouder en de noodregeling. De verschillende maatregelen zijn niet in alle sectoren even gebruikelijk. Zo geldt een aanwijzing in het banktoezicht als een ernstiger toezichtinterventie dan in het toezicht op verzekeraars en pensioenfondsen. Het opheffen van een financierings-, sanerings- of herstelplan is specifiek voor het toezicht op pensioenfondsen en verzekeraars. Bij het opleggen van formele maatregelen neemt DNB de wettelijke eisen voor functiescheiding in acht.

3 Handhaving

De vorige paragrafen handelden over de gereuleerde markt, dus over de instellingen die voldoen aan de vergunningsvereisten en die onder regulier toezicht staan. DNB treedt op tegen instellingen die zonder vergunning financiële diensten aanbieden en daarmee illegaal opereren.

DNB ontvangt van verschillende kanten signalen van illegaal opererende financiële instellingen. Via klachten van gedupeerden en concurrenten, signalen van het publiek via de Informatiedesk van DNB, dan wel signalen van andere toezichthouders en opsporings- en vervolgingsinstanties. Voornamelijk de goede samenwerking met deze laatste instanties leidt tot meer aangemelde gevallen. Verder werkt DNB aan een methode om ook met betrekking tot illegaal opererende partijen effectiever te kunnen optreden. Door het samenstellen van 'daderprofielen' en risicovolle groepen, wordt in kaart gebracht waar de handhavingsinspanning naar uit moet gaan om zodoende de grootste risico's aan te pakken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van periodieke scans van internet, mediascreening en marktverkenningen. DNB kan zodoende beter prioriteiten toekennen aan de signalen die haar worden aangereikt en daarnaast gericht zoeken naar overtreders. Verdachte zaken worden onderzocht en beoordeeld. De afdoening geschiedt in de meeste gevallen door DNB zelf. Bij samenloop van een geconstateerde overtreding met andere normschendingen, wordt de afwikkeling samen met AFM en/of opsporings- en vervolgingsinstanties gerealiseerd.

4 Beleidsontwikkeling

DNB draagt intensief bij aan de totstandkoming van regelgeving en beleid voor financieel toezicht; immers, goede regelgeving en beleid vormen een hoeksteen voor goed toezicht. Grofweg is DNB in drie omgevingen actief: 1) binnen internationale fora, 2) in allerlei overleggen in de nationale context en 3)

op de toezichtwerkvloer. Toezichtnormen en -regels worden in steeds grotere mate voorbereid en ontwikkeld in internationale overleggremia. Het internationale overleg daarover is volgens de onderstaande structuur georganiseerd:

Tabel bijlage 2: Gremia voor internationaal overleg

Bereik	Mondiaal	Europees niveau-2	Europees niveau-3	Europees (ESCB)
Deelnemers	Toezicht-houders	Ministeries	Toezichthouders	Centrale banken en toezicht-houders
Banken	BCBS	EBC	CEBS	BSC
Verzekeraars	IAIS	EIOPC	CEIOPS	
Pensioenfondsen	IOPS	EIOPC	CEIOPS	
Beleggingsinstellingen	IOSCO	ESC	CESR	
Cross-sector	Joint Forum	EFCC	IWCFC (+ 3L3)	

Legenda: BCBS = Basel Committee on Banking Supervision; IAIS = International Association of Insurance Supervisors; IOPS = International Organization of Pension Supervisors; IOSCO = International Organization of Securities Commissions; EBC = European Banking Committee; EIOPC = European Insurance and Occupational Pensions Committee; ESC = European Securities Committee; EFCC = European Financial Conglomerates Committee; CEBS = Committee of European Banking Supervisors; CEIOPS = Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors; CESR = Committee of European Securities Regulators; IWCFC = Interim Working Committee on Financial Conglomerates; BSC = Banking Supervision Committee.

DNB heeft zitting in de mondiale gremia met uitzondering van het IOSCO, in de Europese niveau-3 comités met uitzondering van CESR, en tot slot in het BSC. In het IOSCO en het CESR wordt Nederland vertegenwoordigd door de AFM. In de niveau-2 comités is het ministerie van Financiën vertegenwoordigd (in het niveau-2 comité voor pensioenen bovendien ook het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid). Via een actieve opstelling in deze fora kan DNB vroegtijdig invloed uitoefenen op de ontwikkelingen die leiden tot de kaders waarbinnen ook de Nederlandse wet- en regelgeving zal worden geïmplementeerd. Het feit dat DNB een geïntegreerde (cross-sectorale) toezichthouder is, geeft de mogelijkheid in het internationale overleg te participeren vanuit een brede optiek/ervaring en waar dat toegevoegde waarde biedt een cross-sectorale kruisbestuiving te bevorderen.

DNB is vanzelfsprekend ook actief betrokken bij de formulering van regelgeving en beleid in de nationale context. Enerzijds door informatie en inzicht te bieden over ontwikkelingen in (en het toezicht op) de financiële sector, anderzijds door de ontwikkeling van toezichtnormen en de vertaling van die normen naar toepasbare regels. DNB overlegt daartoe veelvuldig met genoemde ministeries en met de representatieve organisaties uit het onder toezicht staande veld.

In geval van significante vernieuwingen in het toezicht (bijvoorbeeld Bazel II, financieel toetsingskader, Solvency II, rapportagekaders) neemt DNB – vaak in samenwerking met de desbetreffende sector – initiatief tot gericht overleg, deels om onder toezicht staande instellingen tijdig bij vernieuwingen te betrekken (in termen van impact en/of beoogd effect) en deels om de instellingen voor te lichten omtrent de implicaties voor de toezichtpraktijk.

Dichter bij die toezichtpraktijk bestaat er binnen DNB een continue wisselwerking tussen beleid en uitvoering. Twee samenhangende elementen uit de bekende 'regelkring' maken deel uit van de dagelijkse praktijk:

- de vertaling van het algemene wettelijk kader naar de diverse praktijk, rekeninghoudend met de aard, omvang en complexiteit van individuele instellingen;
- de feedback uit de toezichtpraktijk over de toepassing en werking van regelgeving en beleid en over ontwikkelingen in de financiële sector.

Concreet leidt dit proces intern tot frequente advisering richting toezichtuitvoering, en extern tot communicatie over de invulling of toepassing van wet/regelgeving (bijv. via de website, een brief/circulaire, of nadere (beleids)regels). Dit omvat ook het helpen ontwikkelen van mogelijkheden om met minder regels toe te kunnen, en vooral met minder toezichtkosten (dus: vergroten effectiviteit toezicht).

BIJLAGE 3 HEFFINGSSYSTEMATIEK TOEZICHT

In 2003 is de bekostiging van het financieel toezicht door de minister van Financiën herzien. Deze herziening vond plaats aan de hand van het rapport ‘Herziening financiering toezicht op de financiële marktsector’ (Tweede Kamer, vergaderjaar 2002-2003, 28122, nr.16) van een werkgroep van Financiën en de toezichthouders. Mede op grond van het rapport ‘Maat Houden’ (Tweede Kamer, vergaderjaar 1995-1996, 24036, nr.22) is het profijtbeginsel voor de toerekening van de kosten van het toezicht geïntroduceerd. Dit betekent dat:

- a. de kosten voor het toezicht, behoudens de kosten van de repressieve handhaving en het toezicht uit hoofde van Wid, Wet Mot en Sanctiewet, worden gefinancierd door de onder toezicht staande instellingen;
- b. daarbinnen de kosten van bepaalde toezichthandelingen worden gefinancierd door de instellingen voor wie deze handelingen worden verricht, ook wel leges genoemd.

Op basis van een inschatting in 2003 van het aandeel van repressieve handhaving en het toezicht uit hoofde van Wid, Wet Mot en Sanctiewet zijn voor drie jaar vaste percentages voor de overheidsbijdrage vastgesteld. In 2007 is de bekostiging van het toezicht door het ministerie van Financiën, DNB en de AFM geëvalueerd. Dit heeft op 9 juli 2007 geresulteerd in een rapportage aan de Tweede Kamer. In 2007 is ook de overheidsbijdrage voor het toezicht van DNB geëvalueerd. Op grond van de uitkomsten is per doelgroep een percentage voor de overheidsbijdrage voorgesteld. Dit percentage zal periodiek worden herzien, voor het eerst in 2011.

1 Heffingssystematiek

De heffingssystematiek per doelgroep⁴ is als volgt:

Doelgroep	Kernelementen
Banken	<ul style="list-style-type: none">- overheidsbijdrage: 13 procent- vast tarief per rapporterende instelling (afdeling I, II en III instellingen)- variabel tarief (van toepassing op afdeling I en II instellingen) op basis van Risk Weighted Assets (RWA) volgens degressief stelsel
Pensioenfondsen	<ul style="list-style-type: none">- reguliere overheidsbijdrage: 7 procent- vast tarief per instelling- variabel tarief op basis van premie-inkomen en directe beleggingsopbrengsten
Verzekeraars	<ul style="list-style-type: none">- reguliere overheidsbijdrage: 14 procent- vast tarief per instelling- variabel tarief op basis van bruto premie inkomen of aantal verzekerden (Zorgverzekeraars)
Geldtransactie-kantoren	<ul style="list-style-type: none">- reguliere overheidsbijdrage: 90 procent- vast tarief per rapporterende instelling- variabel tarief op basis van geldstromen

⁴ Doelgroepen worden in de diverse kostenregelingen aangeduid met categorieën.

Doelgroep	Kernelementen
Beleggingsinstellingen	- reguliere overheidsbijdrage: 4 procent - op basis van het balanstotaal. Dit kan mogelijk worden herzien, afhankelijk van het lopende wetswijzigingstraject
Beleggingsondernemingen	- reguliere overheidsbijdrage: 4 procent - op basis van de voor het gedragtoezicht geldende heffingssystematiek
Trustkantoren	- reguliere overheidsbijdrage: 80 procent - tarief op basis van omzet
WidWet Mot/Sanctiewet	- overheidsbijdrage: 100 procent

2 Leges voor individuele handelingen

In de wet- en regelgeving is vastgelegd dat de toezichthouders voor individuele handelingen leges moeten heffen. Deze bevoegdheid heeft over het algemeen een ‘dwingend’ karakter. Deze leges worden jaarlijks bij Ministeriële Regeling vastgesteld op voorstel van de toezichthouder. De eenmalige toezichthandelingen waarvoor leges kunnen worden vastgesteld, worden onderscheiden in:

- i. ‘pre-toelatingshandelingen’: vergunning, ontheffing, verklaring van ondertoezichtstelling, inschrijving in het register, betrouwbaarheids- en deskundigheidstoetsing in het kader van vergunning en inschrijving in het register;
- ii. ‘post-toelatingshandelingen’: verklaring van geen bezwaar, betrouwbaarheids- en deskundigheidstoetsing na melding of in het kader van een verklaring van geen bezwaar.

3 Boetes en dwangsommen

Door de opgelegde boetes en dwangsommen betalen overtreders (een deel van) de eigen extra toezichtkosten. De boetes en dwangsommen worden niet in de begroting opgenomen. Het totaal van de in enig jaar ontvangen boetes en dwangsommen wordt sectorgewijs verrekend met de heffingen van de instellingen van het daaropvolgende jaar.

4 Wijze van heffen en verrekenen

Jaarlijks wordt door DNB een factuur verzonden aan de onder toezicht staande instellingen. Hierbij worden de kosten die voortvloeien uit de goedgekeurde begroting van het lopende jaar in rekening gebracht, gesaldeerd met het exploitatiesaldo en de ontvangsten uit hoofde van boetes en dwangsommen van het voorgaande jaar.

BIJLAGE 4 ONTWIKKELING TOEZICHTKOSTEN

Tabel Bijlage 4 Ontwikkeling toezichtkosten

EUR miljoen

	Banken 1)	Pen- sioen- fond- sen	Verze- keraars 2)	Geld trans- actie- kanto- ren	Beleg- gings- instel- lingen	Beleg- gings- onderne- mingen	Trust kan- toren	Wid Mot Sanctie wet 3)	Totaal begro- ting	Totaal reali- satie
Realisatie 2002		16,50	18,60							35,10
Realisatie 2003		16,20	18,60							34,80
Begroting 2004	43,76	21,25	18,19	0,87	0,57	2,72	1,13	7,64	96,13	
Realisatie 2004	38,85	18,63	16,77	0,50	0,38	3,03	0,48	5,52		84,16
Begroting 2005	39,19	20,80	20,00	2,24	0,55	3,27	3,23	0,76	90,04	
Realisatie 2005	37,01	20,20	22,16	1,93	0,33	2,98	2,63	0,66		87,91
Begroting 2006	39,46	21,17	23,81	2,27	1,02	3,49	3,27	0,76	95,25	
Realisatie 2006	35,82	20,19	24,94	2,42	0,77	2,76	2,85	0,65		90,39
Begroting 2007	38,01	21,96	26,76	2,52	0,88	2,89	3,13	0,63	96,78	
Begroting 2008	39,61	22,23	26,60	2,29	0,90	2,97	3,05	0,62	98,27	

¹⁾ Banken inclusief elektronischgeldinstellingen en overige kredietinstellingen (niet banken).

²⁾ Hieronder is opgenomen materieel toezicht op verzekeraars uit hoofde van Pw en vanaf 2006 toezicht op zorgverzekeraars.

³⁾ Betreft in het kader van Wid en Mot enkel het toezicht op casino's en creditcardmaatschappijen.

De aansluiting tussen de toezichtbegroting 2007 en 2008 is toegelicht in paragraaf 6.3. Voor wat betreft de overige cijfers moet rekening worden gehouden met onderstaande punten:

- De grote verschillen tussen de begroting- en realisatiecijfers voor 2004 zijn in grote mate terug te voeren op een aanzienlijke onderbezetting van de formatie. Deze is vooral terug te voeren op de vacaturestop die DNB en PVK hebben gehanteerd van 15 mei 2003 tot 1 april 2004 in de aanloop naar de fusie;
- In de begroting van 2005 zijn besparingen opgenomen ten opzichte van de begroting 2004 van EUR 6,1 miljoen. Het betreft efficiëntievoordelen van de fusie tussen DNB en PVK;
- De kostenverdelingsmethodiek over de verschillende doelgroepen is in de begroting 2005 en 2006 op andere principes gebaseerd dan in de realisatie en de begroting van 2004. De belangrijkste wijziging betreft het rechtstreeks toerekenen van het integriteitstoezicht op basis van de Wid, Wet Mot en Sanctiewet naar de Geldtransactiekantoren en de Beleggingsondernemingen. In de begroting en realisatie 2004 waren deze activiteiten toegerekend naar de Wid/Wet Mot en Sanctiewet;
- De minister van Financiën verwacht van DNB een verlaging van de toezichtkosten met acht procent over de jaren 2008-2011. DNB stuurt aan op een meer dan evenredige invulling van de taakstelling in 2008. In de opgestelde toezichtbegroting voor 2008 is 2,5 procent van de taakstelling van acht procent gerealiseerd.